

Handhavings- en uitvoeringsmethode Bouwstoffenbesluit

**Ministerie van Volkshuisvesting,
Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer**

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

20 november 1998

**Aan deze HUM-Bouwstoffenbesluit
(20 november 1998) kunnen geen
rechten worden ontleend.**

Inhoud

INHOUD	3
SAMENVATTING	8
ACHTERGRONDEN EN DOEL VAN DE HANDHAVINGS- EN UITVOERINGSMETHODE (HUM) BOUWSTOFFENBESLUIT	8
<i>Doel van de HUM Bouwstoffenbesluit</i>	8
<i>Principe van de HUM Bouwstoffenbesluit</i>	8
DEEL 1: INFORMATIE OVER HET BOUWSTOFFENBESLUIT	8
<i>Werkings sfeer van het Bouwstoffenbesluit</i>	8
<i>Categorie-indeling en toepassingsvoorwaarden</i>	9
<i>Instrumenten voor handhaving en uitvoering</i>	9
DEEL 2: HANDHAVINGSSTRATEGIE	10
<i>Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor informatieverstrekking, samenwerking en voorlichting</i>	10
<i>Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor toezicht en controle</i>	10
DEEL 3: OVERZICHTEN VAN KERNVOORSCHRIFTEN, OVERTREDINGEN, CHECKLISTS EN ACTIES NA OVERTREDINGEN	11
<i>Vaststellen van overtredingen</i>	11
<i>Acties na een overtreding</i>	11
TOTSTANDKOMING VAN DE HUM BOUWSTOFFENBESLUIT	13
1 INLEIDING	16
1.1 DOEL VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	16
1.2 JURIDISCH KADER VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	16
2 WERKINGSSFEER VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	19
2.1 INLEIDING	19
2.2 GAAT HET OM EEN BOUWSTOF IN DE ZIN VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT?	19
2.3 GAAT HET OM HET GEBRUIK VAN BOUWSTOFFEN?	20
2.4 WORDT DE BOUWSTOF GEBRUIKT BUITEN IN EEN WERK?	20
2.5 WORDT DE BOUWSTOF GEBRUIKT OP OF IN DE BODEM OF IN OPPERVLAKTEWATER?	21
3 CATEGORIE VAN DE BOUWSTOF	22
3.1 INLEIDING	22
3.2 IMMISSIEWAARDE	22
3.3 BEPALING VAN DE CATEGORIE VAN DE BOUWSTOF	25
3.4 CATEGORIE-INDELING VAN BOUWSTOFFEN	26
<i>Schone grond</i>	26
<i>Categorie 1-grond</i>	26
<i>Categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond</i>	27
<i>Categorie 2-bouwstof, inclusief categorie 2-grond</i>	28
<i>Bijzondere categorie AVI-bodemas</i>	28
<i>Bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat (TAG)</i>	29
4 TOEPASSINGSVOORWAARDEN	30

4.1 INLEIDING	30
4.2 ISOLATIEMAATREGELEN BIJ GEBRUIK VAN BOUWSTOFFEN OP OF IN DE	
BODEM	30
<i>Isolatie ten opzichte van het grondwater</i>	30
<i>Isolatie ten opzichte van hemelwater</i>	30
<i>Deskundig bedrijf</i>	31
4.3 ISOLATIEMAATREGELEN BIJ GEBRUIK VAN BOUWSTOFFEN IN	
OPPERVLAKTEWATER	31
4.4 MINIMUMHOEVEELHEDEN	31
4.5 VERWIJDERINGSPLICHT	32
4.6 OVERZICHT VAN TOEPASSINGSVOORWAARDEN	32
5 BEWIJSMIDDELEN EN TOETSINGSPROTOCOLLEN	36
5.1 INLEIDING	36
5.2 DE (ERKENDE) KWALITEITSVERKLARING	36
5.3 PARTIJKEURING	37
5.4 OVERIGE BEWIJSMIDDELEN	37
<i>Relatie tussen overige bewijsmiddelen, partijkeuring en NEN/NVN 5740</i>	38
5.5 TOETSINGSPROTOCOLLEN	38
<i>Gebruikersprotocol schone grond en bouwstoffen</i>	39
<i>Handhavingsprotocollen schone grond en bouwstoffen</i>	39
6 MELDING, NADERE EISEN EN VERZOEK OM GEGEVENS	43
6.1 INLEIDING	43
6.2 MELDINGSFORMULIEREN	43
6.3 MELDINGSPLICHTIGE	44
6.4 TIJDSTIP VAN DE MELDING	44
<i>Tijdstip van de melding bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem</i>	44
<i>Aanleveren van ontbrekende gegevens bij melding van gebruik van</i>	
<i>bouwstoffen op of in de bodem</i>	44
<i>Tijdstip van de melding bij gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater</i>	45
6.5 ORGANISATIE OM HET MELDINGSFORMULIER TE BEHANDELEN	45
<i>Registratie van meldingen</i>	45
6.6 AFHANDELING VAN DE MELDING	45
<i>Signaalfunctie van de melding</i>	46
<i>Beoordelen van de melding</i>	46
<i>Ontvangstbevestiging</i>	46
<i>Geen beschikking naar aanleiding van de melding</i>	46
<i>Publicatie van meldingen</i>	46
<i>Stroomschema meldingsplicht</i>	46
6.7 NADERE EISEN	48
6.8 VERZOEKEN OM GEGEVENS	48
<i>Bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem</i>	48
<i>Bij gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater</i>	48
<i>Uitzonderingen voor schone grond</i>	49
7 BETROKKENEN BIJ HET BOUWSTOFFENBESLUIT	50
7.1 INLEIDING	50
7.2 GEBRUIKER VAN DE BOUWSTOF	50

7.3 BEVOEGD GEZAG	50
<i>Waterkwaliteitsbeheerders</i>	51
<i>Burgemeester en Wethouders</i>	51
<i>Gedeputeerde Staten</i>	52
<i>De Minister van VROM</i>	52
<i>Politie/Openbaar Ministerie</i>	53
7.4 AANGEWENZEN INSTANTIES	54
8 HANDHAVINGSBEVOEGDHEDEN EN -INSTRUMENTEN IN HET KADER VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	56
8.1 INLEIDING	56
<i>Wettelijke basis</i>	56
8.2 TOEZICHT EN TOEZICHTHOUDENDE AMBTENAREN	56
<i>Toezicht</i>	56
<i>Toezichthoudende ambtenaren</i>	56
<i>Bevoegdheden van toezichthoudende ambtenaren</i>	57
<i>Plichten van toezichthoudende ambtenaren</i>	58
<i>Uitbesteding van toezichthoudende taken</i>	58
8.3 BESTUURSRECHTELIJKE HANDHAVINGSINSTRUMENTEN: BESTUURSDWANG EN DWANGSOM	58
<i>Bestuursdwang</i>	59
<i>Dwangsom</i>	59
<i>Bepalen van de omvang van de dwangsom</i>	60
<i>Procedure en rechtsbescherming</i>	60
<i>Procedure voor de totstandkoming van handhavingsbeschikkingen</i>	61
<i>"Horen"</i>	61
<i>Inwerkingtreding van handhavingsbeschikkingen</i>	61
<i>Bezwaar en beroep</i>	61
<i>Keuze tussen bestuursdwang of dwangsom</i>	62
8.4 STRAFRECHTELIJKE HANDHAVING	63
<i>Opsporingsambtenaren</i>	63
<i>Straffen en maatregelen</i>	63
<i>Commune delicten</i>	64
9 SAMENHANG VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT MET OVERIGE REGELGEVING	65
9.1 INLEIDING	65
<i>Actief Bodembeheer</i>	65
<i>Samenhang van het Bouwstoffenbesluit met de afvalstoffenregelgeving</i>	65
<i>Samenhang van het Bouwstoffenbesluit met andere regelgeving</i>	65
10 HANDHAVINGSDOEL EN -MIDDELEN	73
10.1 INLEIDING	73
10.2 PREVENTIEVE EN REPRESSIEVE HANDHAVING	73
<i>Preventieve handhaving</i>	73
<i>Repressieve handhaving</i>	73
10.3 HANDHAVINGSDOEL	74
10.4 HANDHAVINGSMIDDELEN	74
<i>Informatieverstrekking en voorlichting</i>	74

<i>Informatiebronnen</i>	75
<i>Vooroverleg</i>	76
<i>Samenwerking en communicatie tussen overheden</i>	76
<i>Algemene controle en toezicht</i>	77
<i>Gerichte controle</i>	78
<i>Optreden na een geconstateerde overtreding</i>	78
11 HANDHAVINGSMIDDELEN: AANBEVELINGEN VOOR EEN EFFECTIEVE HANDHAVING	80
11.1 INLEIDING.....	80
11.2 GEWENSTE INZET VAN HANDHAVINGSMIDDELEN	80
<i>Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor informatieverstrekking, samenwerking en voorlichting</i>	81
<i>Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor toezicht en controle</i>	81
<i>Aandachtspunten voor samenwerking tussen handhavingspartners</i>	83
<i>Toelichting op de genoemde aandachtspunten voor de bepaling van de handhavingsinzet</i>	83
<i>Plaats van handhaving binnen het plaatselijke beleid</i>	83
11.3 METING VAN HET EFFECT VAN DE INGEZETTE MIDDELEN	84
11.4 EVALUATIE EN BIJSTELLEN VAN DE INZET VAN DE MIDDELEN	84
<i>Kennis van regels</i>	85
<i>Mate van acceptatie</i>	85
<i>Informele controle</i>	85
<i>Controlekans</i>	85
<i>Detectiekans en selectiviteit</i>	85
<i>Sancties</i>	85
12 OVERZICHT VAN KERNVOORSCHRIFTEN EN OVERTREDINGEN	88
12.1 INLEIDING.....	88
12.2 KERNVOORSCHRIFTEN IN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	88
<i>Inhoudelijke kernvoorschriften:</i>	88
<i>Procedurele kernvoorschriften:</i>	89
<i>Omstandigheden</i>	89
12.3 OVERZICHT VAN OVERTREDINGEN BOUWSTOFFENBESLUIT	89
13 SIGNALEREN EN VASTSTELLEN VAN OVERTREDINGEN	94
13.1 INLEIDING.....	94
<i>Controle van de melding</i>	94
<i>Administratieve controle</i>	94
<i>Controle in het vrije veld</i>	94
<i>Inrichtingsgebonden delicten en vrije veld-delicten</i>	95
13.2 CHECKLIST MELDINGEN	95
<i>Inhoudelijke controle meldingsformulier</i>	95
<i>Handhaven indien noodzakelijk</i>	95
13.3 CHECKLIST ADMINISTRatieve CONTROLE	101
13.4 CHECKLIST CONTROLE IN HET VRIJE VELD	104
<i>Beschrijven van de veldsituatie</i>	109
<i>Herkennen van bouwstoffen</i>	109
<i>Hulpmiddelen bij handhaving in het veld</i>	109

<i>Handhavingsprotocollen</i>	109
<i>Wanneer handhavingsprotocol gebruiken</i>	110
14 OPTREDEN NA GECONSTATEERDE OVERTREDINGEN	112
14.1 INLEIDING.....	112
14.2 VERHOUDING TUSSEN BESTUURSRECHTELIJKE EN STRAFRECHTELIJKE HANDHAVING	112
14.3 WIJZE VAN OPTREDEN BIJ OVERTREDING VAN EEN KERNVOORSCHRIFT OF ANDERE VOORSCHRIFTEN VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	113
REACTIE OP OVERTREDINGEN VAN HET BOUWSTOFFENBESLUIT	116
14.4 SAMENWERKING, OVERLEG EN INFORMATIE-UITWISSELING TUSSEN HANDHAVENDE INSTANTIES IN HET KADER VAN REPRESSIEVE HANDHAVING	117
<i>Samenwerking</i>	117
<i>Overleg</i>	117
<i>Informatie-uitwisseling</i>	117
<i>Mogelijke activiteiten van de politie in het kader van de handhaving van het Bouwstoffenbesluit</i>	118
15 LITERATUUR	119
BIJLAGE 1 VERKLARENDE WOORDENLIJST	122
BIJLAGE 2 INFORMATIE OVER BOUWSTOFFEN	125
BIJLAGE 3 VOORBEELDBRIEVEN	130
BIJLAGE 4 MELDINGSFORMULIER BOUWSTOFFENBESLUIT BODEM	140
BIJLAGE 5 MELDINGSFORMULIER BOUWSTOFFENBESLUIT BODEM OPPERVLAKTEWATER	141
BIJLAGE 6 PROCEDURESHEMA AWB BIJ HANDHAVINGSBESLUITEN EN STAPPENPLAN DWANGSOM	142
<i>Procedureschema Awb bij handhavingsbesluiten</i>	142
<i>Stappenplan dwangsom</i>	143
BIJLAGE 7 RELATIE AFVALSTOFFENREGELGEVING EN BOUWSTOFFENBESLUIT	146
BIJLAGE 8 ASBEST IN PUINGRANULAAT	157
BIJLAGE 9 FASES IN EEN PROJECT: CHECKLIST VOOR INITIATIEFNEMER EN ONTWERPER	158
<i>Checklist voor preventieve handhaving t.a.v. initiatiefnemer en ontwerper</i>	159
INDEX	163

Samenvatting

Achtergronden en doel van de Handhavings- en Uitvoeringsmethode (HUM) Bouwstoffenbesluit

Doel van de HUM Bouwstoffenbesluit

Deze HUM Bouwstoffenbesluit heeft in de eerste plaats tot doel het formuleren van *aanbevelingen* voor een uniforme, consequente, effectieve en efficiënte uitvoering en handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Het begrip handhaving in deze HUM wordt breed gezien en omvat zowel de preventieve als de repressieve handhaving. In de tweede plaats wil de HUM Bouwstoffenbesluit de uitvoering van het Bouwstoffenbesluit in de praktijk vergemakkelijken door middel van onder meer toegankelijke schema's, overzichten en checklists

Principe van de HUM Bouwstoffenbesluit

De HUM heeft de status van een handreiking met *aanbevelingen*. De HUM is bedoeld voor alle instanties die betrokken zijn bij de uitvoering en de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Hierbij kan worden gedacht aan gemeenten, provincies, waterkwaliteitsbeheerders, politie, Openbaar Ministerie etc.

De HUM heeft drie verschillende leesniveaus, met drie bijbehorende doelgroepen.

- Deel 1 van de HUM geeft algemene informatie over de belangrijkste onderwerpen van het Bouwstoffenbesluit. Dit deel is met name bedoeld voor beleidsmedewerkers bij overheden zoals gemeenten, provincies, waterkwaliteitsbeheerders en de politie.
- Deel 2 van de HUM gaat over handhavings- en uitvoeringsstrategieën die bij de handhaving en uitvoering van het Bouwstoffenbesluit kunnen worden gebruikt. Dit deel is met name bedoeld voor hoofden en coördinatoren van afdelingen belast met de handhaving van het Bouwstoffenbesluit.
- Deel 3 van de HUM biedt praktische hulpmiddelen voor de handhaving van het Bouwstoffenbesluit, zoals een overzicht van de kernvoorschriften, een lijst van mogelijke overtredingen, checklists met behulp waarvan overtredingen kunnen worden vastgesteld en aanbevelingen over welke reactie (bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden) op het constateren van een overtreding dient te volgen. Dit deel is specifiek bedoeld voor handhavers, toezichthouders, politie en het Openbaar Ministerie.

Hiervoor is een globale indeling in doelgroepen geschetst. Het staat natuurlijk iedereen vrij om ook de andere delen van de HUM te lezen. Soms wordt in de tekst ook verwezen naar een ander gedeelte van de HUM.

DEEL 1: Informatie over het Bouwstoffenbesluit

Werkingsfeer van het Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit is een algemene maatregel van bestuur op grond van de Wet bodembescherming, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en - voor één artikel - de Woningwet. Het Bouwstoffenbesluit stelt voorwaarden aan het gebruik van *steenachtige*

bouwstoffen in een werk op of in de bodem of in het oppervlaktewater. Onder steenachtige bouwstoffen worden materialen verstaan waarin meer dan 10% silicium, aluminium of calcium zit. Voorbeelden daarvan zijn baksteen, beton, asfalt, puingranulaten, betongranulaten, baggerspecie en grond.

Categorie-indeling en toepassingsvoorwaarden

Het Bouwstoffenbesluit maakt onderscheid in grond (materialen die van nature voorkomen in de Nederlandse bodem) en overige bouwstoffen (alle steenachtige bouwstoffen die geen grond zijn).

Op basis van samenstellingswaarden en immissiewaarden (uitlooggedrag van de bouwstof), worden bouwstoffen ingedeeld in één van de volgende categorieën:

- schone grond,
- categorie 1-grond,
- categorie 2- grond,
- categorie 1-bouwstoffen, niet zijnde grond,
- categorie 2-bouwstoffen, niet zijnde grond,
- bijzondere categorie AVI-bodemas,
- teerhoudend asfaltgranulaat,
- bouwstoffen die niet mogen worden toegepast, omdat de samenstellings- dan wel de immissiewaarden van de bouwstof worden overschreden.

Aan elke categorie zijn toepassingsvoorwaarden verbonden. Als een bouwstof wordt toegepast in een werk moet aan deze toepassingsvoorwaarden worden voldaan. De belangrijkste toepassingsvoorwaarde is dat de bouwstoffen, met uitzondering van schone grond, terugneembaar moeten worden toegepast in een werk en uiteindelijk moeten worden verwijderd. Verder zijn er toepassingsvoorwaarden aan de minimaal vereiste hoeveelheden, het melden van het gebruik van bouwstoffen aan het bevoegd gezag, het verstrekken van gegevens over de kwaliteit van bouwstoffen en de eventuele noodzaak van isolerende voorzieningen (IBC-maatregelen).

Instrumenten voor handhaving en uitvoering

De gebruiker van bepaalde categorieën bouwstoffen moet een melding verrichten bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag in het kader van het Bouwstoffenbesluit is bij toepassing in oppervlaktewater de waterkwaliteitsbeheerder en bij toepassing op of in de bodem meestal de gemeente.

Het Bouwstoffenbesluit kent enkele bijzondere onderwerpen, zoals bewijsmiddelen om de kwaliteit van de bouwstof vast te leggen, de handavings- en gebruikersprotocollen voor onderzoek naar de kwaliteit van bouwstoffen, accreditatie van instanties, meldingen van het gebruik van bouwstoffen en de mogelijkheid tot het stellen van nadere eisen. Verder beschikt het bevoegd gezag bij de uitvoering en de handhaving van het Bouwstoffenbesluit over diverse handavingsinstrumenten.

In dit deel van de HUM is ook de samenhang van het Bouwstoffenbesluit met andere regelgeving (waaronder de afvalstoffenregelgeving) aangegeven.

DEEL 2: Handhavingsstrategie

Onder het begrip handhavingsstrategie wordt verstaan de verzameling van alle handelingen die van overheidswege kunnen worden genomen om de naleving van het Bouwstoffenbesluit te bewerkstelligen. Bij de handhaving kan een onderscheid worden gemaakt tussen preventieve en repressieve handhaving.

Preventieve handhaving: alle handelingen om overtredingen te voorkomen en alle handelingen als er nog geen overtreding is geconstateerd.

Repressieve handhaving: alle handelingen *nadat* een overtreding is geconstateerd of wanneer er een redelijk vermoeden van een overtreding bestaat.

Om de naleving van het Bouwstoffenbesluit te bewerkstelligen zijn in deze HUM aanbevelingen opgenomen voor een gewenste controle-inspanning door het bevoegd gezag. Hierbij wordt sterk de nadruk gelegd op de preventieve handhaving, maar er wordt ook aandacht besteed aan de repressieve middelen die kunnen worden ingezet.

Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor informatieverstrekking, samenwerking en voorlichting

Om overtredingen van het Bouwstoffenbesluit in een zo vroeg mogelijk stadium te voorkomen wordt de inzet van de volgende middelen aanbevolen:

- Het verzorgen van voorlichting aan de afdelingen van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken en aan de aannemers die veelvuldig (ook voor de betreffende overheden) werken uitvoeren.
- Het tijdens vooroverleg aangeven aan welke eisen van het Bouwstoffenbesluit een bepaald werk moet voldoen. Door hier vroegtijdig op te wijzen, worden gebruikers van bouwstoffen attent gemaakt op hun verplichtingen én ontstaat de (terechte) indruk dat de overheid de handhaving van het Bouwstoffenbesluit serieus neemt.
- Samenwerking opstarten tussen de afdeling binnen een overheidsinstantie die is belast met de handhaving van het Bouwstoffenbesluit en de afdeling die binnen diezelfde instantie betrokken is bij het uitvoeren van werken. Hiermee wordt gestimuleerd dat de overheid het goede voorbeeld geeft, door zich zelf ook aan de regels van het Bouwstoffenbesluit te houden.
- Het inventariseren (bijvoorbeeld twee maal per jaar) welke werken worden aangelegd (door de eigen organisatie of door derden) waarvoor een melding op grond van het Bouwstoffenbesluit is vereist.

Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor toezicht en controle

Voor een adequate controle van het Bouwstoffenbesluit wordt de volgende strategie aanbevolen:

- Elk nieuw werk waarop het Bouwstoffenbesluit van toepassing is, wordt gedurende de aanleg ten minste éénmaal ter plekke gecontroleerd. Bij voorkeur geschiedt de controle zonder vooraankondiging en op momenten dat er (risicovolle) bouwstoffen worden toegepast in het werk. Bij grootschalige werken of wanneer sprake is van verdachte omstandigheden zou het aantal controles hoger moeten liggen. Hierbij verdient de controle van de kwaliteit van de toegepaste bouwstoffen speciale aandacht.
- Elke melding wordt gecontroleerd op de aspecten die zijn genoemd in hoofdstuk 13 (checklist meldingen)
- Van bouwstoffen die worden toegepast, waarvoor geen meldingsplicht bestaat (schone grond en categorie 1-bouwstoffen op of in de bodem), worden steekproefsgewijs de

milieuhygiënische gegevens opgevraagd bij de gebruiker. Hiervoor kan ook binnen de eigen organisatie worden nagegaan welke werken er worden aangelegd met bouwstoffen die niet hoeven te worden gemeld in het kader van het Bouwstoffenbesluit.

- Een werk met een categorie 1-bouwstof (inclusief grond) wordt, nadat het is opgeleverd, ten minste één keer in de zes jaar gecontroleerd op terugneembaarheid van de bouwstof, de staat van onderhoud van het werk en op de omstandigheid of het werk niet zijn functie heeft verloren. Speciale aandacht verdienen toepassingen van niet-vormgegeven bouwstoffen (grond) in de grond- weg- en waterbouwsector.
- Van een werk met een categorie 2-bouwstof (inclusief grond), teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas, wordt, nadat het is opgeleverd, bij de eigenaar van dat werk jaarlijks een inspectierapport opgevraagd. Het werk wordt tweejaarlijks gecontroleerd.
- Steekproefsgewijs wordt in het veld gecontroleerd of alle toegepaste bouwstoffen waarvoor een meldingsplicht op grond van het Bouwstoffenbesluit geldt, inderdaad zijn gemeld.

Het Bouwstoffenbesluit onderscheidt een aantal taken voor het bevoegd gezag. Daarbij heeft het bevoegd gezag te maken met betrokkenen zoals producenten en toeleveranciers van bouwstoffen, eigenaren of opdrachtgevers, architecten, ontwerpers, adviseurs en uitvoerders van werken, aangewezen instanties (bijvoorbeeld laboratoria), andere bevoegde gezagen, de politie en het Openbaar Ministerie. Goede communicatie en samenwerking met alle relevante betrokkenen is zeer belangrijk.

DEEL 3: Overzichten van kernvoorschriften, overtredingen, checklists en acties na overtredingen

Vaststellen van overtredingen

Dit deel van de HUM bevat een overzicht van de kernvoorschriften - dus de belangrijkste voorschriften - van het Bouwstoffenbesluit. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen inhoudelijke en procedurele kernvoorschriften.

Verder bevat dit deel een overzicht van de mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling. Dit overzicht geeft per overtreding aan welke artikelen van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling worden overtreden. Als hulpmiddel om te kunnen vaststellen of er sprake is van een overtreding, bevat dit deel een aantal checklists:

- *Checklist meldingen*: om de juistheid en volledigheid van een melding te beoordelen,
- *Checklist administratieve controle*: om de samenhang met andere procedures te toetsen,
- *Checklist controle in het vrije veld*: om waarnemingen die in het veld worden gedaan te toetsen aan overtredingen van het Bouwstoffenbesluit.

Acties na een overtreding

Nadat een overtreding is geconstateerd, volgt een handhavingsactie. Daarbij is onderscheid gemaakt in handhaving in bestuursrechtelijke dan wel in strafrechtelijke zin. Voor het optreden bij constatering van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit zijn twee verschillende situaties te onderscheiden:

1. Er is sprake van een overtreding van een kernvoorschrift van het Bouwstoffenbesluit (zie paragraaf 12.2 van de HUM), waarbij als volgt wordt opgetreden, tenzij:

- de overtreding niet doelbewust is begaan én
- er sprake is van een kennelijk incident én
- het geval gering van omvang is.

Bestuursrechtelijk optreden: Na constatering wordt direct (dat wil zeggen zonder waarschuwing vooraf) opgetreden in de vorm van een sanctiebeschikking: het opleggen van een dwangsom of het uitoefenen van bestuursdwang. Voor welk handhavingsinstrument moet worden gekozen, dwangsom of bestuursdwang, hangt af van de omstandigheden van het geval. In paragraaf 8.3 van deze HUM staan aanwijzingen voor de keuze tussen dwangsom of bestuursdwang. In de sanctiebeschikking is in ieder geval altijd een hersteltermijn (begunstigingstermijn) opgenomen.

Strafrechtelijk optreden: Er wordt ook direct strafrechtelijk opgetreden, middels een proces-verbaal (en een transactie of dagvaarding)

1. Er is sprake van overtreding van een kernvoorschrift van het Bouwstoffenbesluit, maar deze is niet doelbewust begaan én er is geen sprake van recidive én de schade is gering van omvang. Of er is sprake van overtreding van een ander voorschrift dan een kernvoorschrift.

Bestuursrechtelijk optreden: In een dergelijk geval wordt in de regel gewerkt met twee stappen. Waterkwaliteitsbeheerders kunnen hier ook gebruik maken van de publicatie “Handhaven is doen” van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat van januari 1998. Na constatering van de overtreding wordt in het algemeen eerst een schriftelijke waarschuwing gezonden. In deze brief staat omschreven welke overtreding is geconstateerd en binnen welke termijn deze moet zijn beëindigd. Verder is in deze brief aangegeven dat bij voortdurende van de overtreding het bevoegd gezag sancties zal treffen. Indien aan deze waarschuwing geen gevolg wordt gegeven wordt alsnog een sanctiebeschikking opgelegd. Belangrijk om te vermelden is nog dat in de correspondentie tussen het bevoegd gezag en de overtreder altijd duidelijk moet worden aangegeven dat het Openbaar Ministerie een eigen verantwoordelijkheid heeft, waarin het bevoegd gezag niet kan treden.

Strafrechtelijk optreden: Geen proces-verbaal, tenzij sprake is van één of meer van de volgende omstandigheden:

- directe aantasting of bedreiging in betekenende mate van de volgende belangen: milieu en openbare gezondheid, geloofwaardigheid van de overheid, eerlijke concurrentie, overheidscontrole,
- de handelwijze van de overtreder duidt op een calculerende of malafide instelling of
- er is sprake van een aanmerkelijk “besmettingsgevaar” (multiplier-effect). Bijvoorbeeld een relatief lichte overtreding, die, als deze door anderen wordt nagevolgd, kan uitgroeien tot een groot probleem.

Om de handhaving soepel te laten verlopen en effectief te laten zijn is uiteraard een goede communicatie tussen de bestuurlijke en strafrechtelijke handhavingpartners noodzakelijk.

Totstandkoming van de HUM Bouwstoffenbesluit

De HUM is tot stand gekomen in nauw en intensief overleg tussen vertegenwoordigers van de VNG, IPO, Unie van Waterschappen, VROM, Rijkswaterstaat, individuele gemeentes, provincies en waterschappen, Inspectie voor de Rechtshandhaving, Gerechtelijk Laboratorium, de politie en het Openbaar Ministerie, onder begeleiding van twee adviesbureaus.

Aan de vergaderingen van de begeleidingscommissie van de HUM hebben de volgende personen deelgenomen:

Mevrouw Y. Kingma-Bolhaar (projectleider VROM),
H. Walthaus (Ministerie van VROM),
mevrouw H. Sebrechts (InfoMil en Ministerie van VROM),
mevrouw M. Welschen (Ministerie van VROM),
mevrouw B. Meijssen (VNG),
mevrouw A. Burger (VNG),
E. Hoffmeister (gemeente Arnhem),
A. Preijer (gemeente Arnhem),
P. Nauts (Inspectie Milieuhygiëne),
A. Diepeveen (IPO, Provincie Flevoland),
mevrouw J. Roelofs (IPO, Provincie Utrecht),
J. Hulsenboom (politie),
mevrouw M. Luursema (Ministerie van Verkeer en Waterstaat),
Th. Joosten (Rijkswaterstaat),
mevrouw M. Lammens (Unie van Waterschappen),
W. Weerkamp (Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Arnhem),
mevrouw A. Kramer (Openbaar Ministerie, Ressortparket Amsterdam),
mevrouw W. Speller (Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Den Haag)
H. Klaassen (Ministerie van Justitie),
mevrouw P. Spanninga (Waterschap Groot-Salland),
A. Nurmohamed (DCMR),
E. Vermeij (Gerechtelijk Laboratorium),
S. Seinen (IWACO, secretaris),
M. Gemmeke (ARCADIS Heidemij Advies, projectleider adviesbureaus),
L. Stax (ARCADIS Heidemij Advies).

De HUM-Bouwstoffenbesluit is uiteindelijk vastgesteld in de Stuurgroep HUM. In de Stuurgroep hadden de volgende personen zitting:

dhr. P. van As (Provincie Zuid-Holland)
mevrouw A. Burger (VNG)
dhr. R. Poort (IPO)
dhr. van der Klooster (Ministerie van Verkeer en Waterstaat)
dhr. P. Leenders (VNG)
dhr. J. Lommelaars (Ministerie van VROM)
dhr. B. Gravesteijn (Ministerie van VROM, voorzitter)
dhr. E. Woerdings (Ministerie van VROM, secretaris)
mevrouw J. Klein (Ministerie van VROM)
dhr. G.A. Biezeveld (Openbaar Ministerie, Arrondissementsparket Den Haag)
mevrouw M. Mutsaerts (Nederlands Politie Instituut)
mevrouw M. Lammens (Unie van Waterschappen)

DEEL 1

Informatie over het Bouwstoffenbesluit

Doelgroep:
beleidsmedewerkers

1 Inleiding

1.1 Doel van het Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit heeft een tweeledig doel.

- **Tegengaan van verontreiniging**

In de eerste plaats beoogt het Bouwstoffenbesluit verontreiniging van de bodem en het oppervlaktewater door steenachtige bouwstoffen (inclusief grond) tegen te gaan. Bouwstoffen bevatten in uiteenlopende concentraties potentieel verontreinigende organische en anorganische verbindingen. Deze verontreiniging kan van nature aanwezig zijn, of door het productieproces zijn veroorzaakt. In AVI-bodemas vindt men bijvoorbeeld zware metalen terug, in zeefzand teerachtige verbindingen en in landbouwgronden zware metalen. Als een verontreinigde bouwstof in contact zou komen met regenwater, grondwater of oppervlaktewater, kunnen de in de bouwstof aanwezige schadelijke verbindingen uitlogen (vrijkomen). Hierdoor kan de bodem of het oppervlaktewater (en waterbodeme) worden verontreinigd met de uitgeloopte verbindingen. Door het stellen van eisen aan de samenstelling en immissie van een bouwstof kan een milieuhygiënisch verantwoorde toepassing worden gegarandeerd. Dit voorkomt ontoelaatbare verontreiniging van bodem en oppervlaktewater.

- **Hergebruik van bouwstoffen**

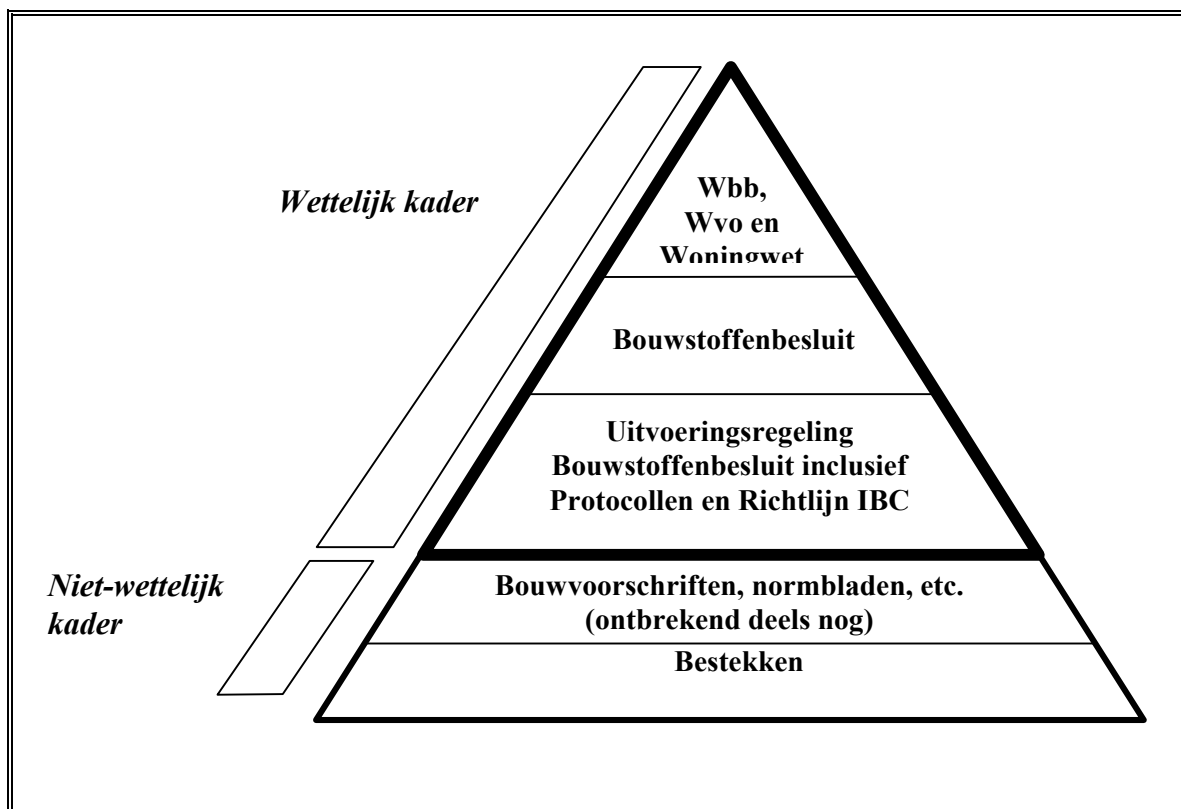
In de tweede plaats wil het Bouwstoffenbesluit het hergebruik van secundaire bouwstoffen stimuleren. Hierdoor worden de voorraden primaire bouwstoffen minder aangesproken. Primaire bouwstoffen zijn bouwstoffen die zijn gewonnen uit de natuur zoals grond, grind en kalksteen en daarvan afgeleide producten. Secundaire bouwstoffen worden niet in de natuur gewonnen, maar worden gemaakt uit of zijn restproducten ontstaan bij productieprocessen of het slopen van oude werken. Voorbeelden van secundaire bouwstoffen zijn: fosforlakken, puingranulaten, zeefzand, brekerzand en AVI-bodemas.

Het Bouwstoffenbesluit bevat voor bovenstaande doelen milieuhygiënische regels voor het toepassen van bouwstoffen in werken.

1.2 Juridisch kader van het Bouwstoffenbesluit

Het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming, kortweg het Bouwstoffenbesluit (Bsb), is een algemene maatregel van bestuur (amvb). Het Bouwstoffenbesluit is gebaseerd op drie verschillende wetten: de Wet bodembescherming, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en - voor één artikel - op de Woningwet (zie figuur 1.1). De Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit, een ministeriële regeling gebaseerd op het Bouwstoffenbesluit, bevat een nadere uitwerking van enkele onderwerpen uit het Bouwstoffenbesluit, zoals bijvoorbeeld de richtlijn IBC-maatregelen. Tevens bevat de Uitvoeringsregeling de diverse toetsingsprotocollen.

Figuur 1.1: Het wettelijk en niet-wettelijk kader van het Bouwstoffenbesluit

Voor het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling is voorzien in een gefaseerde inwerkingtreding. Na een overgangstermijn van een half jaar is sinds 1 juli 1996 het Bouwstoffenbesluit reeds gedeeltelijk van toepassing. Het belangrijkste voorschrift dat sinds deze datum geldt, is de verwijderingsplicht voor bouwstoffen die na 1 juli 1996 in een werk zijn aangebracht. Deze verwijderingsplicht houdt in dat bouwstoffen moeten worden verwijderd als het werk waarin de bouwstoffen zijn toegepast, zijn functie verloren heeft en niet meer wordt onderhouden. De verwijderingsplicht geldt echter niet voor schone grond. Zie paragraaf 4.5 voor een nadere toelichting over de verwijderingsplicht.

Met ingang van 1 januari 1999 is het Bouwstoffenbesluit volledig in werking getreden. Tussen het moment van inwerkingtreding en het volledig van toepassing worden van de voorschriften ligt een overgangstermijn van een half jaar. Dit betekent dat het Bouwstoffenbesluit vanaf 1 juli 1999 volledig van toepassing is voor alle steenachtige bouwstoffen die vanaf die datum in werken worden aangebracht. Tot die datum is het Provinciaal Interimbeleid “Werken met secundaire grondstoffen” nog van toepassing. Sinds 1 juli 1996 is ook de verwijderingsplicht van het Bsb van toepassing voor alle bouwstoffen (behalve schone grond) die sinds die datum in werken zijn toegepast. Werken die na 1 juli 1999 worden aangelegd vallen onder het hele regime van het Bouwstoffenbesluit. Oude werken (werken die vóór 1 juli 1999 zijn aangelegd) die na die datum zijn uitgebreid, aangevuld of gedeeltelijk vervangen, moeten na 1 juli 1999 voor die nieuwe onderdelen van het werk aan alle eisen van het Bouwstoffenbesluit voldoen.

Provinciale Staten kunnen in een provinciale milieuverordening strengere of aanvullende voorschriften opnemen voor het gebruiken van bouwstoffen in bijzondere gebieden. Deze voorschriften gaan dan vóór op de voorschriften van het Bouwstoffenbesluit.

Het Bouwstoffenbesluit leidt onder meer tot aanpassing van bouwvoorschriften en bestekken. Deze zullen in overeenstemming moeten zijn met de regels van het Bouwstoffenbesluit en bijbehorende wetgeving (zie figuur 1.1).

2 Werkingssfeer van het Bouwstoffenbesluit

2.1 Inleiding

Voor de toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit in een bepaalde situatie, is een aantal punten van belang:

- Gaat het om een steenachtige *bouwstof* in de zin van het Bouwstoffenbesluit?
- Gaat het om het *gebruik* van Bouwstoffen?
- Wordt de bouwstof gebruikt buiten in een *werk*?
- Wordt de bouwstof gebruikt, *op of in de bodem of in oppervlaktewater*?

Als eenmaal is vastgesteld dat een bepaalde situatie onder het Bouwstoffenbesluit valt, dient te worden bepaald welke categorie bouwstof van toepassing is.

2.2 Gaat het om een bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit?

Een bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit is een materiaal waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10 % (m/m) van dat materiaal bedragen (artikel 1, lid 1, sub b Bsb).

In de onderstaande lijst volgt een aantal bouwstoffen¹ waarop het Bouwstoffenbesluit van toepassing is:

- asfalt,
- asfaltgranulaat,
- AVI-bodemas,
- baggerspecie,
- bakstenen,
- beton,
- beton- en metselwerkgranulaat,
- grond,
- klei,
- stortsteen,
- zand en
- zeefzand.

Hoewel vlakglas en aluminium qua samenstelling in beginsel wel onder de definitie van bouwstof vallen, zijn deze twee specifieke materialen in het Bouwstoffenbesluit uitgezonderd (artikel 4, tweede lid, onderdeel b en c Bsb). Het gebruik van vlakglas en metallisch aluminium valt dus niet onder het Bouwstoffenbesluit.

Materialen als hout, kunststof, verven en metalen zijn niet steenachtig en vallen dus niet onder de definitie van bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit.

---

¹ In deze HUM wordt onder het begrip bouwstoffen ook altijd grond (inclusief baggerspecie) in de zin van het Bouwstoffenbesluit verstaan. Daar waar uitzonderingen gelden voor grond wordt dit expliciet vermeld.

2.3 Gaat het om het gebruik van bouwstoffen?

Het gebruiken van bouwstoffen omvat zowel het aanbrengen van de bouwstoffen in een werk als het vervolgens houden van die bouwstoffen in een werk.

De volgende handelingen leiden niet tot (nieuwe) verplichtingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit:

- het tijdelijk verplaatsen of wegnemen van bouwstoffen en, zonder dat de bouwstoffen in de tussentijd zijn bewerkt, ze vervolgens weer in hetzelfde werk onder dezelfde condities op of nabij dezelfde plaats terugbrengen (bijvoorbeeld in het kader van onderhoudswerkzaamheden of bij het aanleggen van een kabel), (artikel 1, tweede lid Bsb) of
- het terugbrengen van grond op een plaats waar of in de nabijheid waarvan deze eerder was ontgraven, zonder dat deze grond in de tussentijd is bewerkt. (artikel 1, derde lid Bsb).

Onder “bewerken” wordt in dit verband verstaan: het verrichten van handelingen met de betrokken bouwstof waardoor die bouwstof verandert qua samenstelling of immissie.

2.4 Wordt de bouwstof gebruikt buiten in een werk?

Onder een werk in de zin van het Bouwstoffenbesluit wordt verstaan een waterbouwkundig werk², een wegebouwkundig werk, een bouwwerk, of een grondwerk³ (artikel 1, eerste lid, onder a Bsb).

Het Bouwstoffenbesluit omschrijft het begrip “werk” daarmee wat anders dan in de bouwwereld gebruikelijk is. In de bouwwereld is bijvoorbeeld een woonwijk een werk. Volgens het Bouwstoffenbesluit bestaat een woonwijk echter uit meerdere werken: de verschillende huizen, de wegen, eventuele ophogingen zoals geluidswallen, etc.

Voorbeelden van werken zijn:

- weg, viaduct, aquaduct;
- geluidswal;
- slootdemping, havenkomopvulling;
- riolering;
- oevervoorzieningen, bruggen, kaden, dijken, etc.;
- huizen, kantoren, fabrieken, kunstwerken, opslagterreinen.

Het Bouwstoffenbesluit geldt niet voor bouwstoffen die binnen een gebouw⁴ worden toegepast (artikel 4, lid 2 Bsb). De gipsplaten die binnen in een huis worden aangebracht

---

² Een waterbouwkundig werk is een werk in oppervlaktewater, op de waterbodem, op oevers of in uiterwaarden zoals oevervoorzieningen, bruggen en kades.

³ Een grondwerk is een aanvulling of een ophoging van de bodem, of in het geval van een waterbodem; een demping of verondieping.

⁴ Gebouw: gebouw als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel c van de Woningwet (elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte, geheel of gedeeltelijke met wanden omsloten ruimte vormt).

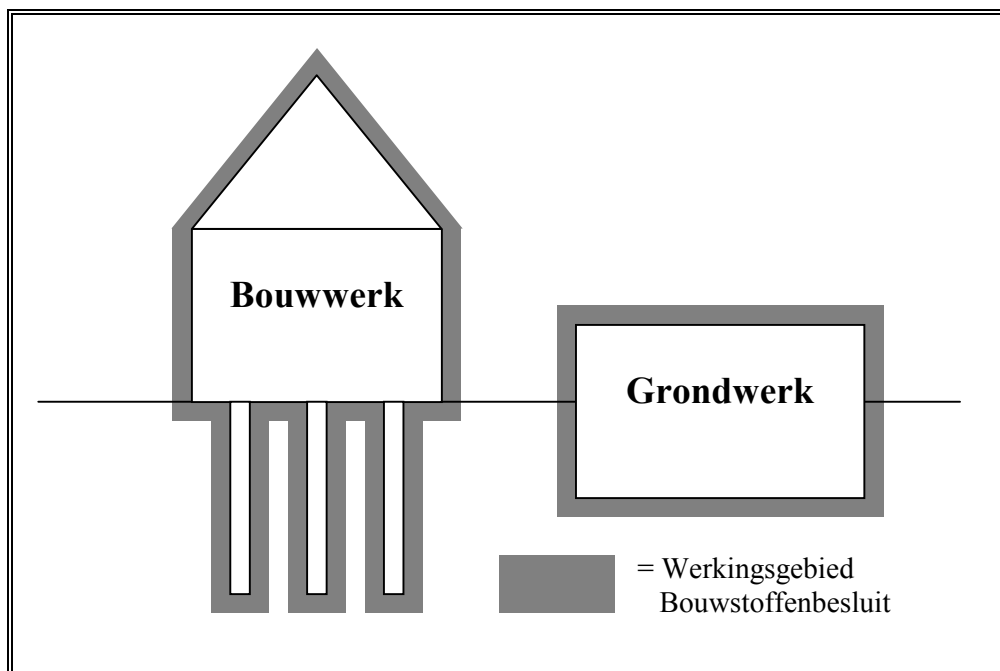
vallen dus niet onder het besluit. Wel vallen de buitenmuren van een huis, de dakpannen en de tegels van het terras onder het besluit.

2.5 Wordt de bouwstof gebruikt op of in de bodem of in oppervlaktewater?

Het Bouwstoffenbesluit is van toepassing op het gebruiken van bouwstoffen:

- op de bodem,
- in de bodem,
- in oppervlaktewater,
- op de bodem onder oppervlaktewater of
- in de bodem onder oppervlaktewater.

Het begrip oppervlaktewater omvat eveneens de uiterwaarden, de waterbodem en de bodem van de kust of de oever van oppervlaktewater.

Figuur 2.1: Werkingsgebied van het Bouwstoffenbesluit

3 Categorie van de bouwstof

3.1 Inleiding

Als eenmaal is vastgesteld dat het Bouwstoffenbesluit van toepassing is op een bepaalde situatie, dient te worden bepaald tot welke categorie een bouwstof behoort.

Hiertoe moeten eerst monsters van de bouwstof worden genomen, waarop vervolgens proeven worden uitgevoerd om de samenstellingswaarden en eventueel ook de immissiewaarden van de bouwstof vast te stellen. De monsterneming en proeven moeten altijd worden uitgevoerd op basis van het gebruikersprotocol (bijlage F van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit), door een door de ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat aangewezen geaccrediteerde instantie.

Bij de samenstellingswaarde gaat het om de chemische samenstelling van de bouwstof. De immissiewaarde heeft daarentegen te maken met de wijze waarop de bouwstof de bodem of het oppervlaktewater kan verontreinigen door uitloging. Om de immissiewaarde van een bouwstof te bepalen bestaan verschillende methoden. Deze worden in paragraaf 3.2 toegelicht.

In paragraaf 3.3 is een schema opgenomen met behulp waarvan de categorie van een bouwstof kan worden vastgesteld. Paragraaf 3.4 geeft vervolgens van iedere categorie een uitgebreide beschrijving.

3.2 Immissiewaarde

De immissiewaarde kan alleen worden bepaald voor anorganische stoffen. Voor organische stoffen zijn er namelijk geen uitloognormen en geschikte uitloogproeven beschikbaar. Daarom gelden voor organische stoffen alleen eisen voor de samenstellingswaarden.

Het berekenen van de immissie van een bouwstof gebeurt door te beginnen met het meten van de uitloging uit een bouwstof. Hiervoor moeten in een laboratorium uitloogproeven worden uitgevoerd op de betreffende bouwstof. Welke uitloogproef moet worden uitgevoerd is afhankelijk van het type bouw materiaal dat moet worden beoordeeld. Het Bouwstoffenbesluit maakt onderscheid tussen vormgegeven en niet-vormgegeven bouwstoffen, omdat bij vormgegeven bouwstoffen de uitloging op een andere manier plaatsvindt dan bij niet-vormgegeven bouwstoffen.

Voorbeelden van *vormgegeven bouwstoffen* zijn: bakstenen, grofkorrelige slakken of betonelementen. Vormgegeven bouwstoffen logen grotendeels uit door diffusie van stoffen (door concentratieverschillen, waarbij de beweging van het water geen rol speelt). Als de uitloging niet diffusiebepaald is, dan moet de uitloging voor vormgegeven bouwstoffen met de kolomtest worden bepaald. Een vormgegeven bouwstof hoeft echter niet persé een diffusiebepaald uitloogmechanisme te hebben.

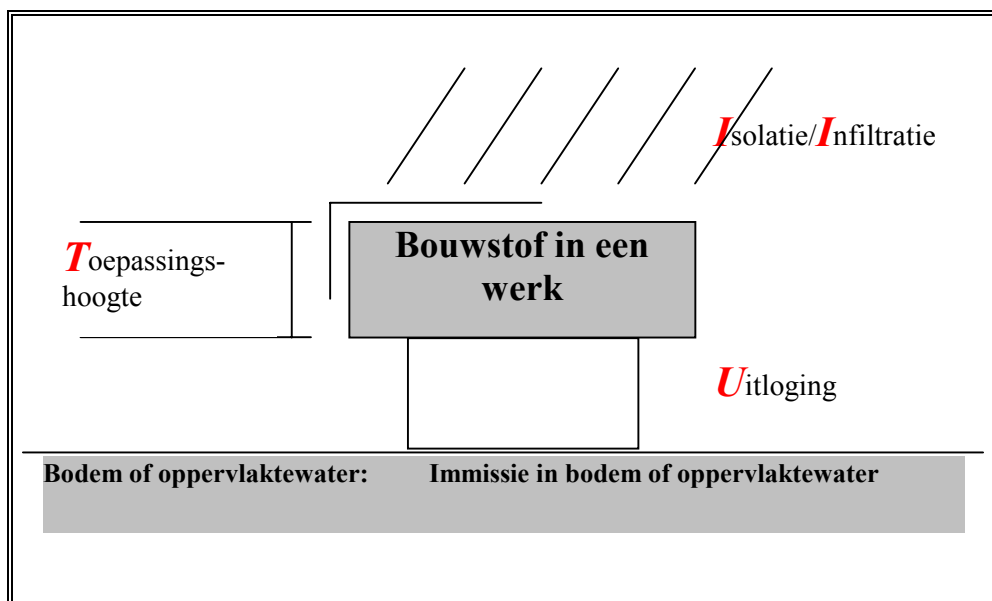
Niet-vormgegeven bouwstoffen zijn bijvoorbeeld: fijnkorrelige slakken, korrels en granulaten en grond. Niet-vormgegeven bouwstoffen logen uit door water dat tussen de korrels doorstroomt.

Door deze verschillen in bouwstoffen en de wijze van uitloging zijn er ook verschillende vormen van uitloogproeven noodzakelijk.

De volgende standaard uitloogproeven zijn mogelijk:

- *Kolomproef (NEN 7343)*
Deze proef is bedoeld als simulatie van de percolatie van (zuur) regenwater door een niet- vormgegeven bouw materiaal in een werk. De uitvoering van een kolomproef neemt ongeveer drie weken in beslag.
- *Beschikbaarheidsproef (onderdeel van NEN 7345)*
Met deze proef wordt nagegaan welke hoeveelheden aan milieugevaarlijke stoffen maximaal uit het materiaal kunnen vrijkomen. Deze proef is nodig bij het berekenen van de diffusie gemeten in de diffusieproef. Het uitvoeren van een beschikbaarheidsproef duurt ongeveer 2 tot 5 dagen.
- *Diffusieproef of standtest (NEN 7345)*
Met deze proef wordt in een periode van 64 dagen de tijdsafhankelijke uitloging van vormgegeven bouwmaterialen vastgesteld. Het uitvoeren van deze proef kost ongeveer tien weken.

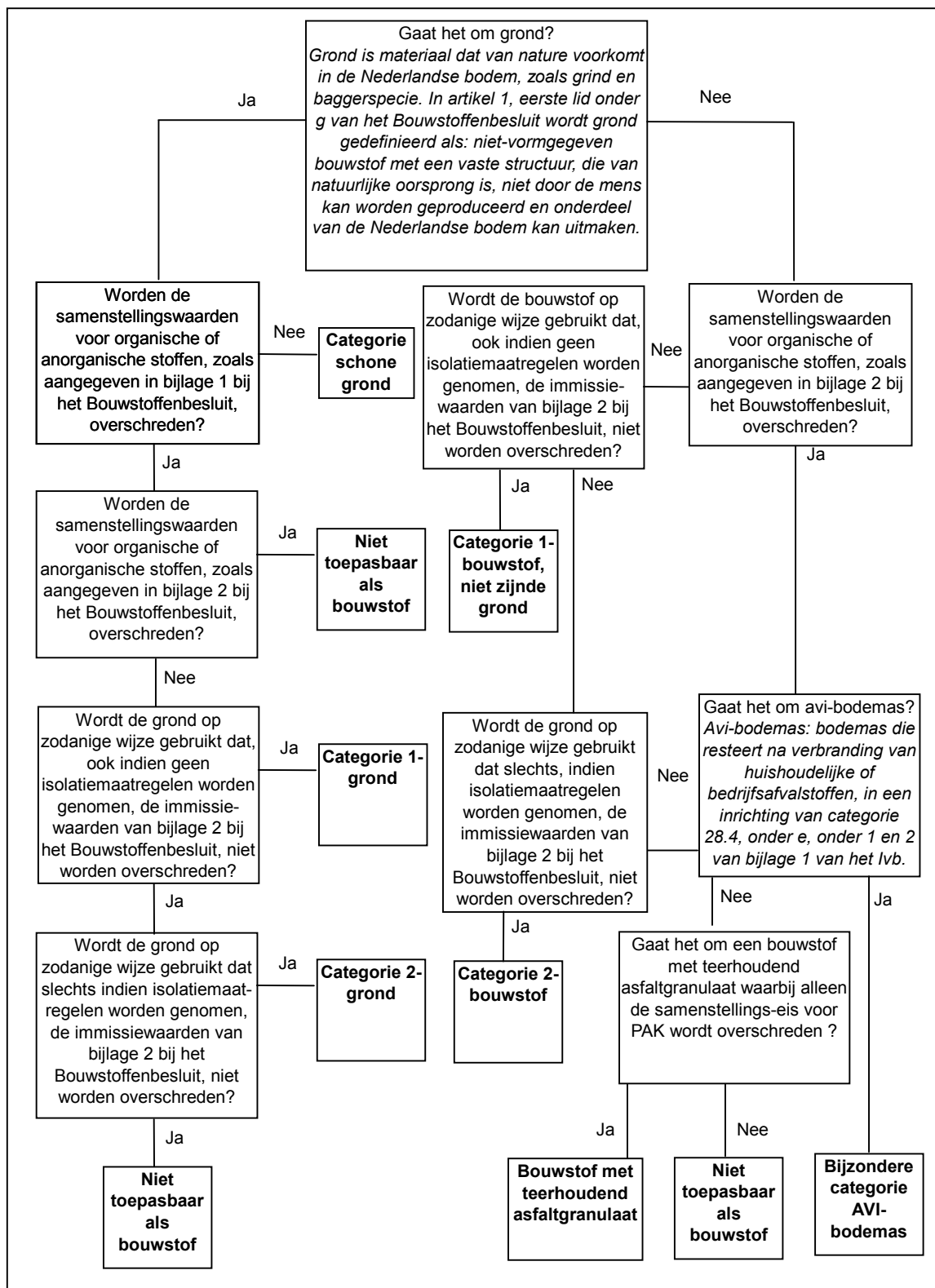
Na het uitvoeren van de voor het bouw materiaal geschikte uitloogproef zijn de uitloogwaarden bekend. De uiteindelijk immissie in de bodem en oppervlaktewater is hiermee echter nog niet bekend. De immissie van de bouwstof moet eerst met een formule worden uitgerekend. De benodigde formules zijn gegeven in de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit. Na berekening is de immissiewaarde van de bouwstof naar de bodem bekend.

Figuur 3.1: Factoren die immissie in de bodem of oppervlaktewater bepalen

De eisen voor de samenstelling en de immissie zijn weergegeven in de bijlagen 1 en 2 van het Bouwstoffenbesluit.

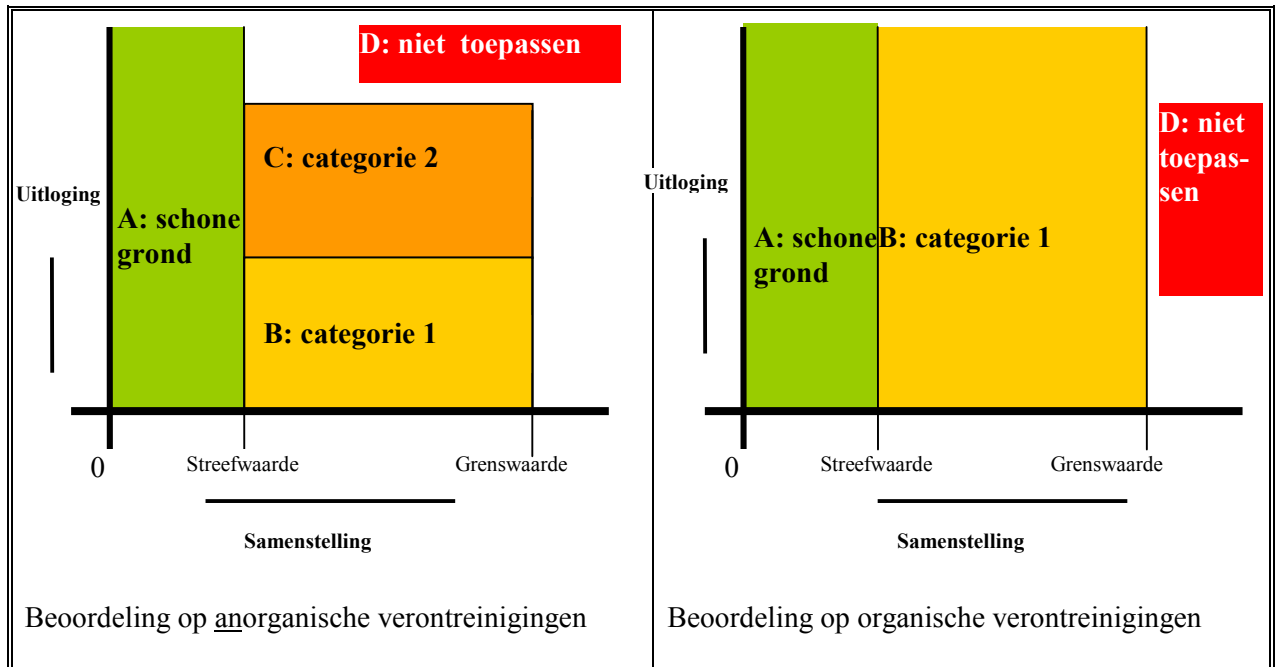
3.3 Bepaling van de categorie van de bouwstof

Figuur 3.2 Bepaling van de categorie van de bouwstof

3.4 Categorie-indeling van bouwstoffen

Figuur 3.3: Beoordeling voor grond

Schone grond

Grond is materiaal dat van nature voorkomt in de Nederlandse bodem, zoals baggerspecie en grind. Schone grond is grond die geen van de samenstellingswaarden voor organische of anorganische stoffen, zoals aangegeven in bijlage 1 bij het Bouwstoffenbesluit, overschrijdt. Deze schone grond is bij gebruik op of in de bodem vrij toepasbaar. Voor gebruik van schone grond in oppervlaktewater geldt een meldingsplicht. Op verzoek van het bevoegd gezag moet degene die de schone grond gebruikt, gegevens verstrekken met betrekking tot de samenstelling van de grond (artikel 5, tweede lid en artikel 19 Bsb).

Categorie 1-grond

Categorie 1-grond is grond die de samenstellingswaarden voor organische en anorganische stoffen van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet overschrijdt, terwijl daarnaast, zonder isolatiemaatregelen, de immissiewaarden van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet worden overschreden.

Het gebruik van categorie 1-grond op of in de bodem of in oppervlaktewater moet ten minste twee werkdagen tevoren aan het bevoegd gezag worden gemeld. Bij de melding moeten gegevens worden verstrekt over de samenstelling en de immissie.

Alle bouwstoffen (behalve schone grond) moeten in een werk zodanig worden toegepast, dat deze niet met de bodem kan worden vermengd en te zijner tijd ook weer kunnen worden verwijderd. Om dit voor categorie 1-grond te waarborgen stelt artikel 12, eerste lid van het Bouwstoffenbesluit de eis dat categorie 1-grond in een minimumhoeveelheid van ten minste 50 m³ aaneensluitend in een werk moet worden toegepast. Categorie 1-

grond hoeft echter niet te worden verwijderd, als deze verwijdering tot een grotere aantasting zou leiden van de bodem dan het niet verwijderen (artikel 10, tweede lid Bsb). Om toe te passen categorie 1-grond te onderscheiden van de onderliggende bodem ter waarborging van de terugneembaarheid, wordt in de praktijk vaak een laagje geel zand of een geotextiel toegepast tussen de grond en de bodem.

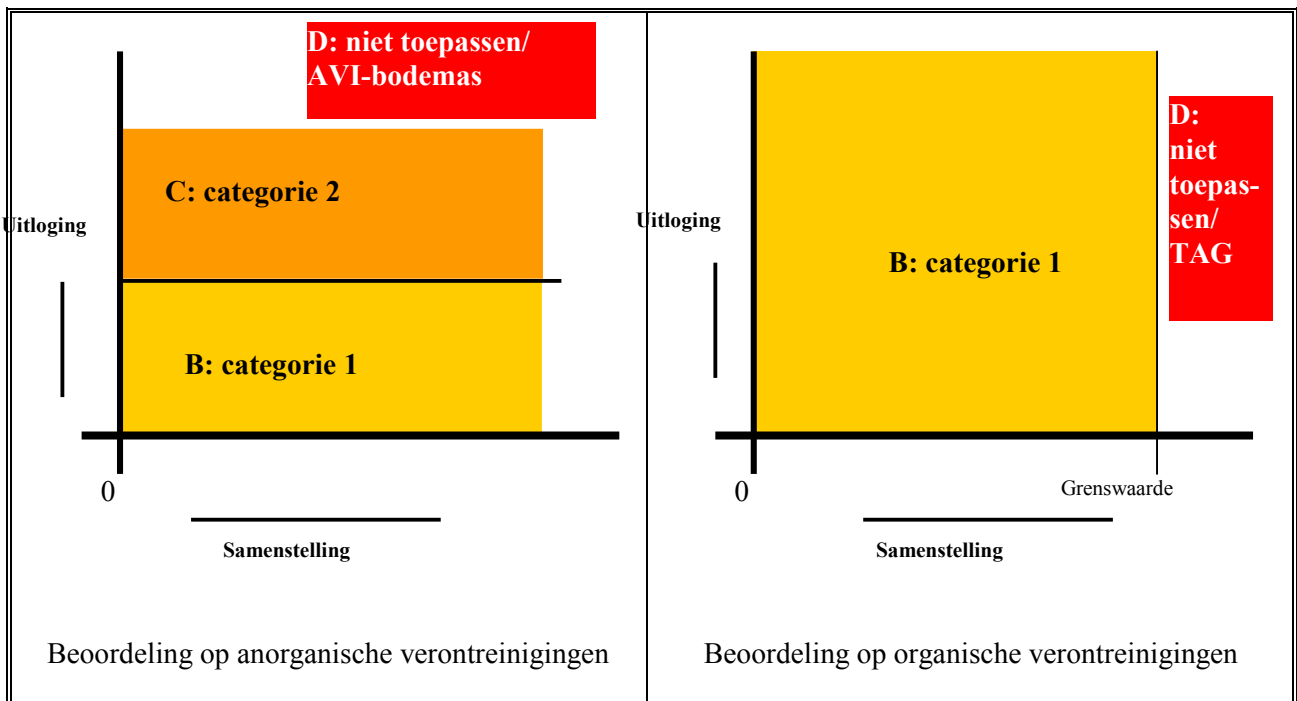
Categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond

Categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond, is een bouwstof die de samenstellings- en immissiewaarden van de organische stoffen van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet overschrijdt terwijl daarnaast, zonder isolatiemaatregelen, de immissiewaarden van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet worden overschreden.

Het gebruik van categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond op of in de bodem behoeft niet te worden gemeld bij het bevoegd gezag. Het gebruik in oppervlaktewater is echter wel onderhevig aan een meldingsplicht.

Ook categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond, moet in een werk zodanig worden toegepast, dat deze niet met de bodem kan worden vermengd en te zijner tijd ook weer kan worden verwijderd. Categorie 1- bouwstof, niet zijnde grond, hoeft echter niet te worden verwijderd, als deze verwijdering tot een grotere aantasting zou leiden van de bodem dan het niet verwijderen (artikel 10, tweede lid Bsb).

Voor het gebruik van categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond geldt geen minimumhoeveelheid. Op verzoek van het bevoegd gezag moet degene die categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond gebruikt gegevens verstrekken met betrekking tot de samenstelling en immissie van de bouwstof, of, indien beschikbaar, een erkende kwaliteitsverklaring voor die bouwstof (artikel 9, negende lid en artikel 22, zevende lid Bsb).

Figuur 3.4: Beoordeling overige bouwstoffen

Categorie 2-bouwstof, inclusief categorie 2-grond

Een categorie 2-bouwstof is een bouwstof die de samenstellingswaarden van de organische stoffen van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet overschrijdt terwijl daarnaast, *mét isolatiemaatregelen*, de immissiewaarden voor anorganische stoffen van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit niet worden overschreden. Voor de organische verontreinigingen gelden geen immissiewaarden, alleen samenstellingswaarden. Daarom hoeft er voor deze verontreinigingen geen uitloogtest te worden uitgevoerd. Voor categorie 2-grond geldt bovendien dat deze grond moet voldoen aan de samenstellingswaarden van anorganische stoffen van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit. Zonder isolatiemaatregelen zou de berekende immissie uit het werk groter zijn dan toegestaan. Mét isolatiemaatregelen blijft de uitgerekende immissie onder de toegestane immissiewaarden en mag de categorie 2-bouwstof dus worden toegepast.

Voor het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond) op of in de bodem geldt een meldingsplicht. Bij de melding moeten gegevens worden verstrekt over de samenstelling en de immissie. Voor het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond) in oppervlaktewater dient een Wvo-vergunning te worden aangevraagd.

De bouwstof moet in een werk zodanig worden toegepast, dat deze niet met de bodem kan worden vermengd en te zijner tijd ook weer kan worden verwijderd. Tevens is bijlage H van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit (Richtlijn IBC-maatregelen) onverkort van toepassing.

Er geldt een minimumhoeveelheid van 10.000 ton aaneensluitend in een werk. Als een categorie 2-bouwstof (inclusief categorie 2-grond) wordt gebruikt in een wegfundering, is de minimumhoeveelheid 1.000 ton.

Bijzondere categorie AVI-bodemas

AVI-bodemas is bodemas die resteert na verbranding van huishoudelijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen, als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, in een inrichting, behorende tot de categorie, genoemd onder 28.4, onder e, onder 1 en 2, van bijlage I van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer. Naast categorie 1- en categorie 2-AVI-bodemas is er voor AVI-bodemas een bijzondere categorie. Van deze bijzondere categorie is sprake als de immissiewaarden van categorie 2-bouwstoffen worden overschreden. Deze bijzondere categorie bouwstof mag toch worden toegepast, mits de voorgeschreven IBC-maatregelen uit Bijlage H bij de Uitvoeringsregeling worden aangebracht. IBC is een afkorting van isoleren, beheersen en controleren. (Zie ook paragraaf 4.2 en 4.3 van deze HUM).

Voor het gebruik van de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem geldt een meldingsplicht. Bij de melding moeten gegevens worden verstrekt over de samenstelling en de immissie. Voor het gebruik van de bijzondere categorie AVI-bodemas in oppervlaktewater dient een Wvo-vergunning te worden aangevraagd. De bouwstof moet in een werk zodanig worden toegepast, dat deze niet met de bodem kan worden vermengd en te zijner tijd ook weer kan worden verwijderd.

Er geldt een minimumhoeveelheid van 10.000 ton aaneensluitend in een werk. (D in figuur 3.3, linker plaatje)

Bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat (TAG)

Een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat is een bouwstof die geheel of gedeeltelijk is samengesteld uit granulaat, verkregen door het breken of frezen van teerhoudend asfalt.

Deze bouwstof mag alleen de samenstellingswaarde voor PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) uit bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit overschrijden (D in figuur 3.3, rechter plaatje). PAK's zijn schadelijke verbindingen die voorkomen in teer, dat vroeger in asfaltwegen werd gebruikt. Een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat mag dus worden toegepast als de samenstellingswaarde voor PAK's wordt overschreden, mits de overige samenstellingswaarden onder de grenswaarde liggen en voldaan wordt aan de immissienormen voor anorganische stoffen. Een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat mag onder deze voorwaarden alleen met de voorgeschreven IBC-maatregelen uit Bijlage H bij de Uitvoeringsregeling worden toegepast. Deze bijlage H geeft aan dat een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat uitsluitend in gebonden vorm mag worden toegepast als wegfundering.

Voor het gebruik van een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat op of in de bodem geldt een meldingsplicht. Bij deze melding moeten gegevens worden verstrekt over de samenstelling en de immissie. Voor het gebruik van een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat in oppervlaktewater dient een Wvo-vergunning te worden aangevraagd. De bouwstof moet in een werk zodanig worden toegepast, dat deze niet met de bodem kan worden vermengd en te zijner tijd ook weer kan worden verwijderd.

Er geldt een minimumhoeveelheid van 10.000 ton aaneensluitend in een werk. Als een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat wordt gebruikt in een wegfundering, is de minimumhoeveelheid 1.000 ton.

Bouwstoffen die niet tot één van de bovenstaande categorieën behoren, mogen niet worden toegepast.

4 Toepassingsvoorwaarden

4.1 Inleiding

Op basis van de indeling in categorieën kan de gebruiker van bouwstoffen bepalen aan welke technische voorwaarden een werk moet voldoen. Tevens weet de gebruiker aan welke procedurele eisen (melding, bewaren van informatie, onderhoud en inspectie) moet worden voldaan.

Dit hoofdstuk geeft een nadere beschrijving van enkele toepassingsvoorwaarden, alsmede een overzicht van de belangrijkste regels per categorie bouwstof.

4.2 Isolatiemaatregelen bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem

Categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas mogen alleen op of in de bodem worden toegepast als in het werk bepaalde isolerende voorzieningen worden aangebracht (artikel 14 Bsb).

Daarnaast worden ook eisen gesteld aan het beheer en controle van de aangebrachte isolerende voorzieningen. Dit totaalpakket wordt ook wel genoemd: IBC-maatregelen. IBC is hierbij een afkorting van Isoleren, Beheersen en Controleren.

In de Uitvoeringsregeling wordt in hoofdstuk 9 en 10 voorgeschreven hoe deze IBC-maatregelen moeten worden toegepast.

Isolatie ten opzichte van het grondwater

Bij de toepassing van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem moet worden voorkomen dat deze bouwstoffen kunnen uitlogen door contact met het grondwater. Er mag namelijk geen verspreiding van milieubedreigende stoffen via het grondwater plaatsvinden.

Om die reden moet de afstand tussen de gebruikte bouwstoffen en de gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG), na zetting van de bodem, minstens 50 centimeter bedragen. Deze gemiddeld hoogste grondwaterstand is het rekenkundig gemiddelde over ten minste acht achtereenvolgende jaren van de drie hoogste grondwaterstanden per hydrologisch jaar.

De vaststelling van deze gemiddeld hoogste grondwaterstand - en de controle daarvan - moet door een deskundig bedrijf plaatsvinden, conform de methode die daarvoor is beschreven in de Uitvoeringsregeling.

Isolatie ten opzichte van hemelwater

Naast maatregelen tegen contact met het grondwater moeten er bij de toepassing van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem ook maatregelen worden genomen tegen de invloeden van hemelwater.

Er zal een zodanige isolerende afdichting moeten worden aangebracht, dat nagenoeg geen contact van de bouwstof met hemelwater kan plaatsvinden. Dit betekent dat aan de

bovenzijde van de bouwstoffen een afdichting zal moeten worden aangebracht. De isolerende maatregelen die moeten worden getroffen tegen invloeden van hemelwater staan verder beschreven in bijlage H van de Uitvoeringsregeling. Het gaat hierbij om standaardconstructies waarin categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas kunnen worden toegepast. Deze bouwstoffen worden meestal gebruikt in een wegfundering, een belastingspreidende laag, in een ophoging of een aanvulling. Van de standaardconstructies mag worden afgeweken, mits een deskundig bedrijf de gekozen constructie onderzoekt en rapporteert of de constructie ten minste gelijkwaardig is aan één van de gegeven standaardconstructies. Het rapport van het deskundig bedrijf moet samen met het meldingsformulier worden ingeleverd bij het bevoegd gezag.

Deskundig bedrijf

Onder een deskundig bedrijf in de zin van het Bouwstoffenbesluit wordt verstaan (artikel 30 Bsb): “een bedrijf dat of een dienst die aantoonbare ervaring en deskundigheid heeft met het verrichten van een bij of krachtens dit besluit voorgeschreven werkzaamheid.” Certificatie moet hiervoor nog worden ontwikkeld.

4.3 Isolatiemaatregelen bij gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater

Categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas mogen alleen in het oppervlaktewater worden gebruikt als de waterkwaliteitsbeheerder daarvoor een vergunning heeft afgegeven. Wel verplicht het Bouwstoffenbesluit de waterkwaliteitsbeheerder om in de vergunning voorschriften op te nemen, inhoudende de verplichting dat isolatiemaatregelen en daarbij behorende beheers- en controlemaatregelen worden getroffen.

Daarbij moet dan in ieder geval worden bepaald dat de diegene die de bouwstof gebruikt een zodanige isolerende afdichting aanbrengt dat nagenoeg geen contact met het oppervlaktewater, met hemelwater of met grondwater plaatsvindt. Ook moet in de vergunning staan dat de gebruiker van de bouwstof de afdichting zodanig onderhoudt en controleert dat de goede werking ervan is gewaarborgd. Bovendien moet de gebruiker desgevraagd de gegevens die hij heeft verkregen bij de controles van de afdichting aan het bevoegd gezag verstrekken. (zie artikel 26 Bsb)

4.4 Minimumhoeveelheden

Voor de handhaafbaarheid en de praktische uitvoerbaarheid van het Bouwstoffenbesluit zijn voor een aantal categorieën bouwstoffen regels gesteld aan de minimale toepassingshoeveelheden.

Voor schone grond en categorie 1-bouwstoffen, niet zijnde grond gelden géén minimum toepassingshoeveelheden.

Voor categorie 1-grond geldt een minimumhoeveelheid van 50 m³ (artikel 12, lid 1, en artikel 24 Bsb) die aaneengesloten in een werk moet worden gebruikt. Het bevoegd gezag

kan bij gebruik op of in de bodem door middel van het stellen van een nadere eis deze minimumhoeveelheid verhogen (artikel 12, lid 2 Bsb).

Voor categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas geldt dat er in één werk een minimumhoeveelheid van 10.000 ton moet worden gebruikt. Betreft het werk echter een wegfundering waar een categorie 2-bouwstof (inclusief categorie 2-grond) of een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat wordt gebruikt, dan geldt een minimumhoeveelheid van 1000 ton (artikel 13 Bsb).

In geval van gebruik in oppervlaktewater van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas gelden deze minimumhoeveelheden ook (artikel 25 Bsb). Maar de waterkwaliteitsbeheerder is in zulke gevallen verplicht in de Wvo-vergunning ook een maximumhoeveelheid voor te schrijven (art. 27 Bsb). Hiermee kan de uiteindelijke belasting van het oppervlaktewater worden beperkt

4.5 Verwijderingsplicht

Ter bescherming van de onderliggende bodem en het oppervlaktewater mogen de in een werk gebruikte bouwstoffen zich niet met deze milieucompartimenten vermengen (artikel 10 en 23 Bsb). Degene die een categorie 1-bouwstof, categorie 2-bouwstof, een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas gebruikt in een werk heeft daarom tot taak ervoor te zorgen dat de bouwstoffen gedurende de levensduur van het werk niet met de (water)bodem worden vermengd.

Als het werk zijn functie verliest en niet meer wordt onderhouden moeten de gebruikte bouwstoffen weer worden verwijderd. Hierdoor kunnen de verwijderde bouwstoffen ook weer worden hergebruikt. Omdat schone grond na verloop van tijd schone bodem wordt, is schone grond uitgezonderd van deze regeling.

De verwijderingsplicht geldt voor alle bouwstoffen (behalve schone grond dus) die sinds 1 juli 1996 zijn toegepast in werken.

Er is één belangrijke uitzondering op de verwijderingsplicht: Als het verwijderen van een categorie 1-bouwstof tot een grotere aantasting van de bodem zou leiden dan het niet verwijderen van de bouwstof, dan hoeft niet te worden verwijderd.

Bij het ontwerp en aanleg van een werk moet dus al worden nagedacht over de toekomstige verwijdering van de gebruikte bouwstoffen en hoe kan worden voorkomen dat de bouwstof zich mengt met bodem, waterbodem of oppervlaktewater. Het werk moet zo worden aangelegd, dat deze verwijdering, zonder vermenging, mogelijk is. Tijdens het beheer moet eveneens rekening worden gehouden met de verwijderingsplicht en het voorkomen van vermenging.

4.6 Overzicht van toepassingsvoorwaarden

In tabel 4.1 zijn voor de verschillende categorieën bouwstoffen de bijbehorende toepassingsvoorwaarden weergegeven. Zie ook de figuren 3.2 en 3.3 voor de onderbouwing van de categorie-indeling

Tabel 4.1 Samenvatting van regels die gelden per categorie bouwstof

Soort bouwstof	Meldingsplicht?		verwijderingsplicht?	Minimum-hoeveelheid?	Gegevens overleggen over samenstelling en immissie?	Isolatiemaatregelen nemen en gemiddeld hoogste grondwaterstand bepalen?	
	<i>Gebruik op of in bodem</i>	<i>Gebruik in oppervlaktewater</i>				<i>Gebruik op of in bodem</i>	<i>Gebruik in oppervlaktewater</i>
Schone grond	Nee	Ja, 2 dagen voor gebruik	Nee	Nee	Ja, tot 1 jaar na aanbrengen	Nee	Nee
Categorie 1-grond	Ja, 2 dagen voor gebruik	Ja, 2 dagen voor gebruik	Ja, behalve als het verwijderen van de bouwstof tot een grotere aantasting van de bodem leidt dan het niet verwijderen.	50 m ³ . Mogelijkheid tot het stellen van een nadere eis bij gebruik op of in de bodem	Reeds in melding	De bouwstof mag zonder isolatiemaatregelen worden gebruikt. Wel dienen beheersmaatregelen te worden genomen ter voorkoming van vermenging van de bouwstoffen met de bodem en om de bouwstoffen te kunnen verwijderen.	Nee
Categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond	Nee	Ja, 2 dagen voor gebruik	Ja, behalve als het verwijderen van de bouwstof tot een grotere aantasting van de bodem leidt dan het niet verwijderen.	Nee	Ja, tot 5 jaar na aanbrengen	De bouwstof mag zonder isolatiemaatregelen worden gebruikt. Wel dienen beheersmaatregelen te worden genomen ter voorkoming van vermenging van de bouwstoffen met de bodem en om de bouwstoffen te kunnen verwijderen.	Nee
Categorie 2-bouwstof (inclusief categorie 2-grond)	Ja, 1 maand voor gebruik	Wvo-vergunning	Ja	10.000 ton, (1.000 ton bij wegfundering)	Reeds in melding	Ja. De IBC-maatregelen moeten volgens de richtlijn (bijlage H Uitvoeringsregeling) worden toegepast. Voorts moet de bouwstof zich, na zetting, minstens 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand bevinden. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de isolerende bovenafdichting.	In de Wvo-vergunning worden voorschriften opgenomen m.b.t. het aanbrengen van een isolerende afdichting (artikel 26 Bsb)
Bijzondere categorie AVI-bodemas	Ja, 1 maand voor gebruik	Wvo-vergunning	Ja	10.000 ton	Reeds in melding	Ja. De IBC-maatregelen moeten volgens de richtlijn (bijlage H Uitvoeringsregeling) worden toegepast. Voorts moet de bouwstof zich, na zetting, minstens 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand bevinden. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de isolerende bovenafdichting.	In de Wvo-vergunning worden voorschriften opgenomen m.b.t. het aanbrengen van een isolerende afdichting (artikel 26 Bsb)

Soort bouwstof	Meldingsplicht?		verwijderingsplicht?	Minimum-hoeveelheid?	Gegevens overleggen over samenstelling en immissie?	Isolatiemaatregelen nemen en gemiddeld hoogste grondwaterstand bepalen?	
	<i>Gebruik op of in bodem</i>	<i>Gebruik in oppervlaktewater</i>				<i>Gebruik op of in bodem</i>	<i>Gebruik in oppervlaktewater</i>
Bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat	Ja, 1 maand voor gebruik	Wvo-vergunning	Ja	10.000 ton, (1.000 ton bij wegfundering)	Reeds in melding	Ja. De IBC-maatregelen moeten volgens de richtlijn (bijlage H Uitvoeringsregeling) worden toegepast. Voorts moet de bouwstof zich, na zetting, minstens 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand bevinden. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan de isolerende bovenafdichting.	In de Wvo-vergunning worden voorschriften opgenomen m.b.t. het aanbrengen van een isolerende afdichting (artikel 26 Bsb)
Geen van bovenstaande categorieën	Op of in de bodem is toepassing niet toegestaan. Het Stortbesluit Bodembescherming is van toepassing. Mogelijk kunt u de bouwstof laten reinigen.		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

5 Bewijsmiddelen en toetsingsprotocollen

5.1 Inleiding

Er zijn verschillende omstandigheden waaronder een eigenaar of opdrachtgever van een werk moet kunnen aangeven tot welke categorie een bouwstof behoort. Zo kan bijvoorbeeld bij de aankoop van een bouwstof worden geïnformeerd naar een geldig bewijsmiddel met betrekking tot de kwaliteit van de te gebruiken bouwstof. Ook bij melding van het gebruik van bouwstoffen in een werk moet de eigenaar/opdrachtgever natuurlijk een bewijsmiddel met de gegevens over de samenstelling en immissie van de bouwstof overleggen. Tenslotte heeft het bevoegd gezag ook de bevoegdheid om, nadat een bouwstof waarvoor geen meldingsplicht geldt in een werk is toegepast, gegevens over de samenstelling of immissie van de bouwstof te verlangen.

Er zijn drie soorten bewijsmiddelen die kunnen worden overgelegd aan het bevoegd gezag (zie ook paragraaf 4.2 van de Nota van Toelichting bij het Bouwstoffenbesluit):

- een erkende kwaliteitsverklaring,
- een partijkeuring volgens de regels van het besluit (gebruikersprotocol bijlage F van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit) of
- overige bewijsmiddelen.

5.2 De (erkende) kwaliteitsverklaring

Een kwaliteitsverklaring is een schriftelijk bewijs, waaruit blijkt dat de bouwstof waarvoor de verklaring is afgegeven, indien gebruikt op de in de verklaring aangegeven wijze, voldoet aan de samenstellings- en immissiewaarden uit het Bouwstoffenbesluit. Als de bouwstof vervolgens in een werk wordt toegepast, zal dit uiteraard op dezelfde wijze moeten gebeuren als in de kwaliteitsverklaring is beschreven.

Alle erkende kwaliteitsverklaringen worden op een lijst gezet: “Publiekrechtelijk erkende kwaliteitsverklaringen”. Deze lijst wordt eens per half jaar, na goedkeuring van de ministers van VROM en V&W, gepubliceerd door SBK. Het bevoegd gezag kan zich abonneren op deze lijst of is in het kader van het Bouwbesluit reeds op deze lijst geabonneerd.

Een *erkende* kwaliteitsverklaring moet door het bevoegd gezag worden aanvaard als voldoende bewijs. Zo’n erkende kwaliteitsverklaring moet zijn afgegeven door een certificeringsinstelling die daartoe door de Raad voor Accreditatie (RvA) is geaccrediteerd.

De erkende kwaliteitsverklaring bestaat uit twee delen: het *productcertificaat* en het *attest*. In het productcertificaat wordt een uitspraak gedaan over de samenstelling en uitloging van de bouwstof. Het productcertificaat is dus puur gericht op het product en bevat geen informatie over de immissie. In het attest wordt aangegeven of de betreffende bouwstof, met de reeds in het productcertificaat omschreven samenstelling en uitloging,

voldoet aan de samenstellings- en immissiewaarden uit het besluit. Daarbij is de wijze van toepassing in relatie tot de immissie weergegeven.

Voor het opstellen van erkende kwaliteitsverklaringen zijn twee belangrijke documenten opgesteld. In de Handreiking Kwaliteitsverklaringen in het kader van het Bouwstoffenbesluit zijn alle procedurele eisen opgenomen. In de Handleiding Certificering Bouwstoffenbesluit is een aantal inhoudelijke eisen opgenomen om de aansluiting op de eisen van het Bouwstoffenbesluit te garanderen. Beide documenten zijn te verkrijgen bij de Stichting Bouwkwaliiteit (SBK) te Rijswijk (070-399 8467).

De SBK beoordeelt afgegeven kwaliteitsverklaringen en adviseert de ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat over de erkenning ervan.

5.3 Partijkeuring

De gebruiker van een bouwstof kan in plaats van een erkende kwaliteitsverklaring een keuringsrapport overleggen, dat concreet betrekking heeft op de gehele partij van de bouwstof zoals deze in het werk wordt gebruikt. Deze ‘partijkeuring’ moet zijn uitgevoerd conform onder meer hetgeen in hoofdstuk 1 van bijlage F van de Uitvoeringsregeling (gebruikersprotocol) is beschreven én het moet zijn uitgevoerd door een aangewezen instantie. Zie paragraaf 5.5. van de HUM voor een nadere toelichting over het gebruikersprotocol.

Een partijkeuring die door een geaccrediteerde instantie precies volgens de regels is uitgevoerd, heeft in beginsel voor het bevoegd gezag een even grote bewijskracht als een erkende kwaliteitsverklaring.

5.4 Overige bewijsmiddelen

Afgezien van de bovengenoemde bewijsmiddelen kan het voorkomen dat een leverancier of een eigenaar/opdrachtgever van een werk op een andere manier wil of kan aantonen dat de bouwstof voldoet aan de samenstellings- en immissiewaarden van het Bouwstoffenbesluit. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat een te gebruiken partij niet afzonderlijk is gekeurd maar afkomstig is van een andere, grotere geproduceerde partij die reeds als geheel is gekeurd. De gebruiker zal in dat geval de relatie tussen beide partijen aannemelijk moeten maken.

Het is vervolgens aan het bevoegd gezag om te beoordelen of het geleverde bewijsmiddel de kwaliteit van de eerder genoemde relatie tussen de partijkeuring en de bouwstof voldoende aantoont. Indien het bevoegd gezag bijvoorbeeld concludeert dat er geen duidelijke relatie bestaat tussen de partijen bouwstoffen op de bouwplaats en de gekeurde (grotere) partijen, kan aanvullende informatie worden gevraagd, tot maximaal het niveau van een partijkeuring volgens het gebruikersprotocol.

Relatie tussen overige bewijsmiddelen, partijkeuring en NEN/NVN 5740

De NEN 5740 geeft een beschrijving van de wijze waarop een verkennend bodemonderzoek wordt aangepakt en uitgevoerd. Een verkennend bodemonderzoek heeft tot doel met een relatief geringe inspanning vast te stellen of op een bepaalde locatie bodemverontreiniging aanwezig is of om de nul-situatie van de bodem vast te leggen. De locatie wordt als verontreinigd beschouwd als één van de (meng)monsters een samenstellingswaarde heeft boven de streefwaarde. Er wordt geen gemiddelde kwaliteit van de bodem bepaald. Alle (meng)monsters worden individueel bekeken. De norm is erop gericht om verontreinigde plekken te ontdekken.

In het Bouwstoffenbesluit moet de gemiddelde kwaliteit van een partij grond worden bepaald met betrekking tot de samenstelling en uitloging. De grond kan schoon zijn, dan wel categorie 1- of 2-grond of niet toepasbaar. De grond is schoon als de samenstellingswaarde van het gemiddelde van ten minste twee mengmonsters (van elk ten minste 38 grepen) beneden de streefwaarde van het Bouwstoffenbesluit ligt. Het Bouwstoffenbesluit heeft niet als doel verontreinigingsplekken op te sporen.

Gezien de verschillende doelstellingen van de NEN 5740 en het Bouwstoffenbesluit kan de NEN 5740 niet fungeren als protocol “partijkeuring”. De NEN 5740 kan wel in combinatie met een partijkeuring dienen als overig bewijsmiddel. Het bevoegd gezag kan bepalen of zij dit accepteren als voldoende bewijsmiddel, of dat zij meer informatie willen. In de Nota van toelichting (paragraaf 4.2.3) van het Bouwstoffenbesluit staat hierover nadere informatie.

De in deze paragraaf genoemde bewijsmiddelen geven, indien zij correct zijn, de handhaver gegevens over de samenstellings- en immissiewaarden van de toe te passen bouwstof. Indien er aanleiding toe bestaat, zal de handhaver willen controleren of de gegevens kloppen en daadwerkelijk behoren tot de opgegeven partij bouwstof(fen). Daarvoor kan men gebruik maken van de in de Uitvoeringsregeling van het besluit gegeven handhavingsprotocollen. Deze handhavingsprotocollen worden in de volgende paragraaf nader toegelicht.

5.5 Toetsingsprotocollen

Om de samenstelling en immissie van een bouwstof te bepalen zijn in de Uitvoeringsregeling toetsingsprotocollen opgenomen. In deze toetsingsprotocollen staat aangegeven hoe een onderzoek naar de kwaliteit van een bouwstof eruit moet zien.

Er zijn drie verschillende toetsingsprotocollen:

- Het gebruikersprotocol schone grond en bouwstoffen,
- het handhavingsprotocol schone grond en
- het handhavingsprotocol bouwstoffen.

Met behulp van figuur 5.1 en figuur 5.2 kan worden bepaald in welke situatie welk protocol dient te worden gebruikt.

Gebruikersprotocol schone grond en bouwstoffen

Het gebruikersprotocol is bedoeld voor producenten, eigenaren en/of opdrachtgevers die voorafgaand aan het gebruik van een bouwstof in een werk, aan het bevoegd gezag gegevens moeten overleggen over de samenstelling en immissie van de bouwstof. Het onderzoek ter bepaling van de samenstelling en uitloging van de bouwstof (waarna immissie wordt uitgerekend), moet (inclusief de monsterneming) door een aangewezen instantie worden uitgevoerd. Het resultaat van dit onderzoek vormt de basis voor het op te stellen bewijsmiddel om aan te tonen dat de te gebruiken bouwstof aan de gestelde eisen (bijlage 1 en 2) in het besluit voldoet.

Handhavingsprotocollen schone grond en bouwstoffen

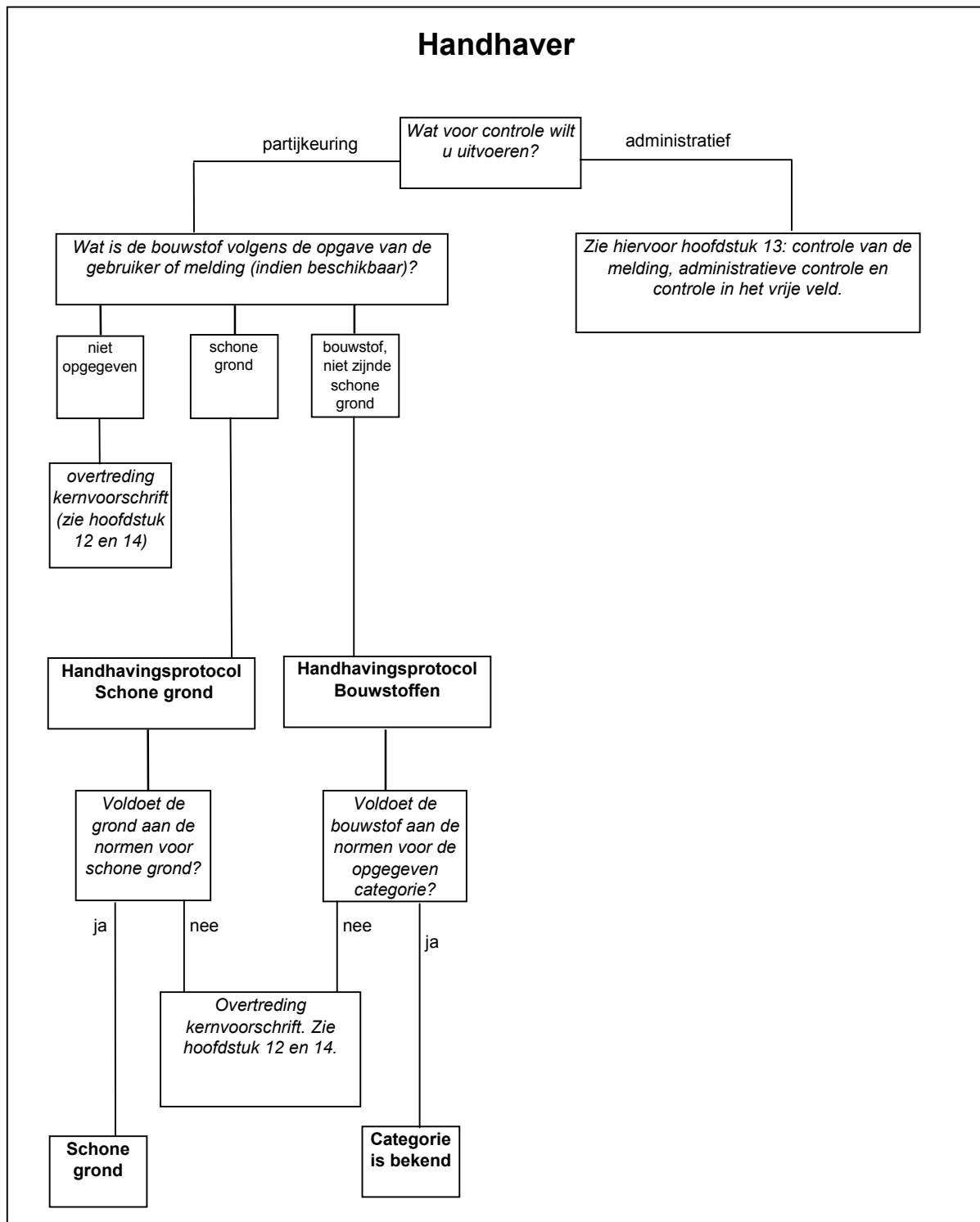
Het handhavingsprotocol bestaat uit twee delen. Eén deel is speciaal voor schone grond, het andere deel alleen voor bouwstoffen, niet zijnde grond. Het handhavingsprotocol is speciaal voor de handhaver ontwikkeld. Indien zich een situatie voordoet waarin de handhaver wil controleren of de kwaliteit van de gebruikte bouwstof in een werk klopt met de verstrekte gegevens, heeft de handhaver de bevoegdheid om de bouwstof te laten onderzoeken.

Deze bevoegdheid geldt bij alle vormen van bewijsmiddelen (inclusief de erkende kwaliteitsverklaring), indien daarvoor aanleiding bestaat. Om zo min mogelijk twijfel te laten ontstaan over de analyseresultaten, is het van belang dat er tussen de toepassing van de bouwstof en het nemen van monsters zo min mogelijk tijd zit. Dit om te voorkomen dat de gebruiker andere verontreinigingsbronnen aanwijst die de bouwstof mogelijk kunnen hebben vervuild. Tevens moet de handhaver in gedachten houden dat er niet te veel tijd mag zitten tussen monsterneming en analyse, in verband met de mogelijke afbraak of vervluchtiging van sommige verontreinigingen.

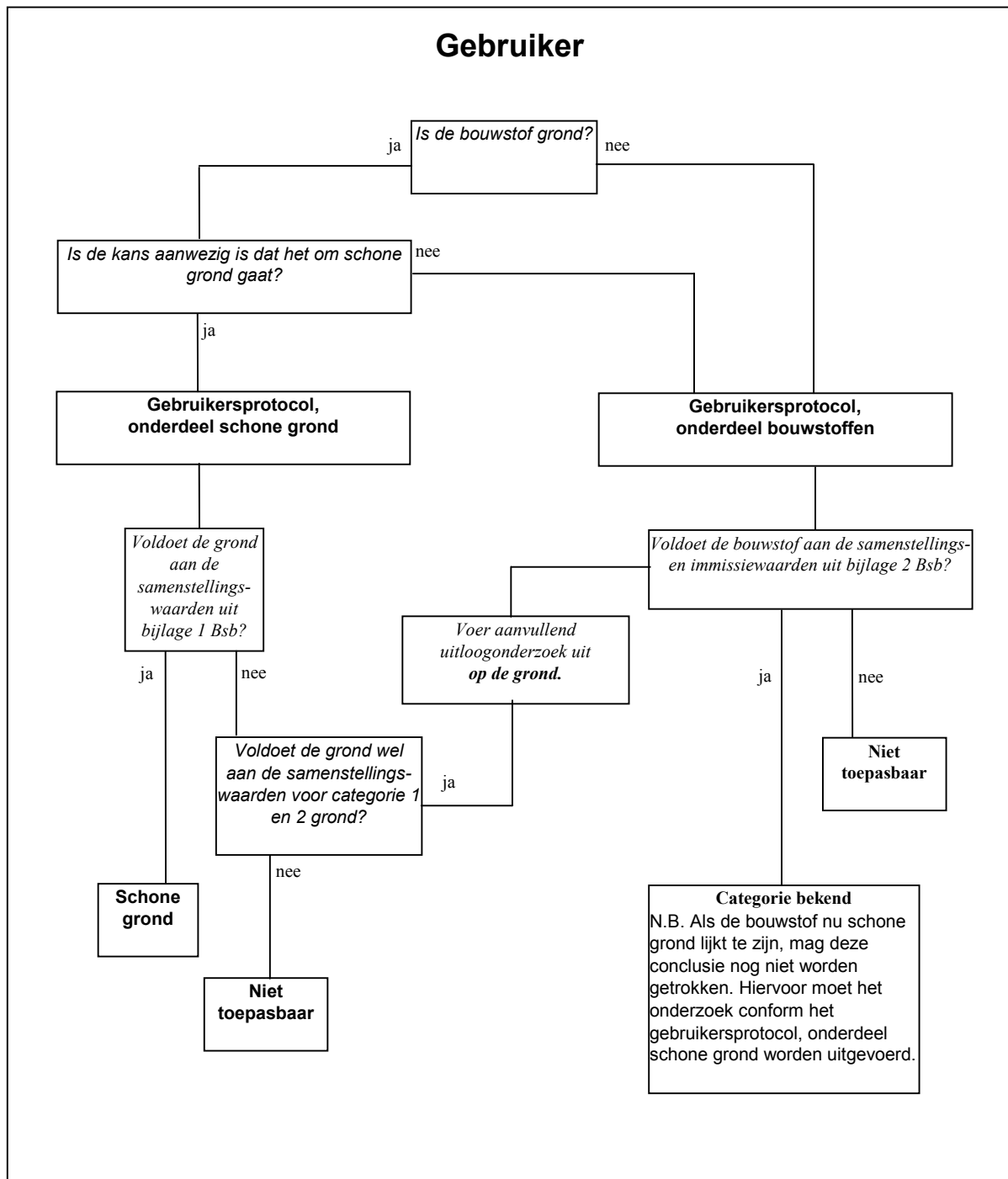
Het onderzoek moet geschieden aan de hand van het handhavingsprotocol waarbij de monsterneming en het laboratoriumonderzoek moeten worden uitgevoerd door een aangewezen instantie. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan de handhaver dan controleren of de uitkomsten overeenkomen met wat de gebruiker heeft gemeld en of de normen van bijlage 1 en 2 van het Bouwstoffenbesluit worden overschreden. In hoofdstuk 13 van de HUM wordt nader ingegaan op de wijze waarop de handhaver met deze handhavingsprotocollen kan omgaan.

In de brochure “De Toetsingsprotocollen van het Bouwstoffenbesluit” van september 1998 (vrom 97600/h/9-98/22802/211) wordt het gebruik van de toetsingsprotocollen nader toegelicht. Deze brochure is te verkrijgen bij het Distributiecentrum VROM (telefoon 079 - 3449449).

Figuur 5.1 Welk protocol is van toepassing?

Figuur 5.2 Welk protocol is van toepassing?

6 Melding, nadere eisen en verzoek om gegevens

6.1 Inleiding

Het is van belang dat het bevoegd gezag op de hoogte is van het feit dat bouwstoffen in een werk worden toegepast, zodat kan worden toegezien op de naleving van de regels van het Bouwstoffenbesluit. Het Bouwstoffenbesluit kent dan ook een meldingsregeling. Het gebruik van categorie 1-grond, categorie 2-bouwstoffen, een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem dient aan het bevoegd gezag te worden gemeld. Voor het gebruik van schone grond of categorie 1-bouwstoffen, niet zijnde grond, op of in de bodem geldt geen meldingsplicht. Wel kan het bevoegd gezag voor deze bouwstoffen de gebruiker verzoeken om gegevens over de kwaliteit van de gebruikte bouwstoffen te leveren.

Bij het gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater is voor de categorie schone grond en categorie 1-bouwstoffen geldt ook een meldingsplicht. Voor het gebruik van andere categorieën bouwstoffen dient nog steeds een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren te worden aangevraagd. Zie tabel 4.1.

6.2 Meldingsformulieren

Om de uitvoering van het Bouwstoffenbesluit te vergemakkelijken zijn voor het doen van meldingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit meldingsformulieren vastgesteld. In de meldingsformulieren staat aangegeven welke gegevens allemaal bij de melding moeten worden verstrekt.

Er zijn twee verschillende meldingsformulieren:

- *Meldingsformulier bodem (zie bijlage 4 bij de HUM)*
Bij een melding van het gebruik van bouwstoffen op of in de bodem moeten altijd de gegevens worden verstrekt die in bijlage 3 van het Bouwstoffenbesluit staan vermeld. Artikel 11, zevende lid van het Bouwstoffenbesluit geeft aan dat meldingen bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem moeten worden gedaan op een door de minister van VROM vastgesteld meldingsformulier. Bij het meldingsformulier is tevens een toelichting en instructie opgenomen. Meldingsplichtigen kunnen het meldingsformulier verkrijgen bij het bevoegd gezag waar de melding moet geschieden.
- *Meldingsformulier oppervlaktewater (zie bijlage 5 bij de HUM)*
Voor het gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater is een afzonderlijk meldingsformulier vastgesteld (zie Staatscourant 1998, 203).

6.3 Meldingsplichtige

De eigenaar van een werk (of in de bouwfase de opdrachtgever) is de meldingsplichtige. Indien de feitelijke toepassing uitgevoerd wordt door bijvoorbeeld een aannemer, adviesbureau of projectontwikkelaar, kan deze optreden als de gemachtigde. De eigenaar blijft het eerste aanspreekpunt voor het bevoegd gezag.

6.4 Tijdstip van de melding

Tijdstip van de melding bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem

De hoofdregel bij gebruik van categorie 2-bouwstoffen, de bijzondere categorie AVI-bodemas en teerhoudend asfaltgranulaat op of in de bodem is dat ten minste een maand tevoren wordt gemeld. Het gebruik van categorie 1-grond wordt ten minste twee werkdagen tevoren gemeld. (artikel 11, vijfde lid Bsb).

Een uitzondering treedt op als er voor het werk waarin de bouwstoffen worden gebruikt echter bepaalde meldingen of vergunningaanvragen op grond van andere regelgeving *bij hetzelfde bevoegd gezag* moeten worden gedaan. In zo'n geval wordt de melding van het gebruik van bouwstoffen op of in de bodem hiermee gelijktijdig gedaan. (artikel 11, tweede lid Bsb). Deze andere meldingen en/of vergunningaanvragen kunnen zijn:

1. een bouwvergunning (ex artikel 40, eerste lid, Woningwet);
2. een melding op grond van de Woningwet (ex artikel 42, eerste lid, onder a);
3. een vergunning op grond van de Wet milieubeheer (ex artikel 8.1, eerste lid);
4. een melding op grond van de Wet milieubeheer (ex artikel 8.41, eerste lid);
5. een aanlegvergunning (ex artikel 14 van de Wet op de Ruimtelijk Ordening).

De bouwvergunning staat nummer 1 in de rangorde. Dit betekent dat als bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem ook een bouwvergunning is vereist voor het werk waarin de bouwstoffen worden gebruikt, de melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit gelijktijdig met de bouwvergunningaanvraag moet worden ingediend. Dit moet dan gebeuren bij burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente.

Aanleveren van ontbrekende gegevens bij melding van gebruik van bouwstoffen op of in de bodem

Als op het moment van het melden van het gebruik van bouwstoffen op of in de bodem nog niet alle kwaliteitsgegevens over de bouwstoffen bekend zijn is het mogelijk om op een later tijdstip nog aanvullende dan wel gewijzigde gegevens te verstrekken.

Ontbrekende kwaliteitsgegevens over de bouwstoffen kunnen uiterlijk twee werkdagen voor aanvang van het werk nog worden geleverd. Andere ontbrekende gegevens moeten bij gebruik van categorie 2-bouwstoffen, de bijzondere categorie AVI-bodemas en teerhoudend asfaltgranulaat moeten ten minste een maand tevoren aan het bevoegd gezag zijn verstrekt.

Tijdstip van de melding bij gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater

Het gebruik van schone grond of categorie 1-bouwstoffen in oppervlaktewater moet ten minste twee werkdagen van tevoren aan de waterkwaliteitsbeheerder worden gemeld. Alle gegevens moeten dan binnen zijn.

6.5 Organisatie om het meldingsformulier te behandelen

Het bevoegd gezag heeft onder meer als taak om een ingeleverd meldingsformulier te behandelen. Dit behandelen bestaat uit:

- registreren,
- beoordelen en
- indien noodzakelijk, controleren van de feitelijke situatie en handhaven.

Deze taken moeten binnen het bevoegd gezag worden vastgelegd. Voor elke taak moet een afdeling of een persoon worden aangewezen. Als de taken duidelijk worden toegewezen, liggen de verantwoordelijkheden duidelijk. Een mogelijk probleem met de dubbele rol van een gemeente of waterkwaliteitsbeheerder (zowel bevoegd gezag als gebruiker van bouwstoffen) wordt daarmee grotendeels ondervangen. Tevens zijn de aanspreekpunten daarmee duidelijk. Belangrijk aandachtspunt voor het bevoegd gezag is de taak om de meldingen daadwerkelijk binnen te krijgen. Lang niet altijd wordt “automatisch” gemeld.

Registratie van meldingen

Meldingsformulieren met de gegevens op grond van het Bouwstoffenbesluit kunnen bij verschillende afdelingen binnen één gemeente binnenkomen. Ook kunnen de vereiste gegevens op verschillende tijdstippen binnenkomen. Het heeft om organisatorische redenen maar ook ten behoeve van een adequate uitvoering en handhaving van het besluit de voorkeur om binnen iedere gemeente een centraal punt in te richten waar ten minste kopieën van alle binnengekomen gegevens worden geregistreerd en bewaard. Registratie van de meldingen heeft tot doel om ook later nog de melding terug te kunnen vinden zodat de informatie beschikbaar is. Als een werk wordt aangepast of als een werk verwijderd wordt, dan kan in de melding worden opgezocht welke bouwstoffen destijds zijn toegepast. Een goede registratie van meldingen geeft de handhaving informatie die in het veld nuttig is.

Als er (naar verwachting) weinig meldingen binnen komen, is een geautomatiseerd systeem niet noodzakelijk. Als veel meldingen binnenkomen, dan kan een geautomatiseerd systeem nuttig zijn. Overwogen moet worden of het betreffende systeem kan aansluiten bij systemen voor actief bodembeheer, rationeel wegbeheer en dergelijke.

6.6 Afhandeling van de melding

Signaalfunctie van de melding

De melding is een licht instrument met als doel het verschaffen van de gevraagde informatie aan het bevoegd gezag en het ondersteunen van de handhavers. Een melding is een hulpmiddel voor het bevoegd gezag om het gebruik van bouwstoffen te kunnen controleren. De melding heeft derhalve een signaalfunctie voor de handhavers.

Beoordelen van de melding

Het beoordelen van de melding gebeurt via de checklist die is beschreven in paragraaf 13.2. Daarin is beschreven waarop moet worden gelet bij het beoordelen van een melding. Daarnaast kan, voordat een melding binnenkomt, overleg plaatsvinden om mogelijke overtredingen te voorkomen. Dit valt onder de noemer samenwerking en voorlichting, hetgeen beschreven is in hoofdstuk 10.

Ontvangstbevestiging

Het verdient aanbeveling om als bevoegd gezag aan de melder een ontvangstbevestiging te sturen, waarin staat dat de melding met de bijbehorende stukken zijn aangekomen. De meldingsplichtige heeft dan de zekerheid dat zijn stukken op de juiste plek binnen de gemeente, waterkwaliteitsbeheerder of een ander bevoegd gezag zijn terechtgekomen.

Geen beschikking naar aanleiding van de melding

Het bevoegd gezag neemt geen beschikking naar aanleiding van een ingekomen melding. Er is derhalve geen formeel beslismoment. Er hoeft dus geen reactie aan de meldingsplichtige te worden gestuurd over het al dan niet accepteren van de melding. Mocht het bevoegd gezag wel een schriftelijke reactie sturen, dan wordt dit niet aangemerkt als een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Zie de uitspraken van de Afdeling bestuursrechtspraak van 16 oktober 1997 (nrs. E03.96.0560 en E03.96.0663).

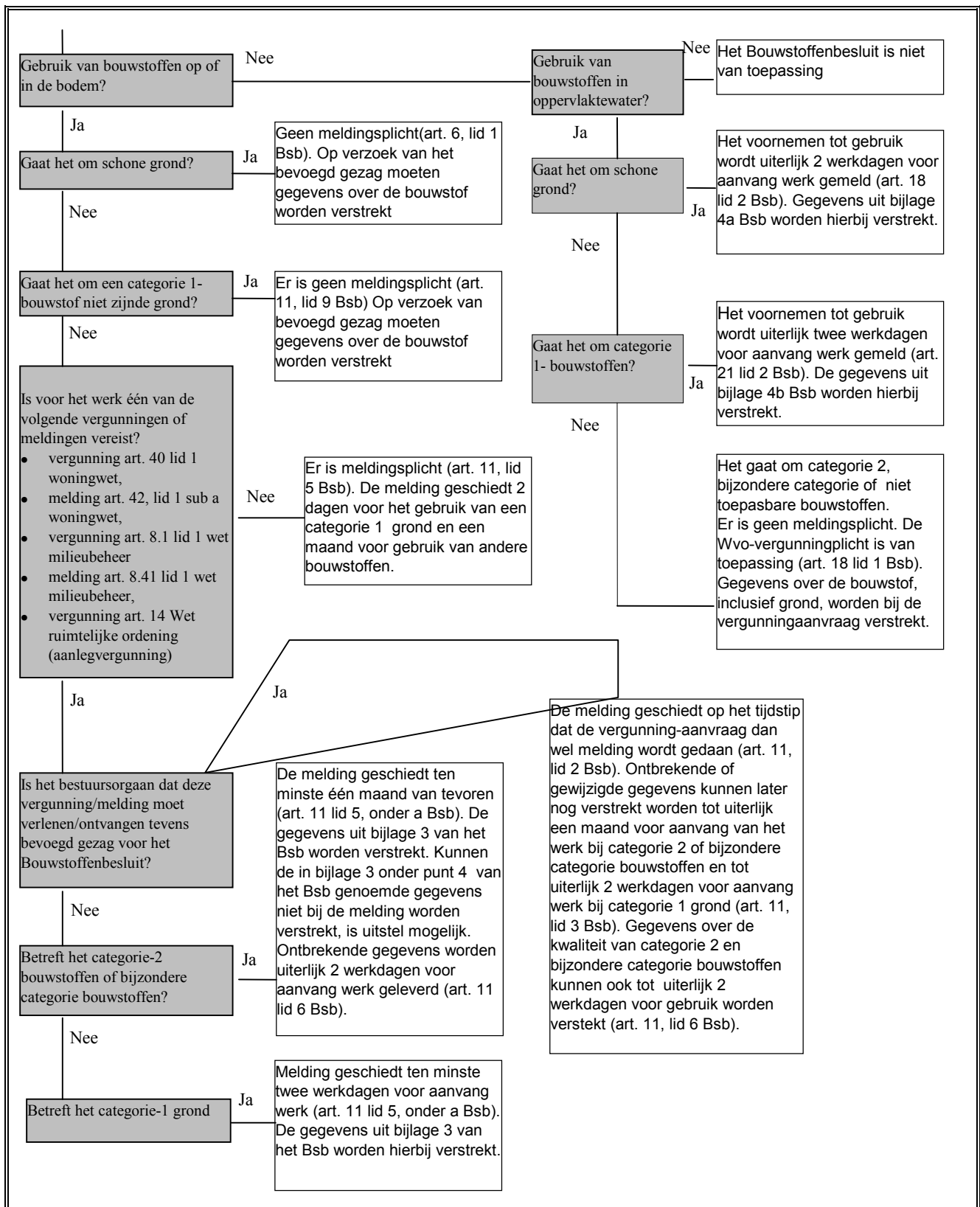
Publicatie van meldingen

Voor meldingen van gebruik van bouwstoffen op of in de bodem bestaat geen publicatieplicht. Wel zou op grond van de Wet openbaarheid van bestuur wellicht gehoor moeten worden gegeven aan een verzoek tot openbaarmaking van de ontvangen gegevens.

Voor meldingen van gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater geldt wel een plicht tot het publiceren van de melding. Dat staat in artikel 2b, vierde lid van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren. Op grond van dat artikel moet de melding openbaar worden gemaakt in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen.

Stroomschema meldingsplicht

In onderstaande figuur is aangegeven in welke gevallen al dan niet een meldingsplicht geldt en binnen welke termijn deze melding dient te geschieden. De meldingsplicht geldt voor nieuwe werken (dit zijn werken die na 1 juli 1999 tot stand worden gebracht) en voor uitbreidingen en/of veranderingen aan werken. Als bouwstoffen alleen maar tijdelijk worden verplaatst of weggenomen en weer onbewerkt onder dezelfde condities op dezelfde plaats worden teruggebracht (bijvoorbeeld tijdelijke uitname voor vervanging van kabels) geldt er geen meldingsplicht.

Figuur 6.1 Stroomschema meldingen

6.7 Nadere eisen

Het komt wel eens voor dat bij amvb's waarbij een meldingsplicht wordt ingesteld, voor het bevoegd gezag de mogelijkheid is gecreëerd om nadere eisen te stellen. Bij nadere eis kan een verdere detaillering van de voorschriften van de amvb worden gegeven. Op deze wijze wordt wat extra flexibiliteit in een amvb ingebouwd. Degene tot wie een nadere eis wordt gericht, is verplicht daaraan te voldoen.

Ook op grond van het Bouwstoffenbesluit heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om nadere eisen te stellen. Het gaat daarbij om de volgende gevallen:

- Er wordt categorie 1-grond gebruikt op of in de bodem. Het bevoegd gezag kan dan een nadere eis stellen aan de te gebruiken minimumhoeveelheid. Deze hoeveelheid mag echter niet kleiner zijn dan 50 m³ aaneensluitend in een werk. (artikel 12, tweede lid, Bsb).
- Er wordt een categorie 2-bouwstof (inclusief grond), een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem gebruikt. Het bevoegd gezag kan nadere eisen stellen aan het aanbrengen, het onderhoud en de controle van een isolerende bovenafdichting (artikel 15 juncto artikel 14 Bsb).

6.8 Verzoeken om gegevens

Het bevoegd gezag heeft in bepaalde situaties op grond van het Bouwstoffenbesluit de bevoegdheid gegevens te verlangen over de samenstelling en/of immissie van bouwstoffen, nadat de bouwstof in een werk is aangebracht. Deze bevoegdheid is wel aan een bepaalde tijdslijm gebonden.

Bij gebruik van bouwstoffen op of in de bodem

Het bevoegd gezag kan degene die *schone grond* op of in de bodem gebruikt verzoeken om gegevens met betrekking tot de samenstelling van die grond te verstrekken. Dit kan tot één jaar na het tijdstip waarop die *schone grond* in een werk is aangebracht (artikel 5, eerste lid, Bsb). De gebruiker kan hiertoe een erkende kwaliteitsverklaring overleggen. Verder kan het bevoegd gezag verzoeken dat degene die een *categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond*, gebruikt, gegevens aanlevert met betrekking tot de samenstelling van de bouwstof en de immissie in de bodem dan wel een voor die bouwstof afgegeven erkende kwaliteitsverklaring. Dit is mogelijk tot vijf jaar na het tijdstip waarop die bouwstof in een werk is gebracht (artikel 9, negende lid, Bsb).

Bij gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater

Het bevoegd gezag kan degene die *schone grond* in het oppervlaktewater gebruikt om gegevens met betrekking tot de samenstelling van die grond verzoeken. Dit kan tot één jaar na het tijdstip waarop die *schone grond* in het oppervlaktewater is gebruikt (artikel 19 juncto artikel 5, eerste lid, Bsb) De gebruiker kan hiertoe een erkende kwaliteitsverklaring overleggen.

Verder kan het bevoegd verzoeken aan degene die een *categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond*, gebruikt, gegevens te verstrekken met betrekking tot de samenstelling van de bouwstof en van de immissie in de waterbodem als gevolg van een emissie uit die

bouwstof in het oppervlaktewater dan wel een voor die bouwstof afgegeven kwaliteitsverklaring. Dit is mogelijk tot vijf jaar na het tijdstip waarop die bouwstof in een werk is aangebracht (artikel 22, zevende lid, Bsb).

Uitzonderingen voor schone grond

In geval er schone grond wordt gebruikt in een werk waarbij de totale hoeveelheid niet meer dan 50 m³ bedraagt of er wordt schone grond gebruikt in een werk dat niet anders omvat dan de bouw van een particuliere woning, dan wel een bedrijfspand van vergelijkbare omvang, hoeft de gebruiker geen gegevens over die grond te verstrekken aan het bevoegd gezag, als daarom verzocht wordt (art. 5, lid 3, onder a Bsb en art. 4.1, lid 2 UR).

7 Betrokkenen bij het Bouwstoffenbesluit

7.1 Inleiding

Bij het ontwerp en realisatie van nieuwe werken zijn verschillende instanties, organisaties, bedrijven en personen betrokken. Indien het werk onder de werking van het Bouwstoffenbesluit valt krijgen alle betrokkenen te maken met het besluit. De verschillende betrokkenen zullen door verschillen in belangen ook verschillend met de inhoud van het besluit omgaan. In dit hoofdstuk worden de betrokken partijen nader besproken.

7.2 Gebruiker van de bouwstof

De in het Bouwstoffenbesluit opgenomen regels/voorschriften zijn gericht tot degene (natuurlijk persoon of rechtspersoon) die een bouwstof gebruikt: de gebruiker⁵. De gebruiker van een bouwstof is diegene die zelf, op eigen kosten, een bouwstof aanbrengt in een werk of diegene die opdracht geeft om op zijn kosten een bouwstof in een werk aan te brengen (artikel 1 lid 1, sub d Bsb). De eigenaar van een werk of de opdrachtgever van een werk waarin bouwstoffen worden gebruikt, zijn de 'gebruikers'. Zij moeten ervoor zorg dragen dat wordt voldaan aan de regels en voorschriften van het Bouwstoffenbesluit. Wanneer een bouwstof is aangebracht en in dat werk wordt gehouden, is de gebruiker de eigenaar van die bouwstof.

De eigenaar van de bouwstof / van het werk heeft de verantwoordelijkheid voor het aangeven van de kwaliteit van de te gebruiken bouwstof en moet ervoor zorg dragen dat aan de bijbehorende regels uit het besluit wordt voldaan. Het kan ook voorkomen dat een eigenaar een andere persoon machtigt om het werk uit te voeren. De eindverantwoordelijkheid blijft echter bij de eigenaar liggen.

In veel gevallen is de eigenaar of opdrachtgever van een werk de overheid zelf, die dus eveneens is onderworpen aan de regels van het Bouwstoffenbesluit.

7.3 Bevoegd gezag

Uit milieuhygiënisch oogpunt is het van groot belang dat de voorschriften uit het Bouwstoffenbesluit worden nageleefd. Het bevoegd gezag voor het Bouwstoffenbesluit, doorgaans de gemeenten en de waterkwaliteitsbeheerders, is verantwoordelijk voor het toezicht, de controle en de handhaving van het besluit. (Het Openbaar Ministerie (OM) is het strafrechtelijk bevoegde gezag.) Het bevoegd gezag moet toezien of bij het gebruik van bouwstoffen in een nieuw werk - een werk dat na 1 juli 1999 wordt aangelegd - de in

---

⁵ In artikel 1, eerste lid, onderdeel d van het Bouwstoffenbesluit is aangegeven wat in het kader van het besluit verstaan wordt onder de gebruiker van een bouwstof.

het Bouwstoffenbesluit opgenomen voorschriften worden nageleefd maar moet er ook op toezien dat bouwstoffen te zijner tijd worden verwijderd.

In artikel 3 van het Bouwstoffenbesluit wordt geregeld wie voor de toepassing van het Bouwstoffenbesluit en de daarop berustende bepalingen als het bevoegd gezag wordt aangemerkt. Een werk zoals een weg zal zich soms over meerdere gemeenten uitstrekken, zodat er meerdere bevoegde gezagen kunnen zijn voor één werk.

Kort gezegd komt het op het volgende neer: De waterkwaliteitsbeheerder is altijd het bevoegd gezag als bouwstoffen worden gebruikt in oppervlaktewater. Burgemeester en wethouders zijn meestal bevoegd gezag bij het gebruiken van bouwstoffen op of in de bodem. Burgemeester en wethouders zijn altijd bevoegd gezag als er bouwstoffen op of in de bodem worden gebruikt bij het bouwen van bouwwerken in de zin van de Woningwet. Gedeputeerde Staten of de minister van VROM zijn alleen bevoegd gezag als er geen sprake is van het bouwen van bouwwerken in de zin van de Woningwet en de bouwstoffen worden gebruikt in een werk binnen een inrichting waarvoor Gedeputeerde Staten of de minister van VROM bevoegd gezag zijn voor de Wm-vergunning.

Waterkwaliteitsbeheerders

De waterkwaliteitsbeheerder is het bevoegd gezag, indien de bouwstoffen worden gebruikt in oppervlaktewater of op of in de bodem onder oppervlaktewater (artikel 3, vierde lid). Het begrip oppervlaktewater omvat eveneens de uiterwaarden, de waterbodem en de bodem van de kust of de oever van oppervlaktewater. Als er bijvoorbeeld bouwstoffen worden gebruikt in een bouwwerk op de uiterwaarden, is ook de waterkwaliteitsbeheerder bevoegd gezag voor het Bouwstoffenbesluit.

Onder waterkwaliteitsbeheerder wordt ingevolge artikel 1, eerste lid, onder p, van het Bouwstoffenbesluit verstaan: het bestuursorgaan dat op grond van artikel 3 onderscheidenlijk artikel 6, eerste lid, van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren bevoegd is tot vergunningverlening.

In het algemeen is de waterkwaliteitsbeheerder het beherende hoogheemraadschap, waterschap of Zuiveringsschap, behalve voor wateren in het beheer bij het Rijk (inclusief de daarmee in open verbinding staande zijwateren). In het laatste geval is de minister van Verkeer en Waterstaat het bevoegd gezag. Meldingen kunnen dan worden gedaan bij betreffende regionale directies van Rijkswaterstaat.

Burgemeester en Wethouders

Burgemeester en Wethouders zijn in ieder geval bevoegd gezag als er bouwstoffen worden gebruikt op of in de bodem bij het bouwen⁶ van bouwwerken.

In de meeste andere gevallen waarin bouwstoffen worden gebruikt op of in de bodem zijn Burgemeester en Wethouders ook bevoegd gezag, zie hierna voor de enkele uitzonderingen op de hoofdregel.

Gedeputeerde Staten

Gedeputeerde Staten zijn alleen het bevoegd gezag als de bouwstoffen op of in de bodem worden gebruikt anders dan bij het bouwen⁶ van bouwwerken en; de bouwstoffen worden gebruikt binnen een inrichting die is aangewezen krachtens

---

⁶ Bouwen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a van de Woningwet : het plaatsen, het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een bouwwerk, alsmede het geheel of gedeeltelijk oprichten, vernieuwen of veranderen en het vergroten van een standplaats.

artikel 1.1, derde lid, Wet milieubeheer en waarvoor Gedeputeerde Staten voor de vergunningverlening krachtens de Wet milieubeheer het bevoegd gezag zijn (artikel 3, tweede lid Bsb).

Met andere woorden, alleen indien de bouwstof wordt toegepast in een werk niet zijnde een bouwwerk, in een inrichting waarvoor Gedeputeerde Staten bevoegd gezag is voor de Wm-vergunning, moet de melding bij Gedeputeerde Staten plaatsvinden.

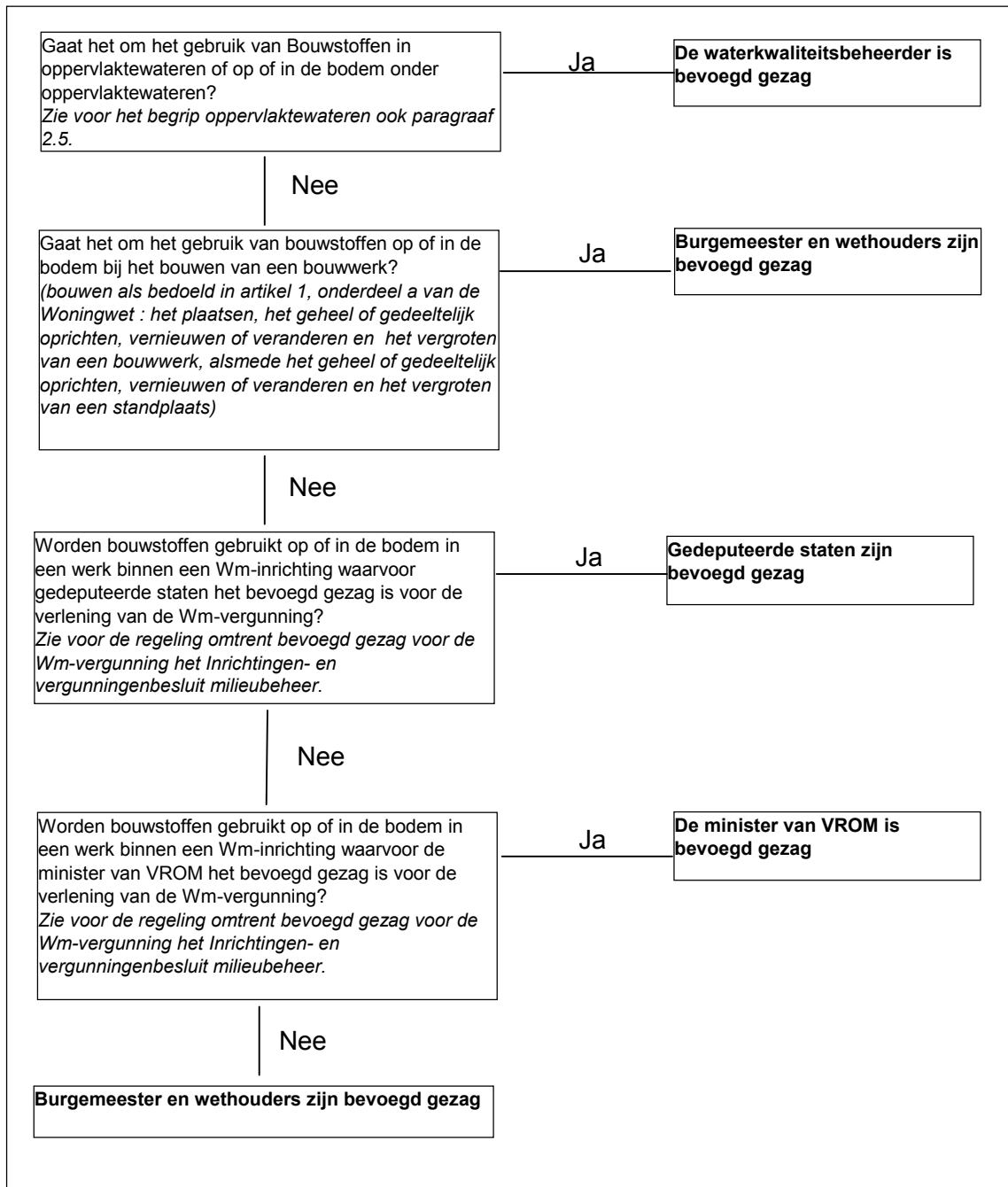
De Minister van VROM

De Minister van VROM is alleen het bevoegd gezag als bouwstoffen op of in de bodem worden gebruikt anders dan bij het bouwen⁶ van bouwwerken en;

de bouwstoffen worden gebruikt binnen een inrichting die is aangewezen krachtens artikel 1.1, derde lid, van de Wet milieubeheer, waarvoor de Minister van VROM voor de vergunningverlening krachtens die wet het bevoegd gezag is (artikel 3, derde lid Bsb).

Met andere woorden, alleen indien de bouwstof wordt toegepast op of in de bodem in een werk niet zijnde een bouwwerk, in een inrichting waarvoor de Minister van VROM bevoegd gezag is voor de Wm-vergunning, moet de melding bij de Minister van VROM plaatsvinden.

Schematisch is in figuur 7.1 weergegeven wie in welk geval bevoegd gezag is in het kader van het Bouwstoffenbesluit.

Figuur 7.1: Schema bevoegd gezag Bouwstoffenbesluit

Politie/Openbaar Ministerie

De politie en het Openbaar Ministerie hebben een eigen zelfstandige taak bij de strafrechtelijke handhaving. De politie kan proces verbaal opmaken, voert surveillances uit in het ‘vrije veld’, gericht op het opsporen en zelfstandig afdoen van milieudelicten. Zij zijn daarmee de “oren en ogen” in het veld. Het Openbaar Ministerie is het bevoegd

gezag voor de strafrechtelijke handhaving. Het Openbaar Ministerie heeft de exclusieve bevoegdheid over te gaan tot strafvervolgning. Indien de rechter een veroordelend vonnis velt, wordt de uitvoering van het vonnis door het Openbaar Ministerie ter hand genomen.

7.4 Aangewezen instanties

Aangewezen laboratoria en monsternemers (bijvoorbeeld ingenieursbureaus) hebben een belangrijke rol bij het onderzoek aan bouwstoffen. De in de toetsingsprotocollen beschreven proeven en monsterneming moeten worden uitgevoerd door een aangewezen instantie. Deze instanties moeten werken volgens het accreditatieprogramma 'Bouwstoffenbesluit AP04'. In het accreditatieprogramma AP04 staat vermeld aan welke eisen een instantie moet voldoen wil deze in aanmerking kunnen komen voor accreditatie.

Het accreditatieprogramma voorziet in de mogelijkheid om per type activiteit zoals monsterneming, uitloging en samenstellingsonderzoek te accrediteren. Een instantie kan dus ook alleen voor één of enkele activiteiten zijn geaccrediteerd.

Aangewezen instanties zullen zelden alle activiteiten zelf kunnen uitvoeren. Daarom zullen deze instanties ook maar voor onderdelen van het onderzoek worden aangewezen. Om aangewezen te worden, zal een instantie altijd (minimaal) één onderdeel van het onderzoek aan bouwstoffen (inclusief grond) zelf moeten kunnen uitvoeren. Het gaat dan om één van de volgende onderdelen:

- monsterneming
- uitloogonderzoek
- samenstellingsonderzoek grond
- samenstellingsonderzoek bouwstoffen

Een aangewezen instantie kan dan de overige onderdelen uitbesteden bij andere aangewezen instanties, waarmee ze hierover contracten hebben afgesloten. Een instantie moet er op deze wijze voor zorgen dat het gehele onderzoek door aangewezen instanties wordt uitgevoerd.

De Raad voor Accreditatie accrediteert de laboratoria op basis van een technisch inhoudelijk beoordeling op basis van AP04. De ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat wijzen bij besluit de instanties aan die aan de in het kader van het Bouwstoffenbesluit door de Raad voor de Accreditatie te Utrecht zijn geaccrediteerd op basis van het AP04. Deze lijst wordt ten minste één keer per half jaar gepubliceerd in de Staatscourant, onder: 'Besluit aanwijzing keuringsinstanties Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming'. Indien zich veranderingen voordoen in de lijst wordt de lijst opnieuw gepubliceerd. Het verdient dan ook aanbeveling om bij gebruik van deze lijst goed op te letten of het de meeste recente publicatie is. Een recente lijst kan ook worden opgevraagd bij de Raad voor Accreditatie, of worden opgezocht op de Internetpagina van de Raad voor de Accreditatie (<http://www.rva.nl>).

8 Handhavingsbevoegdheden en -instrumenten in het kader van het Bouwstoffenbesluit

8.1 Inleiding

De gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders hebben als belangrijkste bevoegde gezagen tot taak toe te zien op de naleving van de regels uit het Bouwstoffenbesluit en zo nodig bestuursrechtelijk op te treden. In het onderstaande hoofdstuk worden de diverse handhavingsinstrumenten en -bevoegdheden beschreven. Het gebruik van de verschillende handhavingsinstrumenten kan per geval verschillen. Zie voor de keuze tussen (combinaties van) handhavingsinstrumenten onder meer hoofdstuk 10 en 11.

Wettelijke basis

De bestuursrechtelijke handhaving van het Bouwstoffenbesluit is geregeld in hoofdstuk 18 van de Wet milieubeheer en in hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht.

Het Bouwstoffenbesluit is gebaseerd op zowel de Wet bodembescherming (Wbb) als de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Artikel 95, eerste lid van de Wbb bepaalt dat met betrekking tot de handhaving van het bij of krachtens deze wet bepaalde de artikelen 18.3-18.16 van de Wet milieubeheer van toepassing zijn. In artikel 25 van de Wvo wordt hetzelfde bepaald voor de Wvo. Hoofdstuk 18 van de Wet milieubeheer stelt regels voor de handhaving. Daarnaast kent de Algemene wet bestuursrecht (Awb) in hoofdstuk 5 een algemene regeling over het toezicht op de naleving die ook op het Bouwstoffenbesluit van toepassing is. De regeling in de Wm gaat als *lex specialis* vóór op de regeling in de Awb (*lex generalis*). Dat betekent dat als in de Wm iets is geregeld dat afwijkt van de regeling in de Awb, de Wm vóór gaat. Als de Wm ergens niets over zegt en de Awb wel, geldt de Awb.

8.2 Toezicht en toezichthoudende ambtenaren

Toezicht

Om als bestuursorgaan inzicht te krijgen in de mate van naleving van de voorschriften van het Bouwstoffenbesluit, is het noodzakelijk om toezicht uit te oefenen. Toezicht is controle op de naleving van de regelgeving in een fase waarin nog geen sprake is van een redelijke verdenking van overtreding van een wettelijk voorschrift.

Toezichthoudende ambtenaren

Bevoegd tot het uitoefenen van toezicht op de naleving van het Bouwstoffenbesluit zijn de toezichthoudende ambtenaren. Zij moeten bij of krachtens wettelijk voorschrift met dat toezicht zijn belast (artikel 5:11 Awb). Aangezien het Bouwstoffenbesluit is gebaseerd op de Wbb, de Wvo en de Woningwet, zijn toezichthouders die zijn aangewezen op basis van die wetten ook belast met het toezicht op de naleving van het Bouwstoffenbesluit.

Artikel 18.4 Wm vormt de grondslag voor de aanwijzing van toezichthoudende ambtenaren voor de Wvo en de Wbb. Kort gezegd komt de regeling op het volgende neer. Voor een milieuwet wijst de minister die deze wet beheert zelf de ambtenaren aan die

worden belast met het toezicht op de naleving. Als deze ambtenaren tot een ander departement behoren, doet hij dat in overeenstemming met de desbetreffende minister. Aanwijzingsbesluiten afkomstig van de minister worden gepubliceerd in de Staatscourant. Veelal worden in dergelijke aanwijzingsbesluiten de ambtenaren niet op naam, maar op functie aangewezen. Bij besluit van 23 december 1993, Stcrt. 1994, 12 heeft de minister van Verkeer en Waterstaat de toezichthoudende ambtenaren voor de Wvo van Rijkswaterstaat aangewezen. Bij besluit van 22 februari 1994, Stcrt. 16, heeft de minister van Verkeer en Waterstaat in overeenstemming met de minister van VROM bepaalde ambtenaren werkzaam bij het ministerie van VROM aangewezen als toezichthoudend ambtenaar voor de Wvo.

In het Besluit aanwijzing toezichthoudende ambtenaren milieuwetgeving van 21 februari 1994, Stcrt. 40 wijst de minister van VROM aan welke ambtenaren zijn belast met het toezicht op de naleving van de Wbb (laatstelijk gewijzigd bij besluit van 3 mei 1997, Stcrt 91).

Gedeputeerde staten, burgemeester en wethouders en andere met de uitvoering belaste bestuursorganen (zoals waterschappen) kunnen op grond van hoofdstuk 18 van de Wet milieubeheer ook toezichthoudende ambtenaren aanwijzen binnen hun ambtsgebied, tenzij op grond van artikel 18.4, vierde lid Wm rijksambtenaren met uitsluiting van andere met het toezicht zijn belast.

Op basis van artikel 100 Woningwet zijn de ambtenaren van het gemeentelijk bouw- en woningtoezicht belast met het toezicht op de naleving van de bij of krachtens de Woningwet gestelde voorschriften.

Bevoegdheden van toezichthoudende ambtenaren

De bevoegdheden van toezichthouders worden opgesomd in hoofdstuk 5 (“Handhaving”) van de Algemene wet bestuursrecht. De bevoegdheden van een toezichthouder zijn de volgende:

- Een toezichthouder mag elke plaats betreden, met uitzondering van een woning (of stuurhuis op een schip) zonder toestemming van de bewoner. Zo nodig kan de politie worden ingeschakeld om toegang te verschaffen. De toezichthouder mag benodigde apparatuur meenemen en kan bovendien personen (bijvoorbeeld deskundigen) aanwijzen die hem mogen vergezellen. (artikel 5:15 Awb)
- Een toezichthouder is bevoegd inlichtingen te vorderen. (artikel 5:16 Awb)
- Een toezichthouder is bevoegd alle medewerking te vorderen die nodig is voor de uitoefening van zijn bevoegdheden. Als iemand deze medewerking weigert, pleegt hij een strafbaar feit. Alleen personen die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding (advocaten, dokters etc.) kunnen medewerking weigeren als dit in strijd zou zijn met hun geheimhoudingsplicht.
- Een toezichthouder mag inzage vorderen van zakelijke gegevens en bescheiden. Hij mag van die gegevens (dat kunnen dus ook bijvoorbeeld computerbestanden zijn) en bescheiden kopieën maken. Als dat ter plaatse niet kan, mag hij de gegevens en bescheiden korte tijd meenemen om te kopiëren. (artikel 5:17 Awb)
- Een toezichthouder mag zaken onderzoeken, aan opneming onderwerpen en daarvan monsters nemen. Hij mag daartoe ook verpakkingen openen. (artikel 5:18 Awb)
- Een toezichthouder mag vervoermiddelen stilhouden en naar een aangewezen plaats laten overbrengen. Hij mag de vervoermiddelen en hun lading onderzoeken. (artikel 5:19 Awb)

Aan dit alles is één belangrijke voorwaarde verbonden: *de toezichthouder mag van deze bevoegdheden alleen gebruik maken als dat voor de uitoefening van zijn taak “redelijkerwijs” nodig is.* (artikel 5:13 Awb).

Plichten van toezichhoudende ambtenaren

Naast bevoegdheden formuleert hoofdstuk 5 van de Awb ook enkele verplichtingen voor de toezichthouder. De verplichtingen van de toezichthouder zijn de volgende:

- Een toezichthouder moet een door het bestuursorgaan uitgegeven legitimatiebewijs bij zich dragen, dat hij moet laten zien zodra daar om wordt gevraagd (artikel 5:12 Awb).
- Bij monsterneming moet de toezichthouder een tweede monster laten nemen (voor eventuele contra-expertise) als de belanghebbende dat verzoekt. Bovendien moeten hij de belanghebbende op zijn verzoek zo spoedig mogelijk in kennis stellen van de resultaten van het onderzoek, de opneming of de monsterneming. Daarnaast vereist artikel 5:18, vijfde lid Awb dat de genomen monsters voor zover mogelijk worden teruggegeven. In dit artikellid wordt niet als voorwaarde gesteld dat de belanghebbende dit moet hebben verzocht. Voor deze teruggaveplicht van genomen monsters zal een in de praktijk werkbare oplossing moeten worden gevonden. Om onnodige bestuurslasten te voorkomen verdient het daarom aanbeveling om belanghebbenden vooraf te vragen of ze prijs stellen op teruggave van het monster.
- Wanneer de toezichthouder gegevens of bescheiden meeneemt om te kopiëren, of wanneer hij zaken korte tijd meeneemt voor onderzoek, opneming of monsterneming, moet hij de belanghebbende een schriftelijk afgiftebewijs geven (artikel 5:17, derde lid en 5:18, vierde lid Awb)

Uitbesteding van toezichhoudende taken

Het komt wel eens voor dat bestuursorganen bepaalde toezichhoudende taken uitbesteden aan bijvoorbeeld een adviesbureau of een onderzoeksbureau. Als het de bedoeling is dat de medewerkers van een adviesbureau zelfstandig, dus niet onder begeleiding van een toezichhoudend ambtenaar, bijvoorbeeld monsters gaan nemen, moet niet worden vergeten deze personen aan te wijzen als toezichthouder. Indien dit wordt nagelaten kunnen problemen ontstaan: particuliere medewerkers van een adviesbureau hebben namelijk niet de bevoegdheden van een toezichthouder. Bedrijven hoeven ze dus ook niet op hun terrein toe te laten. Daarnaast bestaat er het risico dat in een eventueel later strafrechtelijk traject een beroep wordt gedaan op niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie wegens onrechtmatig verkregen bewijs. Indien de betrokkenen worden aangewezen als (tijdelijk) onbezoldigd ambtenaar en daarna aangewezen als toezichhoudend ambtenaar, wordt dit probleem opgelost.

8.3 Bestuursrechtelijke handhavinginstrumenten: bestuursdwang en dwangsom

Wanneer een bestuursorgaan constateert dat de regels van het Bouwstoffenbesluit niet worden nageleefd of dreigen niet te worden nageleefd, zijn er verschillende instrumenten die kunnen worden ingezet. Het is afhankelijk van de omstandigheden van het geval welk instrument in welke situatie het geschiktst is.

Bestuursdwang

Artikel 5:21 Awb omschrijft bestuursdwang als “het door feitelijk handelen door of vanwege een bestuursorgaan optreden tegen hetgeen in strijd met bij of krachtens enig wettelijk voorschrift gestelde verplichtingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.”

Artikel 5:22 Awb bepaalt dat de bevoegdheid tot bestuursdwang slechts bestaat indien zij bij of

krachtens de wet is toegekend. Aan burgemeester en wethouders is de bevoegdheid tot het uitoefenen van bestuursdwang toegekend op grond van artikel 125 Gemeentewet. Aan Gedeputeerde Staten is de bevoegdheid toegekend op grond van artikel 122 juncto artikel 126 Provinciewet. Waterschapsbesturen kunnen bestuursdwang uitoefenen op grond van artikel 61 Waterschapswet. De ministers van VROM en van Verkeer en Waterstaat ontfleunen hun bevoegdheid tot het uitoefenen van bestuursdwang aan artikel 18.7 Wm.

Bestuursdwang is vooral een nuttig instrument in spoedeisende situaties of in situaties waarin de overtreder de overtreding niet wil of kan beëindigen. Het bevoegd gezag kan in dergelijke gevallen zelf de overtreding beëindigen, op kosten van de overtreder.

Om uitvoering aan de bestuursdwang te geven hebben de personen die daartoe door het bestuursorgaan zijn aangewezen toegang tot elke plaats (artikel 5:27 Awb). Daarnaast mag het bestuursorgaan gebouwen, terreinen en alles wat zich daarop bevindt verzegelen (artikel 5:28 Awb). Tenslotte is het bestuursorgaan bevoegd zaken mee te voeren en op te slaan (artikel 5:29 Awb).

De bestuursdwangbeschikking wordt op schrift gesteld en vermeldt welk voorschrift wordt overtreden. De beschikking stelt een termijn waarbinnen de overtreder of andere belanghebbenden de tenuitvoerlegging van bestuursdwang kunnen voorkomen door zelf maatregelen te treffen. Deze maatregelen moeten in de beschikking staan omschreven. Tenslotte wordt in de beschikking vermeld dat toepassing van bestuursdwang al dan niet op kosten van de overtreder zal plaatsvinden.

De beschikking wordt verzonden aan de overtreder, de rechthebbenden op het gebruik van de zaak ten aanzien waarvan bestuursdwang zal worden toegepast en aan de aanvrager.

In spoedeisende situaties hoeft het bestuursorgaan de overtreder geen termijn te gunnen en kan de bestuursdwangbeschikking achteraf op schrift worden gesteld en verzonden (artikel 5:24, vijfde en zesde lid Awb).

Dwangsom

Een bestuursorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen, is ook bevoegd om in plaats daarvan een last onder dwangsom op te leggen (artikel 5:32, eerste lid Awb). Zoals we in de vorige paragraaf over bestuursdwang hebben gezien, zijn alle bevoegde gezagen die te maken hebben met het Bouwstoffenbesluit bevoegd tot het uitoefenen van bestuursdwang. Dit betekent dat zij ook bevoegd zijn tot het opleggen van dwangsommen.

De dwangsom is een uitstekend handhavingsmiddel bij overtredingen met grote milieurelevantie en een redelijke kans op herhaling. De dwangsom strekt er toe de overtreding ongedaan te maken of verdere overtreding dan wel herhaling van de overtreding te voorkomen.

Een dwangsom kan ook preventief worden ingezet, ter voorkoming van overtredingen die zich nog niet hebben voorgedaan. Er moet dan wel een reële dreiging aanwezig zijn dat de overtreding zich daadwerkelijk zal gaan voordoen (zie ook hoofdstuk 14 van de HUM).

In de beschikking tot het opleggen van een last onder dwangsom dient aan de overtreder een zogenaamde begunstigingstermijn worden gegund, waarbinnen hij de last kan uitvoeren zonder dat dwangsommen worden verbeurd. Verbeurde van dwangsommen betekent: het verschuldigd worden van dwangsommen door te handelen in strijd met de eis van de dwangsombeschikking.

Er kan een dwangsom worden opgelegd hetzij als een bedrag ineens, hetzij per tijdseenheid, hetzij per overtreding. Het bedrag van de dwangsom moet in redelijke

verhouding staan tot de zwaarte van het geschonden belang en de beoogde werking van de dwangsomoplegging. Tevens dient het bestuursorgaan een bedrag vast te stellen waarboven geen dwangsommen meer worden verbeurd.

Het bestuursorgaan dat een last onder dwangsom heeft opgelegd, kan op verzoek van de overtreder de last opheffen, de looptijd ervan voor een bepaalde termijn opschorten of de dwangsom verminderen in geval het voor de overtreder tijdelijk of blijvend onmogelijk is (volledig) aan zijn verplichtingen te voldoen (artikel 5:34, eerste lid). Ook indien een jaar is verstreken zonder dat dwangsommen zijn verbeurd, kan de overtreder het bestuursorgaan verzoeken de last op te heffen. De bevoegdheid van het bestuursorgaan tot invordering van de verbeurde bedragen verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij zijn verbeurd (artikel 5:35, eerste lid).

Bepalen van de omvang van de dwangsom

Tussen de hoogte van de op te leggen dwangsom en de kosten die een bedrijf, instantie of particulier moet maken om te voldoen aan de voorschriften van het Bouwstoffenbesluit, dient een relatie te bestaan. De hoogte van de dwangsom mag in ieder geval niet minder zijn aan het financieel voordeel dat de overtreder heeft door de regels van het Bouwstoffenbesluit te overtreden.

Bij het bepalen van de omvang van de dwangsom moet in ieder geval rekening worden gehouden met:

- de kosten die een bedrijf, overheidsinstantie etc. had moeten maken om niet in overtreding te zijn,
- de extra omzet of winst die vanwege de lagere kosten als gevolg van de overtreding van de voorschriften van het Bouwstoffenbesluit is gehaald,
- de financiële positie van het bedrijf en
- de prikkelende werking van de dwangsom.

Procedure en rechtsbescherming

Bepalingen omtrent procedures voor de totstandkoming van en rechtsbescherming tegen handhavingsbeschikkingen zijn zowel in de Wm als in de Awb opgenomen. In de navolgende tekst wordt een aantal aspecten behandeld dat specifiek van belang is voor handhavingsbeschikkingen (bestuursdwang, dwangsom en intrekking).

Procedure voor de totstandkoming van handhavingsbeschikkingen

Voor de procedure van voorbereiding van handhavingsbeschikkingen zijn noch in de Wvo noch in de Wm en de Wbb bepalingen geformuleerd. Dit betekent dat het bevoegde bestuursorgaan zelf kan bepalen welke procedure uit de Awb moet worden gevolgd.

Normaliter zal gebruik worden gemaakt van de zogenoemde "korte procedure".

"Horen"

In gevallen waarin geen gebruik wordt gemaakt van de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.5 van de Awb), dient het bestuursorgaan het voornemen om een beschikking te nemen aan de overtreder mede te delen en deze in de gelegenheid te stellen om zijn zienswijze hieromtrent naar voren te brengen (zie artikel 4:8 van de Awb). Er van uitgaande dat voor handhavingsbeschikkingen de "korte" procedure wordt gevolgd, zal het Wvo-gezag, alvorens bijvoorbeeld een aanschrijving bestuursdwang of een dwangsombeschikking vast te stellen, de overtreder moeten "horen".

Inwerkingtreding van handhavingsbeschikkingen

Bestuursdwang- en dwangsombeschikkingen treden in werking zodra ze aan de overtreder (en eventuele overige belanghebbenden) zijn uitgereikt of toegezonden.

Veel besluiten op grond van de Wet milieubeheer treden pas in werking na afloop van de bezwaartermijn van 6 weken (artikel 20.3 van de Wm). Dat gold vroeger ook voor handhavingsbeschikkingen (tenzij ze terstond van kracht werden verklaard op grond van artikel 20.5 Wm), maar sinds de inwerkingtreding van de derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht (1 januari 1998) is hierin verandering gekomen. Artikel 20.4 Wm bepaalt nu dat artikel 20.3 Wm niet geldt voor handhavingsbeschikkingen. Voor handhavingsbeschikkingen is dus nu de normale regeling van toepassing, neergelegd in artikelen 3:40 en 3:41 Awb. Dat wil zeggen: Een handhavingsbeschikking treedt in werking zodra deze aan de overtreder is uitgereikt of verzonden.

Bezwaar en beroep

Tegen een handhavingsbeschikking kan ingevolge artikel 7:1 van de Awb bezwaar worden ingediend bij het bestuursorgaan dat de beschikking heeft vastgesteld (voorzover geen toepassing is gegeven aan de uitgebreide, openbare voorbereidingsprocedure van afdeling 3.5 van de Awb; zie het bovenvermelde). Vervolgens kan zo nodig beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie artikel 20.1 van de Wm).

De belanghebbende kan een bezwaarschrift tegen de sanctiebeschikking bij het bestuursorgaan indienen. Daarnaast kan hij een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (artikel 8:81 Awb). Er moet dan een spoedeisend belang zijn, hetgeen meestal wel het geval zal zijn. De voorzitter van de Afdeling kan de handhavingsbeschikking schorsen. Tijdens de schorsing worden geen dwangsommen verbeurd of kan niet worden overgegaan tot het toepassen van bestuursdwang. De voorzitter kan in zijn uitspraak bepalen hoe lang de schorsing duurt. De schorsing vervalt in ieder geval zodra:

- het bezwaar wordt ingetrokken;
- een beslissing op bezwaar is genomen en de beroepstermijn daartegen ongebruikt is verstreken;
- in de bodemprocedure een uitspraak is gedaan, tenzij in deze uitspraak in een latere afloop van de schorsing voorziet.
- De voorzitter kan gedurende een schorsing deze ook ambtshalve opheffen of wijzigen.

Keuze tussen bestuursdwang of dwangsom

Bestuursdwang en dwangsom zijn in de praktijk de meest gebruikte bestuurlijke handhavingsmiddelen. Met deze instrumenten wordt primair beoogd de overtreder te bewegen om de overtreding te beëindigen.

Het karakter van de overtreding en de omstandigheden waaronder deze plaatsvindt bepalen welk instrument het meest voor de hand ligt, bestuursdwang of dwangsom. Het bevoegd gezag moet dit beoordelen.

De dwangsom is in veel gevallen de meest geschikte sanctie. In de praktijk blijkt dat het toepassen van bestuursdwang nogal eens praktische en financiële bezwaren met zich meebrengt. In het navolgende worden enige handvatten gegeven die kunnen worden gebruikt bij de keuze tussen bestuursdwang en dwangsom in een concreet geval.

- Bij terugkerende, kortdurende of incidentele overtredingen van (gedragsvoorschriften) is bestuursdwang veelal geen geschikt middel en is dwangsom het meest aangewezen instrument. Hiermee kan tevens herhaling worden voorkomen.
- De dwangsom kan ook bij een dreigende overtreding (indien vaststaat of indien

onmiskkenbaar is dat de overtreding zal worden gepleegd) worden opgelegd.

- Aan het opleggen van een dwangsom zijn voor het bestuursorgaan niet of nauwelijks kostenrisico's verbonden, zoals die soms wel aan de toepassing van bestuursdwang zijn verbonden. De kosten van bestuursdwang kunnen niet in alle gevallen worden verhaald. Voor de overtreder zijn aan de dwangsom vrijwel onmiddellijk kosten verboden.
- Het belang van de bescherming van het milieu mag zich niet tegen het opleggen van een dwangsom verzetten. De dwangsom mag dus niet worden opgelegd wanneer dit gezien de aard en ernst van de overtreding een te licht middel is.
- Indien blijkt dat (al dan niet na het opleggen van een dwangsom), de overtreder de overtreding niet ongedaan wil maken, zal bestuursdwang noodzakelijk zijn. In situaties waarin een dwangsombeschikking niet het beoogde effect heeft opgeleverd dient dus de bestuursdwangbevoegdheid te worden toegepast.
- Steeds moet worden nagegaan of de kans aanwezig is dat de overtreder de overtreding zal beëindigen. Als vaststaat dat de overtreder wegens financieel onvermogen aan de overtreding geen einde kan maken, komt de dwangsom niet in aanmerking. Twijfel over de financiële situatie van de overtreder mag echter geen reden zijn om af te zien van het opleggen van een dwangsom.

In bijlage 6 is een procedureschema Awb bij handhavingsbesluiten opgenomen. Tevens is in die bijlage een stappenplan opgenomen voor de toepassing van het handhavingsmiddel dwangsom.

8.4 Strafrechtelijke handhaving

Opsporingsambtenaren

Voor de strafrechtelijke handhaving van het Bouwstoffenbesluit is de Wet op de economische delicten (Wed) van toepassing. Artikel 17 Wed bepaalt welke ambtenaren met de opsporing van economische delicten zijn belast. Met de opsporing van overtredingen van het Bouwstoffenbesluit is in de eerste plaats de politie belast. Daarnaast kunnen bepaalde categorieën buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) de bevoegdheid hebben om overtredingen van het Bouwstoffenbesluit op te sporen. Deze BOA's worden door de minister van Justitie aangewezen. Ze moeten een examen met goed gevolg hebben afgelegd en zijn beëdigd door de procureur-generaal. (Zie ook het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar).

Voor Rijkswaterstaat zijn dat bijvoorbeeld de opsporingsambtenaren die zijn aangewezen op grond van het Besluit buitengewoon opsporingsambtenaar Rijkswaterstaat 1995. Voor waterschappen zijn opsporingsambtenaren aangewezen op grond van het "Besluit betreffende aanwijzing van medewerkers bij waterschappen als opsporingsambtenaar". Dit is een besluit van de Minister van Justitie van 23 februari 1996.

Bij besluit van 24 augustus 1995, Staatscourant 177, zijn medewerkers bij het Milieubijstandsteam VROM als buitengewoon opsporingsambtenaar aangewezen.

De aanwijzing van ambtenaren bij gemeenten en provincies als buitengewoon opsporingsambtenaar geschiedt door de minister van Justitie.

Straffen en maatregelen

Overtredingen van voorschriften van het Bouwstoffenbesluit zijn economische delicten. Als economische delicten opzettelijk zijn begaan, worden zij aangemerkt als misdrijven. Als economische delicten niet opzettelijk zijn begaan, worden zij aangemerkt als overtredingen. Dit onderscheid is van belang voor het strafmaximum voor het delict. Bij opzettelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit kan de gevangenisstraf die kan worden opgelegd oplopen tot maximaal 6 jaar of kan een geldboete van maximaal f 100.000,- worden opgelegd. In gevallen waarin groot economisch voordeel door het delict is behaald, of waarin het feit is gepleegd door een rechtspersoon, kan zelfs een boete van maximaal f 1.000.000,- worden opgelegd.

Naast deze straffen heeft de rechter de mogelijkheid om bijkomende straffen of maatregelen op te leggen, zoals bijvoorbeeld stillegging van de onderneming, verbeurdverklaring van voorwerpen, ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, openbaarmaking van de rechtelijke uitspraak, oplegging van de verplichting tot herstel in de oude toestand. (Zie artikel 7 e.v. Wed)

Commune delicten

In het onderstaande schema wordt een aantal commune delicten vermeld die met overtredingen van het Bouwstoffenbesluit kunnen samenhangen. De afhandeling van deze delicten geschiedt in het algemeen niet door buitengewoon opsporingsambtenaren, maar wordt aan de politie overgelaten.

Tabel 8.1: Een aantal met het Bouwstoffenbesluit samenhangende commune delicten

Wettelijke bepaling	Omschrijving
artikel 173a onder 1 ^o Wetboek van Strafrecht	Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater brengt indien de schuldige weet of ernstige redenen heeft om te vermoeden dat daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is.
artikel 173a onder 2 ^o Wetboek van Strafrecht	Hij die opzettelijk en wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater brengt, indien de schuldige weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.
artikel 173b onder 1 ^o Wetboek van Strafrecht	Hij aan wiens schuld te wijten is, dat wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater wordt gebracht indien de schuldige weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat daarvan gevaar voor de openbare gezondheid of levensgevaar voor een ander te duchten is.
artikel 173b onder 2 ^o Wetboek van Strafrecht	Hij aan wiens schuld te wijten is, dat wederrechtelijk een stof op of in de bodem, in de lucht of in het oppervlaktewater wordt gebracht indien de schuldige weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.
artikel 225, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafrecht	(Valsheid in geschrifte) Hij die een geschrift dat bestemd is om tot bewijs van enig feit te dienen, valselijk opmaakt of vervalst, met het oogmerk om het als echt en onvervalst te gebruiken of door anderen te doen gebruiken of hij die opzettelijk gebruik maakt van het valse of vervalste geschrift als ware het echt en onvervalst dan wel opzettelijk zodanig geschrift aflevert of voorhanden heeft, terwijl hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat dit geschrift bestemd is voor zodanig gebruik.
Artikel 177 Wetboek van Strafrecht	(Omkoping) Hij die een ambtenaar een gift of belofte doet met het oogmerk om hem te bewegen in zijn bediening, in strijd met zijn plicht, iets te doen of na te laten of hij die een ambtenaar een gift of belofte doet ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door deze in zijn bediening, in strijd met zijn plicht, is gedaan of nagelaten.

9 Samenhang van het Bouwstoffenbesluit met overige regelgeving

9.1 Inleiding

In tabel 9.1 wordt een overzicht gegeven van de regelgeving die in meer of mindere mate samenhangt met het Bouwstoffenbesluit.

Actief Bodembeheer

De Vrijstellingsregeling grondverzet op basis van artikel 64 van de Wet bodembescherming zal ruimte geven aan het hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem, in het kader van actief bodembeheer. Bepaalde regels van het besluit, zoals de verwijderingsplicht en de verplichte uitvoering van bepaalde onderzoeken, zullen niet gelden, indien de toepassing van grond voldoet aan de randvoorwaarden voor grondverzet die in het kader van actief bodembeheer zullen worden gesteld.

De belangrijkste randvoorwaarden zijn onder meer:

- de grond mag alleen worden toegepast op een bodem van vergelijkbare kwaliteit en
- er moet sprake zijn van een beheersgebied waarvoor een bodemkwaliteitskaart door de gemeente of de provincie is vastgesteld.

In de Vrijstellingsregeling grondverzet zal voor het hergebruik van licht verontreinigde grond als bodem worden vastgesteld welke regels van het Bouwstoffenbesluit niet van toepassing zijn en welke randvoorwaarden en voorschriften daarvoor in de plaats komen. In een circulaire bij deze Vrijstellingsregeling zullen voor het opstellen van bodemkwaliteitskaarten en het begrip vergelijkbare bodemkwaliteit landelijke randvoorwaarden worden beschreven. Het is de bedoeling dat de vrijstellingsregeling grondverzet op 1 juli 1999 in werking treedt.

Indien niet aan de voorwaarden van de Vrijstellingsregeling grondverzet in het kader van actief bodembeheer wordt voldaan, geldt onverkort het Bouwstoffenbesluit.

Samenhang van het Bouwstoffenbesluit met de afvalstoffenregelgeving

In bijlage 7 van deze HUM is een uitgebreid overzicht opgenomen over de samenhang tussen het Bouwstoffenbesluit en de afvalstoffenregelgeving.

Samenhang van het Bouwstoffenbesluit met andere regelgeving

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de samenhang van het Bouwstoffenbesluit met andere regelgeving.

Tabel 9.1: Samenhang van Bouwstoffenbesluit met andere regelgeving

Regelgeving Wet/besluit	Relatie met Bouwstoffenbesluit	Toelichting
1a Wet milieubeheer, art 10.2	Als steenachtige bouwstoffen (als bedoeld in art. 1, lid 1, onder b van het Bsb) worden toegepast in werken als bedoeld in het Bsb, leidt dit niet tot een overtreding van artikel 10.2 Wm (Zie toelichting hiernaast voor de uitzondering voor bouw- en sloopafval).	In artikel 10.2 Wm staat een verbod om zich van afvalstoffen te ontdoen door deze buiten een inrichting op of in de bodem te brengen. In het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen (Stb. 1997, 664) zijn de vrijstellingen op het stortverbod in art. 10.2 Wm aangegeven. Eén van de vrijstellingen (art. 2, lid 1, onder b) betreft het zich van afvalstoffen ontdoen door deze buiten een inrichting op of in de bodem te brengen, indien het werken betreft, niet zijnde inrichtingen als aangegeven in onderdeel 28.3, onder c van bijlage I van het Ivb. In art. 2, lid 3 is aangegeven dat de vrijstelling niet geldt indien er voor de afvalstoffen een stortverbod op grond van het Besluit stortverbod afvalstoffen (Stb. 1997, 665) geldt. Er geldt onder meer een stortverbod voor bouw- en sloopafval en residuen, afkomstig van het bewerken van bouw- en sloopafval (categorie 19 van het Besluit stortverbod afvalstoffen). In artikel 2, lid 4 van het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen <u>wordt dit verbod weer opgeheven</u> voor zover het asfaltgranulaat en betongranulaat betreft afkomstig van het breken of frezen van werken in de grond-, weg- en waterbouw als bedoeld in bijlage I categorie 28.3 onder c van het Ivb.
1b Wet milieubeheer, art. 8.1	Als een Wm-vergunning ex artikel 8.1 Wm wordt aangevraagd voor een inrichting, moet de melding in het kader van het Bsb zoveel mogelijk gelijktijdig met het aanvragen van de Wm – vergunning plaatsvinden.	In art. 8.1 Wm staat een verbod om zonder een vergunning een inrichting op te richten, te veranderen of in werking te hebben. In art. 11 Bsb staat in een rangorde aangegeven met welke andere vergunningaanvragen of meldingen, die voor of in verband met het werk vereist zijn, de melding in het kader van het Bsb gelijktijdig moet plaatsvinden (zie ook figuur 7.1).
1c Wet milieubeheer artikel 10.47 Wm	Gedeputeerde Staten kunnen in bijzondere gevallen ontheffing verlenen op het stortverbod voor bedrijfsafvalstoffen (artikel 10.47, 2 ^e lid Wm)	De ontheffing mag alleen in bijzondere gevallen worden gegeven, als het belang van het milieu zich daartegen niet verzet en als het belang van een doelmatige verwijdering van afvalstoffen zich daartegen niet verzet. Verwacht wordt dat van deze mogelijkheid slechts in uitzonderlijke situaties gebruik wordt gemaakt.
1.1a Inrichtingen- en vergunningenbesluit (Ivb), bijlage 1, categorie 28.1 en 28.3	Het gebruik van bouwstoffen in de zin van het Bouwstoffenbesluit in werken als bedoeld in het Bouwstoffenbesluit, is uitgezonderd van de Wm-vergunningplicht .	In categorie 28.1 van bijlage I van het Ivb is aangegeven welke handelingen met afvalstoffen als vergunningplichtige Wm-inrichting worden aangemerkt. In categorie 28.3 onder c van bijlage I van het Ivb (Stb. 1998, 406) is onder meer aangegeven welke handelingen van het bovenstaande zijn uitgezonderd: werken als bedoeld in het Bsb waarin als bouwstof worden gebruikt afvalstoffen, die kunnen worden aangemerkt als bouwstof als bedoeld in art. 1, lid 1, onder b van het Bsb.

Regelgeving Wet/besluit	Relatie met Bouwstoffenbesluit	Toelichting
1.2 Besluit stortverbod afvalstoffen	Als steenachtige bouwstoffen, als bedoeld in art. 1, lid 1, onder b van het Bsb, worden gebruikt in een inrichting en vallen onder omschrijving van een afvalstoffencategorie als bedoeld in het Besluit stortverbod afvalstoffen, dan geldt daarvoor een stortverbod. Als dit materiaal wordt toegepast in werken als bedoeld in het Bsb, dan leidt dit niet tot een overtreding van het Besluit stortverbod afvalstoffen (zie voor de uitzondering voor bouw- en sloopafval de toelichting bij 1a).	Het Besluit stortverbod afvalstoffen richt zich op het op de bodem brengen van afvalstoffen binnen inrichtingen, te weten stortplaatsen en werken als bedoeld in categorie 28.1, onder d van het lvb. Het toepassen van afvalstoffen in werken als bedoeld in het Bsb is niet in het Besluit stortverbod afvalstoffen geregeld, maar in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen (zie ook bij 1.3 en 1a).
1.3 Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen	Artikel 2 van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen geeft in het eerste lid vrijstellingen voor het zich ontdoen van afvalstoffen indien: (b) het werken, niet zijnde inrichtingen betreft, als aangegeven in bijlage I, onder 28.3, onder c, van het lvb, (c, d en e) het het verspreiden van klasse 0, 1 en 2 onderhoudsbaggerspecie betreft.	Het Besluit vrijstellingen en stortverbod buiten inrichtingen regelt met betrekking tot onderhoudsspecie het op de kant zetten en verspreiden ervan, en het in het water brengen en het daar (laten) verspreiden ervan. Voor zover het onderhoudsspecie klasse 1 of 2 betreft, die op land wordt verspreid, geldt dat in artikel 3 van dit besluit daaromtrent regels zijn gegeven. Artikel 4 geeft aan dat het bepaalde voor onderhoudsspecie klasse 2 met ingang van 1 januari 2000 niet meer van toepassing is. In het derde lid van artikel 1 is aangegeven dat geen vrijstelling geldt indien voor de afvalstof een stortverbod geldt op grond van het Besluit stortverbod afvalstoffen. Het vierde lid geeft hierop weer de uitzonderingen aan (zie ook toelichting bij 1a).
1.4 Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (BAGA)	Het Bouwstoffenbesluit sluit de toepassing van gevaarlijke afvalstoffen (conform het BAGA) niet expliciet uit . Het BAGA wordt van toepassing bij: afvalstoffen die vrijkomen uit in het BAGA gedefinieerde productieprocessen (bijlage 1 BAGA), afvalstoffen die verontreinigingen bevatten die in hogere concentratie voorkomen dan concentratiegrenswaarden uit het BAGA (bijlage 2 BAGA); bijlage 3 van het BAGA bevat specifieke uitzonderingen.	Er zijn gevallen waarin het BAGA een lagere concentratiegrenswaarde kent dan de maximaal toegestane concentraties in het Bouwstoffenbesluit. In dat geval moet de bouwstof bij overschrijding van de concentratiegrenswaarden worden beschouwd als een gevaarlijke afvalstof. Artikel 10.32 Wm is van toepassing
1.6 Provinciale Milieuverordening (PMV)	Op grond van artikel 1.2 van de Wet milieubeheer stellen Provinciale Staten ter bescherming van het milieu in bijzondere gebieden (bijvoorbeeld grondwaterbeschermingsgebieden) in een provincie een verordening vast. In de PMV kunnen ten aanzien van het gebruik van bouwstoffen in die gebieden voorschriften worden opgenomen die strenger zijn dan de regels in het Bsb dan wel voorschriften die de regels van het Bsb aanvullen.	

Regelgeving Wet/besluit	Relatie met Bouwstoffenbesluit	Toelichting
2a Wet bodembescherming (Wbb) artikelen 6, 8, 13, 15, 16, 17 en 71	<p>Het Bouwstoffenbesluit is een besluit ter uitvoering van de Wet bodembescherming en de Wet verontreiniging oppervlaktewater. Overtreding van het Bouwstoffenbesluit leidt tot overtreding van de Wet bodembescherming (zie ook toelichting).</p> <p>Jurisprudentie: 4 mei 1995; KG nr. 76-95 Bodemverontreiniging ten gevolge van het vrijkomen van schadelijke stoffen uit ter verharding van een terrein opnieuw gebruikt asfalt. Aannemer aansprakelijk tegenover de eigenares van het terrein.</p>	In artikel 13 van de Wet bodembescherming staat de zorgplicht voor bodem omschreven. De zorgplicht speelt in beginsel geen rol indien bij het gebruik van steenachtige bouwstoffen in de zin het Bsb in werken als bedoeld in het Bsb aan de regels van het Bsb wordt voldaan.
2.1 Stortbesluit bodembescherming	Als materialen één of meer van de in bijlage 2 van het Bsb aangegeven samenstellingswaarden voor organische stoffen (voor grond tevens voor anorganische stoffen) of één of meer van de immissiewaarden voor anorganische stoffen overschrijden, is gebruik als bouwstof op grond van het Bsb niet toegestaan. Een uitzondering geldt voor bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas. Als afvalstoffen niet op een andere wijze kunnen worden verwerkt, is het Stortbesluit bodembescherming van toepassing. Het voorgaande geldt onder het voorbehoud dat het Besluit stortverbod afvalstoffen het storten van de afvalstoffen toestaat (zie 1.2).	Het Stortbesluit bodembescherming bevat instructieregels voor het bevoegd gezag in het kader van de Wet milieubeheer. De instructievoorschriften hebben betrekking op regels voor bodembeschermende voorzieningen op stortplaatsen zoals bedoeld in categorie 28.1 onder c van bijlage I van het Ivb.
3 Wet verontreiniging oppervlaktewater (Wvo)	Het Bouwstoffenbesluit is een uitvoeringsbesluit van de Wet bodembescherming en de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.	Voor het gebruik van schone grond en categorie 1-bouwstoffen in oppervlaktewater is geen Wvo-vergunning vereist. Wel moet een melding plaatsvinden. Voor het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas is wel een Wvo-vergunning vereist. De waterkwaliteitsbeheerder is bevoegd gezag als bouwstoffen worden gebruikt in oppervlaktewater of op of in de bodem onder oppervlaktewater.
4 Wet verontreiniging zeewater (Wvz)	Voor het gebruiken van bouwstoffen in zee (dat wil zeggen in de Noordzee tot aan de kust) is in principe geen ontheffing op basis van de Wvz vereist. In de ontheffing op basis van de Wvz zullen in beginsel dezelfde eisen worden gesteld als in het Bsb.	
5 Wet op de Ruimtelijke Ordening	Als een vergunning in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening wordt aangevraagd voor een werk waarin bouwstoffen zullen worden gebruikt, moet de melding in het kader van het Bsb zoveel mogelijk gelijktijdig plaatsvinden met het aanvragen van die	In het bestemmingsplan van de gemeente kan een bepaling zijn opgenomen dat het verboden is binnen een bij het plan aan te geven gebied bepaalde werken, geen bouwwerken zijnde, of werkzaamheden uit te voeren zonder of in afwijking van een schriftelijke vergunning van

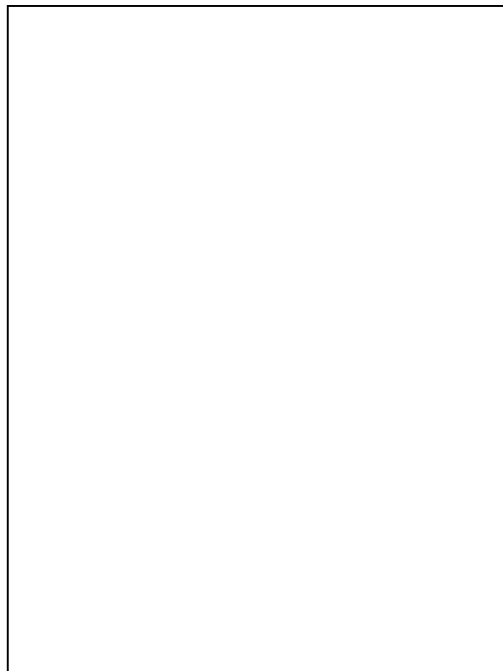
Regelgeving Wet/besluit	Relatie met Bouwstoffenbesluit	Toelichting
	vergunning. Zie verder ook artikel 11 Bsb.	burgemeester en wethouders. Dit betreft een aanlegvergunning volgens artikel 14 WRO.
6a Woningwet	Als een bouwvergunning in het kader van de Woningwet wordt aangevraagd voor het bouwen van een bouwwerk waarin bouwstoffen zullen worden gebruikt, moet de melding in het kader van het Bsb gelijktijdig plaatsvinden met het aanvragen van de bouwvergunning. Zie verder ook artikel 11 Bsb.	
6b Woningwet	De Woningwet fungeert als bron van definities. Deze bevat een verwijzing naar de artikelen 401-405 van het Bouwbesluit	
6.1 Bouwbesluit	Kan van toepassing zijn naast het Bouwstoffenbesluit. Artikel 401-405 van het Bouwbesluit waarin kwaliteitseisen volgende uit de Richtlijn bouwproducten (89/106/EEG) worden geïmplementeerd, zijn van toepassing in het Bouwstoffenbesluit.	
7 Asbestbesluit, Arbeidsomstandighedenwet	Het is verboden puingranulaat toe te passen waarin zich asbest bevindt (ongeacht de hoeveelheid asbest). In overleg tussen de branche-organisatie (puinbrekers), de Ministeries van V&W, VROM en SoZaWe is een regeling getroffen die erin voorziet dat met uiterste zorgvuldigheid wordt getracht te voorkomen dat er asbest in puingranulaten terecht komen. Zie brief in bijlage 7 van de HUM.	

DEEL 2

Handhavingsstrategie

Doelgroep:
hoofden en coördinatoren belast met de
handhaving Bouwstoffenbesluit

10 Handhavingsdoel en -middelen

10.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de handhavingsmiddelen die kunnen worden gebruikt in het kader van het ontwikkelen van een handhavingsstrategie. Voordat een handhavingsstrategie kan worden ontwikkeld dient eerst een handhavingsdoel te worden geformuleerd. Om aan dit handhavingsdoel invulling te geven staat een aantal preventieve en repressieve middelen ter beschikking, zoals: informatieverstrekking en voorlichting, vooroverleg, samenwerking, algemene controle en toezicht (zonder vermoeden van een strafbaar feit), gerichte controle (met vermoeden van een strafbaar feit) en optreden na een geconstateerde overtreding (bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk).

10.2 Preventieve en repressieve handhaving

Handhaving wordt in deze HUM gezien als een breed begrip. Niet alleen de “klassieke” repressieve handhaving wordt eronder verstaan - het optreden na een geconstateerde overtreding - maar ook “preventieve” handhaving. Handhaving in dit kader wordt gedefinieerd als: *de verzameling van alle handelingen die van overheidswege kunnen worden genomen om de naleving van het Bouwstoffenbesluit te bevorderen.*

Voor het juiste begrip van de termen preventieve en repressieve handhaving worden deze termen hieronder nader gedefinieerd, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de algemene beleving ervan.

Preventieve handhaving

Onder preventieve handhaving worden alle handelingen verstaan die erop zijn gericht overtredingen te voorkomen. Concreet kan het hierbij gaan om: voorlichting geven, vooroverleg voeren en samenwerken met uitvoerende afdelingen en andere instellingen en bedrijven (bijvoorbeeld aannemers, adviesbureaus, etc.) en toezicht houden – zonder dat er een vermoeden is van een strafbaar feit – (bijvoorbeeld het checken van meldingen, het gericht checken van werken via vergunningen en toezicht houden in het vrije veld). Zodra er een *redelijk vermoeden* van een strafbaar feit bestaat, gaat preventieve handhaving over naar repressieve handhaving.

Repressieve handhaving

Onder repressieve handhaving worden alle handelingen verstaan die worden uitgevoerd *nadat* een overtreding is geconstateerd of indien er een *redelijk vermoeden* bestaat van een strafbaar feit. Hierbij kan het gaan om het houden van gerichte controles bij het vermoeden van een strafbaar feit (bijvoorbeeld het traceren van herkomst en bestemming van toegepaste partijen bouwstoffen of het gebruiken van het handhavingsprotocol). Tevens valt hieronder het bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden tegen een overtreding.

Een ingediend meldingsformulier kan (on)bewust onjuiste of onvolledige informatie bevatten. Dit kan worden geconstateerd door controle van de melding. Door vooroverleg en voorlichting kan een overtreding van het Bouwstoffenbesluit mogelijk worden voorkomen. Er kan echter wel sprake zijn van een *commuun delict*, bijvoorbeeld valsheid in geschrifte, waartegen strafrechtelijk kan worden opgetreden. In alle gevallen van een overtreding kan het bevoegd gezag besluiten op te treden.

10.3 Handhavingsdoel

Bij het ontwikkelen van een handhavingsstrategie moet men zich allereerst afvragen wat men met de handhavingsactiviteiten wil bereiken. Men spreekt van een “effectieve handhaving” als men zodanig gebruik maakt van de handhavingsmogelijkheden dat het beoogde handhavingsdoel wordt bereikt.⁷ Een handhavingsdoel hoeft echter niet altijd te zijn het bereiken van een naleving van honderd procent; dat is ook vaak niet te realiseren.

De hoogste prioriteit heeft het *voorkomen van overtredingen*. Daarna komen zaken als het beëindigen of ongedaan maken van overtredingen en sanctionering (“voorkomen is beter dan genezen”).

10.4 Handhavingsmiddelen

Om invulling te geven aan het handhavingsdoel staan de volgende preventieve dan wel repressieve handhavingsmiddelen ter beschikking.

Informatieverstrekking en voorlichting

Zoals bij elke nieuwe regelgeving, kost het leren werken met het Bouwstoffenbesluit enige tijd. Door voorlichting te geven en informatie te verstrekken aan afdelingen binnen een gemeente of waterkwaliteitsbeheerder die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken, én aan andere bouwende instanties en bedrijven (bijvoorbeeld aannemers), kan ervoor worden gezorgd dat betrokkenen over voldoende informatie beschikken om de regels van het Bouwstoffenbesluit na te kunnen leven. Goede voorlichting werkt preventief en zal op de langere termijn waarschijnlijk alleen maar winst opleveren (minder handhavingsgevallen, betere meldingen, goede bewijsmiddelen etc.). Bij het geven van voorlichting over het Bouwstoffenbesluit moet rekening worden gehouden met de informatiebehoefte van de verschillende betrokkenen.

- ***Eigenaar of opdrachtgever van een werk***

De eigenaar of opdrachtgever van een werk zal meestal de persoon zijn die de bouwstof aanschaft om vervolgens toe te passen in een werk. Zij bepalen als ‘gebruikers’ van een werk welke bouwstoffen van welke kwaliteit bouwstoffen in een werk gaan worden gebruikt. Informatie over de kwaliteit van de bouwstof is voor hen dus heel belangrijk. De eigenaar of opdrachtgever zal ook bij het bevoegde gezag moeten kunnen aantonen wat de kwaliteit van de toe te passen bouwstof is. Daarnaast

---

⁷ Handhaven met effect, A.B. Blomberg en F.C.M.A. Michiels, Den Haag 1997

is hij tevens verantwoordelijk voor het verwijderen van de bouwstof(fen) indien het werk zijn functie verliest en niet meer wordt onderhouden. Richting eigenaren, opdrachtgevers en uitvoerders van werken is voorlichting van belang als vorm van preventieve handhaving. Het verdient aanbeveling om deze voorlichting actief op te zetten. Bij een vooroverleg over een aanvraag van een bouwvergunning of een Wet milieubeheer-vergunning kan de gemeente bijvoorbeeld wijzen op de regels uit het Bouwstoffenbesluit. Op bestaande checklists zou het Bouwstoffenbesluit moeten worden toegevoegd.

Door een goede voorlichting kan worden voorkomen dat de potentiële toepasser van een bouwstof onbewust de regels van het Bouwstoffenbesluit overtreedt.

- *Architect, ontwerper, adviseur en uitvoerder van een werk*
Architecten, ontwerpers, adviseurs en uitvoerders van werken moeten op de hoogte zijn van de kwaliteit van de bouwstoffen die in het werk gaan worden toegepast. Bij het ontwerp kan dan onder meer rekening worden gehouden met de verwijderingsplicht en eventuele noodzakelijk toe te passen IBC-maatregelen.
- *Producenten en leveranciers van bouwstoffen*
De producenten en leveranciers van bouwstoffen zullen op de hoogte moeten zijn van de kwaliteit (categorie 1, 2, bouwstof met TAG of de bijzondere categorie AVI-bodemas) van de aan te bieden bouwstoffen. Kopers (eigenaar of opdrachtgever van een werk) van de bouwstoffen willen immers weten wat voor kwaliteit men in 'huis' haalt en op welke wijze deze te kopen bouwstoffen kunnen worden toegepast. Een overweging hierbij kan bijvoorbeeld zijn dat bij het toepassen van categorie 2-bouwstoffen IBC-maatregelen moeten worden getroffen, hetgeen eveneens een prijskaartje heeft. De producenten en toeleveranciers kunnen met erkende kwaliteitsverklaringen en partijkeuringen of een ander door het bevoegd gezag te beoordelen bewijsmiddel, de kwaliteit van de aangeboden bouwstof aantonen.

Informatiebronnen

In deel 1 van deze HUM is het Bouwstoffenbesluit in het kort beschreven. Voor meer informatie over het Bouwstoffenbesluit zijn er diverse voorlichtingsbrochures bij het Ministerie van VROM te verkrijgen. Tevens zijn er vele rapporten en boeken verschenen over het besluit. In hoofdstuk 15 is een lijst opgenomen van publicaties over het Bouwstoffenbesluit. Ook kan voor vragen over het Bouwstoffenbesluit contact worden opgenomen met:

Helpdesk van InfoMil te Den Haag
tel. 070 - 3610575
fax 070 - 3633333
e-mail infomil@minez.nl

of

Helpdesk Rijkswaterstaat/Dienst Weg- en Waterbouwkunde te Delft
tel. 015 - 2518205
fax 015 - 2518555
e-mail bsb@dww.rws.minvenw.nl

Vooroverleg

In de fasen tot aan de daadwerkelijke toepassing van bouwstoffen (inclusief grond) is er sprake van voorbereiding van projecten. Vooroverleg tussen handhavers en instanties of afdelingen die werken ontwerpen en/of uitvoeren, kan veel (onbedoelde) overtredingen voorkomen. Tevens voorziet het in een gerichte voorlichting.

In bijlage 9 bij de HUM wordt een checklist gegeven waarmee mogelijke overtredingen door de initiatiefnemer zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen respectievelijk tijdig kunnen worden herkend.

Samenwerking en communicatie tussen overheden

Binnen een gemeente of waterkwaliteitsbeheerder kunnen diverse afdelingen te maken hebben met het Bouwstoffenbesluit. Om ervoor te zorgen dat zowel de uitvoering als de handhaving van het Bouwstoffenbesluit goed verloopt, is samenwerking en communicatie van groot belang.

Interne Communicatie

In gemeenten worden altijd werken gerealiseerd. In sommige gevallen is een particulier, een bedrijf of een instelling de eigenaar of opdrachtgever van het werk. Een overheidsinstantie zelf kan echter ook eigenaar of opdrachtgever van een werk zijn. Denk bijvoorbeeld aan het bouwen van openbare werken zoals een school, een gemeentehuis, een werk ten behoeve van de recreatie of de aanleg van een weg of dijk. Diezelfde overheid zal er echter ook op moeten toezien dat bij de realisatie van het werk de regels van het Bouwstoffenbesluit worden nageleefd. Het bevoegd gezag kan bij de uitvoering en handhaving van het Bouwstoffenbesluit dus een dubbele rol hebben. In de praktijk kunnen dus ook overheden het Bouwstoffenbesluit overtreden. Het is daarom van groot belang dat de overheid het goede voorbeeld geeft en daarover duidelijk communiceert. Binnen de eigen organisatie is veel 'winst' te boeken door een goede communicatie en samenwerking tussen de verschillende betrokken afdelingen, zoals bijvoorbeeld de afdeling Civieltechnische werken en Milieu en/of Handhavingsafdelingen.

Bijvoorbeeld:

Bij de realisatie van een werk zijn verschillende fasen te onderscheiden: de initiatieffase, de ontwerpfase, de fase waarin informatie wordt verkregen over de te gebruiken bouwstof, de bestekfase, de melding, de uitvoering, de inspectie en onderhoud en, na wellicht vele jaren, de mogelijke verwijdering van de gebruikte bouwstof. Bij deze verschillende fasen zullen verschillende afdelingen binnen de gemeente zijn betrokken. Deze afdelingen kunnen globaal worden onderverdeeld in de volgende:

- *initiatiefnemer*: de afdeling die het initiatief neemt voor de aanleg van werken, de voorbereiding van de werken doet en ook de uitvoering begeleidt,
- *beoordelaar*: de afdeling die meldingen ontvangt en meldingen beoordeelt,
- *handhaver*: de afdeling die de handhaving uitvoert, toezicht houdt en/of in het veld monsters laat nemen.

Er is voor een dergelijke onderverdeling gekozen met het oog op het zoveel mogelijk scheiden van verantwoordelijkheden. Daarmee wordt de dubbele rol van de gemeente verdeeld over verschillende afdelingen.

In tabel 10.1 is voor een gemeente of waterkwaliteitsbeheerder aangegeven welke taken er zijn en hoe deze taken toegedeeld *kunnen* worden aan afdelingen. Daarbij moet

opgemerkt worden dat per gemeente of waterkwaliteitsbeheerder, de benamingen van een afdeling anders kunnen zijn. De tabel dient daarom enkel als voorbeeld.

Externe Communicatie

Extern gerichte communicatie kan op verschillende betrokkenen zijn gericht. Dit kunnen onder meer zijn:

- *Buurgemeenten of aangrenzende waterkwaliteitsbeheerders*
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken kunnen in het gebied van meerdere gemeenten of waterkwaliteitsbeheerders liggen. Het ligt dan voor de hand dat deze instanties onderling overleggen en afstemmen over de aanpak van het werk, het gebruik van de bouwstoffen en de controle en handhaving van het betreffende werk.
- *Politie en Openbaar Ministerie*
Het bevoegd gezag kan afspraken maken met de andere bij de handhaving betrokken actoren zoals politie en Openbaar Ministerie. Door communicatie en samenwerking kan bijvoorbeeld worden voorkomen dat door de politie en de gemeente tegelijk monsters worden genomen bij hetzelfde werk. Daar waar aanwezig kan het CIP mogelijk een rol vervullen.
- *Kennis- en informatieoverdracht tussen gemeenten, samenwerkingsverbanden, provincies en waterkwaliteitsbeheerders als bevoegd gezag.*
Met name kleinere gemeenten kunnen voordeel hebben van bijvoorbeeld de kennis van een samenwerkingsverband, collega's van buurgemeenten of waterkwaliteitsbeheerders. Ook de provincies kunnen kennis en ervaring met het IPO-interimbeleid overdragen. Afstemming tussen gemeenten als bevoegd gezag en de waterkwaliteitsbeheerders als bevoegd gezag kan een nuttige rol spelen als bijvoorbeeld meldingen bij het verkeerde 'adres' zijn binnengekomen.

Algemene controle en toezicht

Net als bij voorlichting, vooroverleg en samenwerking kan van controle en toezicht een preventieve werking uitgaan. Deze controle en toezicht kan bestaan uit het volgende:

- Het controleren van meldingen;
- Het nagaan welke werken (bouwwerken, grondwerken, weg- en waterbouwkundige werken) binnen het beheersgebied worden aangelegd, het checken of hiervoor een melding noodzakelijk is of niet en het vervolgens controleren of alle meldingsplichtige werken ook daadwerkelijk zijn gemeld. Dit onderwerp is verder uitgewerkt in hoofdstuk 13 van deze HUM. Zo nodig kan worden aangestuurd op een vooroverleg om de ontwerpende en/of uitvoerende instantie(s) of afdeling(en) van de nodige informatie te voorzien;
- Het toezicht houden op de uitvoering van werken en het controleren of dit conform de (reeds verrichte) melding en de regels van het Bouwstoffenbesluit wordt uitgevoerd.

Gerichte controle

Indien er een vermoeden van een strafbaar feit is, kan dat aanleiding zijn om het een en ander nader te onderzoeken. Wat precies moet worden onderzocht, zal van geval tot geval moeten worden vastgesteld. Ook van dergelijke gerichte controles kan een preventieve werking uitgaan. In hoofdstuk 13 van de HUM is beschreven hoe diverse overtredingen kunnen worden geconstateerd.

Optreden na een geconstateerde overtreding

Indien een overtreding van de regels van het Bouwstoffenbesluit (of wellicht een ander delict) is geconstateerd, wordt daartegen bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk opgetreden. Aanbevelingen voor de wijze waarop dat kan gebeuren, zijn beschreven in hoofdstuk 14 van deze HUM.

Tabel 10.1: Afdelingen en taken binnen een gemeente of waterkwaliteitsbeheerder

Uitvoeren door: Taken	Initiatiefnemer	Beoordelaar	Handhaver
1. Ontwerpen van het werk	X		
2. Bemonsteren van toegepaste bouwstoffen	X (als onderdeel van vooronderzoek bouwstoffen)	X (in overleg met handhaver)	
3. Opstellen van een melding aan het bevoegd gezag	X		(vooroverleg)
4. Aanleveren van informatie t.b.v. de melding	X		
5. Registratie van de melding		X	
6. Beoordelen van de melding		X	
7. Opdracht geven voor aanleg van het werk	X		
8. Initiatief nemen voor aanleg van het werk	X		
9. Controleren van de kwaliteit van de bouwstof			X (in overleg met de beoordelaar)
10. Opvragen aanvullende info over de bouwstoffen		X (in overleg met de handhaver)	
11. Toezicht tijdens een werk	X (door directievoerder)		X
12. Controle op een werk	X (door directievoerder)		X
13. Controle na aanleg	X		X (met name voor isolerende constructies)
14. Opvragen en beoordelen rapportages over onderhoud en inspectie van IBC-maatregelen		X (in overleg met de handhaver)	
15. Toezien op verwijdering van de bouwstof	X (door directievoerder als onderdeel van bestek)		X

N.B.: Een X in een grijs vlak in tabel 10.1 zijn uit te voeren taken.

Met behulp van bovenstaande tabel kan de handhaver gericht samenwerking zoeken en voorlichting geven over het Bouwstoffenbesluit.

11 Handhavingsmiddelen: aanbevelingen voor een effectieve handhaving

11.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden aanbevelingen gegeven voor het beleid inzake de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Veel handhavingsinstanties beschikken reeds over een eigen beleid of strategie voor de handhaving van milieuregels in het algemeen. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe een handhavingsstrategie voor het Bouwstoffenbesluit er uit kan zien.

Bevoegde gezagen (meestal de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder) zullen in overleg met het Openbaar Ministerie moeten bepalen op welke wijze zij het Bouwstoffenbesluit gaan handhaven. Daartoe kan gebruik worden gemaakt van de middelen die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven. De wijze waarop en de intensiteit waarmee deze middelen moeten worden ingezet moeten door de handhavingspartners worden bepaald. In dit hoofdstuk wordt hiervoor een handreiking gedaan. Als de handhavingsinzet eenmaal is bepaald, moet na verloop van tijd het effect worden geëvalueerd en kan de inzet desgewenst worden bijgesteld.

11.2 Gewenste inzet van handhavingsmiddelen

Nalevingsgedrag kan worden bevorderd door een goede informatievoorziening, samenwerking en voorlichting. Ook het regelmatig toezicht houden en controleren werkt preventief.

De vraag is nu hoe het bestuur, met inachtneming van haar eigen bevoegdheid en lokale omstandigheden, de handhavingsactiviteiten zodanig inricht dat niet alleen duidelijk is hoe moet worden opgetreden na geconstateerde overtredingen (hoofdstuk 13 en verder), maar dat ook met relatief weinig inzet zoveel mogelijk overtredingen worden voorkomen. Het is daarvoor wenselijk dat de handhavingspartners zelf een pakket van handhavingsacties vast gaan stellen (voor zover dat al niet gangbaar is) om naar verwachting een bevredigend niveau van naleving te kunnen bereiken.

De omvang van dat pakket is moeilijk aan te geven omdat onder meer regionale verschillen hiervoor bepalend zijn. Ook is het niet eenvoudig om voorafgaand aan de volledige inwerkingtreding van het Bouwstoffenbesluit een adequaat niveau van handhaving te bepalen. Wel wordt bij wijze van voorbeeld in het onderstaande een pakket maatregelen voorgesteld waarmee in beginsel een adequaat niveau van naleving kan worden bereikt. Dit is bedoeld als handreiking voor handhavingspartners die de handhaving van het Bouwstoffenbesluit efficiënt willen inrichten. Het definitieve pakket zal in het algemeen door de regionale handhavingspartners worden ingevuld, onder meer in het kader van de bestuursovereenkomsten.

Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor informatieverstrekking, samenwerking en voorlichting

- Aangezien het Bouwstoffenbesluit een complex besluit is, zal vaak extra informatievoorziening en voorlichting nodig zijn aan de afdelingen van de gemeente of de waterkwaliteitsbeheerder die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken en aan de aannemers die veelvuldig (ook voor de betreffende overheden) werken uitvoeren. Men kan zich dan niet verschuilen achter het argument dat men onvoldoende op de hoogte was van de verplichtingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit.
- Ook vooroverleg kan dit doel dienen. Tijdens het vooroverleg kan worden aangegeven aan welke eisen van het Bouwstoffenbesluit het betreffende werk moet voldoen. Door hier vroegtijdig op te wijzen, worden gebruikers van bouwstoffen attent gemaakt op hun verplichtingen én ontstaat de (terechte) indruk dat de overheid de handhaving van het Bouwstoffenbesluit serieus neemt.
- De overheid moet het goede voorbeeld geven. Om dit te stimuleren wordt aanbevolen om samenwerking op te starten tussen de afdeling binnen een overheidsinstantie die is belast met de handhaving van het Bouwstoffenbesluit en de afdeling die binnen diezelfde instantie betrokken is bij het uitvoeren van werken. Bovendien heeft dit tot gevolg dat men elkaar meer “in de gaten houdt”, hetgeen een stimulans kan zijn om zich aan de regels te houden.
- Het is voor handhavende instanties essentieel om zicht te hebben en te houden op het te handhaven veld. Om dat te bereiken wordt aanbevolen om binnen de eigen organisatie (bijvoorbeeld bij de afdelingen die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken) na te gaan welke werken worden aangelegd (door de eigen organisatie of door derden) waarvoor een melding op grond van het Bouwstoffenbesluit is vereist. Deze inventarisatie zou idealiter twee maal per jaar moeten plaatsvinden.

Aandachtspunten voor het bepalen van de inzet voor toezicht en controle

Mensen en bedrijven die nooit worden gecontroleerd, dreigen het na verloop van tijd minder nauw te nemen met de regels. Dit geldt soms zelfs voor de meest gezagsgetrouwen. Het is daarom van wezenlijk belang dat iedereen wel eens wordt gecontroleerd en ook het gevoel heeft op elk willekeurig moment te kunnen worden gecontroleerd. Het is daarbij van belang dat in theorie elke handeling of situatie aan controle kan worden onderworpen. Is dat niet het geval, dan zal men in de praktijk rekening houden met het feit dat bepaalde zaken nooit worden gecontroleerd. De kans is dan groot dat daar op een gegeven moment misbruik van wordt gemaakt. Handhaving is een serieuze zaak; bouwers of aannemers moeten daarom het gevoel hebben dat er op hen kan worden gelet. Ook moeten ze geen kans krijgen om “witte plekken” in het controlebeleid te ontdekken. Ze moeten beseffen dat als ze zich niet aan de regels houden, er altijd een kans bestaat dat ze tegen de lamp lopen. Men moet er echter wel voor waken om de zaken niet fraaier voor te stellen dan ze in werkelijkheid zijn. Met andere woorden, naast communicatie over mogelijke toezicht en controle, moeten deze activiteiten ook daadwerkelijk worden waargemaakt. Om aan deze visie gestalte te geven is een activiteitenoverzicht opgesteld voor handhavende instanties. Als hieraan kan worden voldaan, vergroot dit aanzienlijk de neiging tot naleving van de regelgeving. Voorkomen is tenslotte beter dan genezen.

- Elk nieuw werk waarop het Bouwstoffenbesluit van toepassing is, wordt gedurende de aanleg ten minste éénmaal ter plekke gecontroleerd. Bij voorkeur geschiedt de controle zonder vooraankondiging en op momenten dat er (risicovolle) bouwstoffen worden toegepast in het werk. Bij grootschalige werken of wanneer sprake is van verdachte omstandigheden zou het aantal controles hoger moeten liggen. Hierbij verdient de controle van de kwaliteit van de toegepaste bouwstoffen speciale aandacht.
- Elke melding wordt gecontroleerd op de aspecten die zijn genoemd in hoofdstuk 13 (checklist meldingen)
- Van bouwstoffen die worden toegepast, waarvoor geen meldingsplicht bestaat (schone grond en categorie 1-bouwstoffen op of in de bodem), worden steekproefsgewijs de milieuhygiënische gegevens opgevraagd bij de gebruiker. Hiervoor kan ook binnen de eigen organisatie worden nagegaan welke werken er worden aangelegd met bouwstoffen die niet hoeven te worden gemeld in het kader van het Bouwstoffenbesluit.
- Een werk met een categorie 1-bouwstof wordt, nadat het is opgeleverd, ten minste één keer in de zes jaar gecontroleerd op terugneembaarheid van de bouwstof, de staat van onderhoud van het werk en op de omstandigheid of het werk niet zijn functie heeft verloren. Speciale aandacht verdienen toepassingen van niet-vormgegeven bouwstoffen (grond) in de grond- weg- en waterbouwsector.
- Van een werk met een categorie 2-bouwstof (inclusief grond), teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas, wordt, nadat het is opgeleverd, jaarlijks een inspectierapport opgevraagd. Het werk wordt tweemaal gecontroleerd. Een inspectierapport is een rapport van een deskundig bedrijf dat isolatievoorzieningen (bovenafdichting en ligging ten opzichte van het grondwater). De eigenaar van het werk moet een dergelijke rapportage op verzoek van het bevoegd gezag kunnen overleggen.
- Steekproefsgewijs wordt in het veld gecontroleerd of alle toegepaste bouwstoffen waarvoor een meldingsplicht op grond van het Bouwstoffenbesluit geldt, inderdaad zijn gemeld.

Natuurlijk kan men ook méér doen dan hierboven staat. Om ervoor te zorgen dat controles nooit goed zijn te voorspellen (anders gaat men daar in zijn gedrag rekening mee houden) zou het toezicht en de controle na verloop van tijd kunnen worden gedifferentieerd naar (1) frequentie, (2) tijdstip en (3) diepgang.

Een mogelijke ingang voor diepgang kan zijn het milieuhygiënische kennisniveau van de toegepaste bouwstoffen. Van sommige bouwstoffen is veelal van te voren bekend in welke categorie deze bouwstoffen vallen. Van andere is dat niet op voorhand bekend, bijvoorbeeld grond. Aan het toepassen van grond in werken wordt speciale aandacht besteed. Als leidraad hiervoor kunnen de tabellen 3.5, 3.6 en 3.7 uit “Bouwstoffen nader bekeken” (Aalbers et al., 1998) worden gehanteerd.

Een (klein) gedeelte van de controles dient altijd a-select te worden gehouden. Zo blijven de controles niet alleen onvoorspelbaar, maar heeft ook iedereen altijd een kans om aan controle te worden onderworpen. Voorts leveren a-selecte controles objectieve informatie over het nalevingsniveau, in tegenstelling tot selecte controles, waarbij meestal relatief meer overtredingen worden geconstateerd.

Om overtreders bewust te maken van de ernst van overtredingen van het

Bouwstoffenbesluit moet niet alleen worden gewezen op de mogelijke sanctie die erop staat, maar zou met name een beeld moeten worden geschetst van de mogelijke nadelige gevolgen voor het milieu. Dit verhoogt tevens de acceptatie - en daarmee het draagvlak - van het Bouwstoffenbesluit.

Aandachtspunten voor samenwerking tussen handhavingspartners

Overleg tussen de handhavingspartners is niet alleen gewenst voor de repressieve handhaving, maar ook voor de preventieve handhaving. Het is immers niet nodig om dubbel werk te doen. De hiervoor genoemde punten zijn opgesteld vanuit het perspectief van degenen die onderworpen zijn aan het Bouwstoffenbesluit. Als er bijvoorbeeld informatie wordt verstrekt over geplande controles, dan dient deze informatie betrekking te hebben op controles van de verschillende handhavingspartners gezamenlijk.

De opsomming van toezichts- en controle-activiteiten geldt niet alleen voor werken die bekend zijn bij het bevoegd gezag. Er dient ook extra aandacht te komen voor werken die mogelijk niet zijn aangemeld. De inventarisatie daarvan kan in eerste instantie het beste plaatsvinden in het overleg tussen politie, Openbaar Ministerie, provincies, gemeenten en waterkwaliteitsbeheerders. Daarnaast heeft de politie een belangrijke signaalfunctie, vanwege haar 24-uurs surveillance.

Het overleg tussen handhavingspartners dient er bovendien toe om de werkzaamheden af te stemmen en samenwerking te bevorderen.

Toelichting op de genoemde aandachtspunten voor de bepaling van de handhavingsinzet.

De bovenstaande aandachtspunten kan men beschouwen als een aanbeveling voor te verrichten handhavingsinspanningen. Ze zijn opgesteld vanuit de visie dat een zekere inzet nodig is om een adequaat niveau van naleving te bereiken. Deze visie is niet nieuw, maar is wel voor de eerste maal zo expliciet op papier gezet. Zij is gebaseerd op onder meer de ervaringen van de Belastingdienst met handhaving van regelingen met een zeker risico van misbruik en oneigenlijk gebruik.

Dergelijke algemene normen zijn ook overgenomen in het kabinetsbeleid van begin jaren '90 inzake de handhaving van beleidswetgeving. Deze algemene notie is ook als uitgangspunt genomen bij de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Enerzijds kan worden opgemerkt dat overtredingen van het Bouwstoffenbesluit moeilijk vergelijkbaar zijn met delicten waarbij (ook) een groot financieel voordeel kan worden behaald.

Anderzijds is bij de ex ante evaluatie van de naleving van het Bouwstoffenbesluit in 1997 aangetoond dat met name de kans op controles een zwakke schakel kan zijn in het kader van de handhaafbaarheid. Om deze redenen wordt aanbevolen dat een werk (met categorie 1-bouwstoffen) ten minste éénmaal per zes jaar wordt gecontroleerd. Voor categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas wordt een hogere controlefrequentie aanbevolen, gezien het hogere milieurisico. De andere elementen van het voorgestelde gewenste handhavingsniveau zijn van deze norm afgeleid, rekening houdend met de specifieke omstandigheden van het Bouwstoffenbesluit.

Plaats van handhaving binnen het plaatselijke beleid

In beginsel dient elke handhavende instantie over de mensen en middelen te beschikken om deze handhavingsinspanningen te verrichten. In de praktijk wordt echter vaak andersom geredeneerd: men beziet hoeveel mensen en middelen men kan vrijmaken, en bepaalt aan de hand daarvan hoe groot de handhavingsinzet wordt. In dat geval is

handhaving een “sluitpost”; heeft men bijvoorbeeld geen geld, dan wordt er niet gehandhaafd. Het goed en adequaat handhaven van de milieuwetten wordt echter steeds belangrijker. Een overheid die niet of onvoldoende handhaaft, verliest op den duur haar geloofwaardigheid. Daarom wordt hier een soort “basispakket” voorgesteld die vanuit een breed (rechtshandavings-) perspectief noodzakelijk is. De inzet in mensen en middelen die men daarboven wil spenderen aan de handhaving van het Bouwstoffenbesluit, staat in beginsel vrij en is sterk afhankelijk van lokale of regionale omstandigheden en prioriteiten.

Hoofdstuk 12 bevat een lijst van overtredingen. Tevens worden in dat hoofdstuk de inhoudelijke en procedurele kernvoorschriften van het Bouwstoffenbesluit genoemd. Deze kernvoorschriften kunnen een hulpmiddel zijn voor de prioritering van handhavingsacties. Zie verder ook hoofdstuk 14.

11.3 Meting van het effect van de ingezette middelen

Na verloop van tijd (circa een à twee jaar) zal moeten worden bepaald welk effect de handhavingsinspanningen in het kader van het Bouwstoffenbesluit hebben opgeleverd. Het meten van dit effect kan gebeuren door het volgende vast te stellen:

- Een zo goed mogelijke schatting maken van het percentage van werken, waarvoor een melding Bouwstoffenbesluit moet worden gedaan. Welk percentage wordt ook daadwerkelijk gemeld? Neemt dit percentage toe of af in de loop van de tijd?
- Bij welk percentage (zo goed mogelijke schatting) van werken, waarvoor geen melding Bouwstoffenbesluit nodig is, beschikt men over milieuhygiënische gegevens van de bouwstof? Neemt dit percentage toe of af in de loop van de tijd?
- Hoeveel repressieve handhavingsacties hebben er plaatsgevonden? Neemt dit aantal af of toe in de loop van de tijd?
- Zijn er bepaalde afdelingen of bedrijven die er qua aantal overtredingen uitspringen?

11.4 Evaluatie en bijstellen van de inzet van de middelen

Aan de hand van de meting kan worden besloten tot een verandering van inzet van de verschillende handhavingsmiddelen. Als bijvoorbeeld blijkt dat vrijwel alle meldingsplichtige werken worden gemeld, behoeft er minder voorlichting en vooroverleg plaats te vinden. Wel moet worden bedacht dat ook de mensen die zich altijd braaf aan de regels houden, af en toe nog wel moeten worden gecontroleerd, om zo de kans te verkleinen dat ze in de loop der tijd tot overtredingen worden verleid “omdat er toch nooit wordt gecontroleerd”. Als blijkt dat bepaalde bedrijven of afdelingen - ondanks voorlichting en andere acties - tóch overtredingen begaan, moet worden besloten dergelijke bedrijven of afdelingen strenger aan te pakken en over te gaan tot bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke handhavingsacties. Als blijkt dat de samenwerking tussen handhavende afdelingen en afdelingen die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken “stroef” verloopt, kan worden besloten hier meer aandacht aan te schenken. Het bovenstaande dient slechts als voorbeeld. Er is nog weinig tot geen ervaring met de uitvoering van het Bouwstoffenbesluit in de praktijk. Deze ervaring zal in de loop van de komende jaren worden opgebouwd. Als hulpmiddel bij de evaluatie van ingezette middelen zou onderstaande opsomming kunnen dienen. Het betreffen “tips”

voor de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Ze zijn gebaseerd op de voor het Bouwstoffenbesluit meest in het oog springende motieven die bepalend zijn voor de mate van naleving⁸.

Kennis van regels

Als men bekend is met alle regels en voorschriften, dan kan men met minder voorlichting af. Zijn er daarentegen (veel) overtreders die per ongeluk overtredingen plegen omdat ze de regels niet kennen of begrijpen, dan is extra voorlichting gewenst.

Mate van acceptatie

De motivatie om het Bouwstoffenbesluit na te leven hangt mede af van de vraag of men het al dan niet eens is met de achterliggende beleidsdoelstelling. Is dat niet het geval, dan is meer uitleg geboden over de doelstellingen van de wet- en regelgeving.

Informele controle

Aannemers, projectontwikkelaars en bouwbedrijven vormen een klein wereldje. Als de één het Bouwstoffenbesluit overtreedt, weet de ander daar vaak vanaf. Als er nog geen goede sociale controle is tussen de verschillende partijen, zou deze kunnen worden gestimuleerd door mensen op hun verantwoordelijkheden te wijzen. Ook kan men de betrokkenen aansporen om de handhavende instantie te bellen als ze het vermoeden hebben dat er iets mis is.

Controlekans

Betrokkenen weten vaak niet hoe groot de werkelijke kans op controle is. Het is voor de naleving gunstig indien men *denkt* dat die controlekans hoog is, ook al is de werkelijkheid misschien anders.⁹ Geef dus ruchtbaarheid aan (een deel van de) controles, maar zorg er wel voor dat de zaken niet te mooi worden voorgesteld. Als het merendeel van de beweringen over controles niet wordt waargemaakt, doorziet men dat na een bepaalde tijd.

Detectiekans en selectiviteit

Een goede beschrijving, en het herkennen van kenmerken van overtreders, kan tot betere “targetting” leiden en dus tot een hogere kwaliteit van de opsporing. Wellicht heeft men een bepaald beeld van mogelijke overtreders, waarna men controles juist op die groep kan focussen. Het gevolg hiervan is dat men per controle-actie meer overtreders zal vinden.

Sancties

Net als bij controles, hebben betrokkenen vaak een ander beeld van de kans op een sanctie en de ernst ervan. Communicatie en voorlichting kunnen deze perceptie verhogen en een voor de handhaving gunstig effect hebben.

---

⁸ Zie voor een compleet overzicht de “Tafel van Elf” van de Inspectie voor de Rechtshandhaving van het ministerie van Justitie.

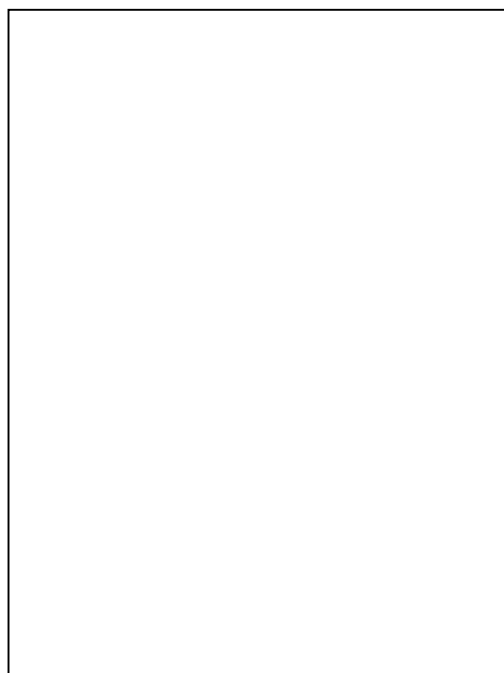
⁹ Zo is tijdens een ex ante evaluatie van het Bouwstoffenbesluit de verwachting uitgesproken dat vooral de complexiteit van het besluit tot problemen kan opleveren bij de naleving alsmede de gering geachte controlekans.

DEEL 3

*Overzichten van
kernvoorschriften,
overtredingen,
checklists en acties na
overtredingen*

Doelgroep:
handhavers en toezichthouders

12 Overzicht van kernvoorschriften en overtredingen

12.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de verschillende overtredingen van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling beschreven. Verder zijn enkele relevant geachte andere overtredingen opgenomen, die betrekking kunnen hebben op het gebruiken van bouwstoffen. De lijst van overtredingen moet in samenhang met hoofdstuk 14 worden gelezen. In hoofdstuk 14 wordt aangegeven welke bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke middelen wanneer worden ingezet.

Overtredingen van het Bouwstoffenbesluit hebben altijd betrekking op de toepassing van steenachtige bouwstoffen (grond en baggerspecie zijn ook steenachtige bouwstoffen) in werken en zijn daarom altijd gekoppeld aan een project. De schaalgrootte van een project kan variëren van een grootschalig project, bijvoorbeeld de aanleg van een rijksweg of de Betuwelijn, tot een kleinschalig project, bijvoorbeeld het aanleggen van een fietspad.

Bij een overtreding is het van belang:

- na te gaan welke voorschriften zijn overtreden mede gelet op de feitelijke omstandigheden,
- zo objectief mogelijk vast te stellen waar het om gaat,
- zo objectief mogelijk vast te stellen/te herleiden waar de oorzaak ligt en
- vast te stellen welke vervolgacties moeten worden ondernomen.

12.2 Kernvoorschriften in het Bouwstoffenbesluit

De kernvoorschriften zijn onderverdeeld in inhoudelijke en procedurele kernvoorschriften. De overtredingen waarbij staat vermeld dat er milieueffecten optreden, in de zin van verontreiniging van de bodem of het oppervlaktewater, zijn de inhoudelijke kernvoorschriften van het Bouwstoffenbesluit. Bij procedurele kernvoorschriften is het op voorhand nog niet duidelijk of er milieu-effecten optreden. Dit is met name afhankelijk van de feitelijke situatie. Bij overtreding van procedurele kernvoorschriften kunnen zich echter wel degelijk milieu-effecten voordoen.

Inhoudelijke kernvoorschriften:

- Het algemeen verbod voor gebruik van bouwstoffen op of in de bodem die de toepasselijke waarden van bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit overschrijden: artikel 7, lid 1 en bijlage 2. Dit wordt gezien als het belangrijkste voorschrift!
- De verplichting tot het treffen van isolatie- beheers- en controlemaatregelen bij het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (waaronder categorie 2-grond), teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem of in oppervlaktewater: artikel 14 en artikel 26, lid 1 en 2;
- De verplichting tot verwijdering van bouwstoffen nadat het werk zijn functie heeft verloren: artikel 10 en artikel 23.

Procedurele kernvoorschriften:

- De melding door de gebruiker aan het bevoegd gezag van het voorgenomen gebruik van:
  - schone grond in oppervlaktewater: artikel 18 lid 1 en 2 en bijlage 4a;
  - categorie 1-bouwstof (niet zijnde grond) in oppervlaktewater: artikel 21, lid 2 en lid 3;
  - categorie 1-grond op of in de bodem of in oppervlaktewater: artikel 11 en artikel 21, lid 2 en lid 3;
  - categorie 2-bouwstof (inclusief categorie 2-grond), een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem: artikel 11.
- De verplichting om een te gebruiken bouwstof (met uitzondering van de bijzondere categorie AVI-bodemas) te onderzoeken op samenstelling en immissie: artikel 9 bijlage 2 en artikel 22;
- De verplichting voor de gebruiker om desgevraagd aan het bevoegd gezag gegevens met betrekking tot de samenstelling van de schone grond te verstrekken: artikel 5 en artikel 19;
- De verplichting voor de gebruiker om desgevraagd aan het bevoegd gezag gegevens met betrekking tot de samenstelling en de immissie van categorie 1-bouwstoffen (uitgezonderd grond) te verstrekken: artikel 9, lid 9 en artikel 22, lid 7.

Omstandigheden

De omstandigheden, zoals economisch voordeel, recidive en het al dan niet opzettelijk begaan van een overtreding, die van geval tot geval verschillen, spelen een rol bij de uiteindelijke sanctie of strafmaat. Nu spelen ze echter nog geen rol bij de indeling naar milieueffect. Uiteindelijk kunnen de omstandigheden van een overtreding met zich meebrengen dat een relatief lichte overtreding zwaarder wordt bestraft dan een zware overtreding. In hoofdstuk 14 is dat nader uitgewerkt.

12.3 Overzicht van overtredingen Bouwstoffenbesluit

Onderstaande tabel 12.1 geeft een overzicht van mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit. Tevens zijn enkele andere overtredingen opgenomen, die relevant worden geacht bij het gebruiken van bouwstoffen. De lijst is bedoeld als hulpmiddel voor de handhaver. Overtredingen zijn kort en zo praktisch als mogelijk omschreven. Hierdoor geeft de lijst *geen juridisch sluitende* omschrijving. Voor de juridische omschrijving wordt verwezen naar de desbetreffende artikelen van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling en het Wetboek van Strafrecht.

Telkens is een korte omschrijving gegeven van de overtreding. Daarachter is aangegeven welk(e) artikel(en) van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling (en soms van andere wetten) worden overtreden. In de laatste kolom van de tabel staat aangegeven of de overtreding al dan niet milieueffecten tot gevolg heeft, of dat dit nog onbekend is. De overtredingen zijn genummerd. Deze nummers komen overeen met de nummers in hoofdstuk 13. De tabel is verdeeld in twee grote stukken, namelijk overtredingen bij toepassing van bouwstoffen in of op de bodem en overtredingen bij toepassing van bouwstoffen in oppervlaktewater.

Tabel 12.1: Indicatieve lijst van overtredingen van het Bouwstoffenbesluit, de

Uitvoeringsregeling en relevante andere wetgeving

Korte globale omschrijving van mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Artikel van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Milieu-effect
TOEPASSING IN OF OP DE BODEM		
Verstreking gegevens		
1. Niet voldoen aan de verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag tot één jaar na gebruik van bouwstoffen op de bodem gegevens te verstrekken met betrekking tot de samenstelling van de schone grond	artikel 5 lid 1 en lid 3 Bsb en artikel 4.1 UR	onbekend
2. Niet voldoen aan de verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag tot vijf jaar na gebruik van bouwstoffen op de bodem gegevens te verstrekken met betrekking tot de samenstelling en immissie van categorie 1-bouwstoffen (niet zijnde grond)	artikel 9, lid 9 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
3. Niet voldoen aan de verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag gegevens te verstrekken met betrekking tot de gemiddeld hoogste grondwaterstand bij het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas.	Artikel 14, lid 1 onder c Bsb en artikel 9.2.2 UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
4. Niet voldoen aan de verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag gegevens te verstrekken met betrekking tot de controle of keuring van de bovenafdichting bij het gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas	artikel 14, lid 3 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
Melding		
5. Het gebruiken van bouwstoffen op de bodem zonder dat is voldaan aan de verplichting om het voorgenomen gebruik vooraf te melden aan het bevoegd gezag.	Artikel 11, lid 1 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
6. Het gebruiken van bouwstoffen op de bodem zonder dat alle vereiste gegevens zoals aangegeven in het meldingsformulier bij de melding zijn verstrekt	artikel 11, lid 7 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
7. Het gebruiken van bouwstoffen op de bodem terwijl het voorgenomen gebruik ervan te laat is gemeld aan het bevoegd gezag	artikel 11, lid 3 tot en met 6 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
Onderzoek aan bouwstoffen		
8. Het niet voldoen aan de verplichting om gegevens over de samenstelling van schone grond door een door de minister aangewezen instantie en conform ministeriële regels te laten opstellen (of op een hieraan gelijkwaardige wijze) indien het bevoegd gezag om deze gegevens verzoekt.	Artikel 5, lid 2 Bsb en artikel 4.1, lid 2 UR	onbekend
9. Het gebruiken van bouwstoffen (niet zijnde schone grond) op of in de bodem zonder dat vooraf op de voorgeschreven wijze de samenstelling en immissie daarvan is bepaald (bijvoorbeeld ook het mengen van een gecertificeerde partij met een niet gecertificeerde partij)	artikel 9, lid 1 tot en met lid 6 Bsb en hoofdstuk 7 UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
10. Het valselijk opmaken van te verstrekken gegevens	artikel 225, lid 1 WvS	onbekend
11. Het opzettelijk gebruiken van valse of vervalste certificaten en analyserapporten	artikel 225, lid 2 WvS	onbekend
12. Het gebruiken van bouwstoffen op of in de bodem waarvan de samenstelling en immissie niet is bepaald door een door onze Ministers aangewezen instantie	artikel 9, lid 1 en 4 Bsb en hoofdstuk 12 UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
Toepassingsvoorwaarden bouwstoffen		
13. Het niet naleven van het voorschrift om voorafgaand aan het gebruik en van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas, de gemiddeld hoogste grondwaterstand te laten bepalen door een deskundig bedrijf	artikel 14, lid 1 onder a, artikel 14, lid 2 Bsb en paragraaf 9.1 en 9.2 UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
14. Het niet naleven van het voorschrift om categorie 2-	Artikel 14 lid 1 onder b juncto	ja

Korte globale omschrijving van mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Artikel van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Milieu-effect
bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas zodanig te gebruiken dat de bouwstof zich, na zetting, minstens 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand bevindt.	artikel 8 Bsb	
15. Het gebruiken van categorie 1-grond zonder dat wordt voldaan aan de vereiste minimumhoeveelheid van 50 m ³ aaneengesloten.	Artikel 12, lid 1 en lid 2 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
16. Het gebruiken van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas zonder dat wordt voldaan aan de vereiste minimumhoeveelheid van 10.000 ton aaneensluitend in een werk. (1000 ton bij gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond) of een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat in een wegfundering).	Artikel 13, lid 1 en lid 2 juncto artikel 8 Bsb	onbekend
17. Het gebruiken van bouwstoffen op of in de bodem waarbij de toepasselijke samenstellings- en immissiewaarden van bijlage 2 worden overschreden	artikel 7, lid 1 en bijlage 2 juncto artikel 8 Bsb	ja
18. Het gebruiken van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas op de bodem zonder voldoende isolatie-, beheers- en controlemaatregelen	artikel 14 Bsb, paragraaf 9.3, 9.4, hoofdstuk 10 en bijlage H UR juncto artikel 8 Bsb	ja
19. Niet voldoen aan de nadere eisen die het bevoegd gezag stelt aan niet-standaard toepassingen voor categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas.	Artikel 15 Bsb, paragraaf 9.4, 10.3 en bijlage H UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
20. Tijdens het houden van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas niet adequaat controleren en onderhouden van de isolerende afdichting aan de bovenzijde van de bouwstof en geen periodieke controle door een deskundig bedrijf.	artikel 14, lid 1 onder c, artikel 14 lid 3 Bsb, paragraaf 9.3, 10.1, 10.2 en bijlage H UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
21. Tijdens het houden van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas geen periodieke controle laten uitvoeren van de gemiddeld hoogste grondwaterstand door een deskundig bedrijf en op verzoek van bevoegd gezag geen gegevens hierover overleggen:	artikel 14 lid 1 onder c en artikel 14, lid 2 Bsb, paragraaf 9.2 en bijlage H UR juncto artikel 8 Bsb	onbekend
Verwijderingsplicht		
22. Het gebruiken van bouwstoffen (behalve schone grond) op of in de bodem zonder ervoor zorg te dragen dat geen vermenging met de bodem plaatsvindt. N.B. met name voor grond is dit belangrijk, aangezien grond redelijk eenvoudig bodem zou kunnen worden.	Artikel 10, lid 1 onder a juncto artikel 8 Bsb	ja
23. Het gebruiken van bouwstoffen op of in de bodem zonder ervoor zorg te dragen dat deze kunnen worden verwijderd	artikel 10, lid 1 onder b juncto artikel 8 Bsb	ja
24. Er niet voor zorgdragen dat bouwstoffen worden verwijderd nadat het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt, wordt verwijderd N.B. let op uitzondering categorie 1--bouwstof indien verwijderen van de bouwstof leidt tot een grotere aantasting van de bodem	artikel 10, lid 1 onder c en artikel 10, lid 2 juncto artikel 8 Bsb	ja

Korte globale omschrijving van mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Artikel van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Milieu-effect
TOEPASSING IN OPPERVLAKTEWATER		
Verstrekken gegevens (voor schone grond en categorie 1-bouwstoffen, anders dan grond)		
25. Niet voldoen aan verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag tot een jaar na gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater gegevens te verstrekken met betrekking tot de samenstelling van de schone grond.	Artikel 19 juncto artikel 5, lid 1 Bsb	onbekend
26. Niet voldoen aan verplichting om op verzoek van het bevoegd gezag tot 5 jaar na gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater gegevens met betrekking tot de samenstelling en immissie van categorie1-bouwstoffen (niet zijnde grond) te verstrekken	artikel 22, lid 7 Bsb	onbekend
Melding		
27. Het gebruiken van schone grond in oppervlaktewater zonder dat is voldaan aan de verplichting om uiterlijk twee werkdagen vóór het voorgenomen gebruik te melden aan het bevoegd gezag	artikel 18, lid 2 Bsb	onbekend
28. Het gebruiken van schone grond in oppervlaktewater zonder dat alle vereiste gegevens zijn verstrekt	artikel 18, lid 3 en bijlage 4a Bsb	onbekend
29. Het gebruiken van een categorie 1-bouwstof in oppervlaktewater zonder dat is voldaan aan de verplichting om uiterlijk twee werkdagen vóór het voorgenomen gebruik te melden aan het bevoegd gezag	artikel 21, lid 2 Bsb	onbekend
30. Het gebruiken van een categorie 1-bouwstof in oppervlaktewater zonder dat alle vereiste gegevens zijn verstrekt	artikel 21, lid 3 en bijlage 4b Bsb	onbekend
Onderzoek aan bouwstoffen		
31. Het niet voldoen aan de verplichting om gegevens over de samenstelling van schone grond door een door de minister aangewezen instantie en conform ministeriële regels te laten opstellen (of op een hieraan gelijkwaardige wijze) indien het bevoegd gezag om deze gegevens verzoekt	artikel 19 juncto artikel 5, lid 2 Bsb en artikel 4.2 UR	onbekend
32. Het gebruiken van bouwstoffen (niet zijnde schone grond) in oppervlaktewater zonder dat vooraf de samenstelling en immissie ervan is bepaald	artikel 22, lid 1 en 4 Bsb	onbekend
33. Het gebruiken van <i>categorie 1-grond</i> in oppervlaktewater zonder dat vooraf de samenstelling en immissie conform de voorschreven methode in het Bsb en de UR is bepaald (het onderzoek heeft volgens een andere methode plaatsgevonden)	artikel 22, lid 1, 3, 4, 5 en 6, juncto artikel 9 lid 3, 5, 6 en 7, bijlage 2 Bsb en hoofdstuk 7 UR	onbekend
34. Het gebruiken van een <i>categorie 1-bouwstof</i> (niet zijnde grond) in oppervlaktewater zonder dat vooraf de samenstelling en immissie conform de voorschreven methode in het Bsb en de UR is bepaald (het onderzoek heeft volgens een andere methode plaatsgevonden)	artikel 22, lid 1, 2, 4, 5 en 6, juncto artikel 9, lid 2, 5 en 6, bijlage 2 Bsb en hoofdstuk 7 UR	onbekend
35. Het gebruiken van bouwstoffen in oppervlaktewater waarbij de toepasselijke samenstellings- en immissiewaarden van bijlage 2 worden overschreden	artikel 22, lid 1 en 4 Bsb	ja
36. Het gebruiken van bouwstoffen in oppervlaktewater waarvan de samenstelling en immissie niet zijn bepaald door een door onze Ministers aangewezen instantie	artikel 22, lid 1 en 4 Bsb	onbekend
37. Het valselijk opmaken van te verstrekken gegevens	artikel 225, lid 1 WvS	onbekend
38. Het opzettelijk gebruiken van valse of vervalste certificaten en analyserapporten	artikel 225, lid 2 WvS	onbekend
Toepassingsvoorwaarden		
39. Het gebruiken van categorie 1-grond in oppervlaktewater zonder dat wordt voldaan aan de vereiste hoeveelheid van 50 m ³ aaneensluitend in een werk	artikel 24 Bsb	onbekend

Korte globale omschrijving van mogelijke overtredingen van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Artikel van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling of andere wetgeving	Milieu-effect
40. Het gebruiken van een categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas in oppervlaktewater zonder Wvo-vergunning	artikel 1, lid 1, 3 of 4 Wvo	onbekend
41. Het gebruiken van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas in oppervlaktewater zonder dat wordt voldaan aan vereiste minimumhoeveelheid van 10.000 ton aaneensluitend in een werk. (1000 ton bij gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond) of een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat in een wegfundering).	Artikel 25, lid 1 Bsb	onbekend
Verwijderingsplicht		
42. Het gebruiken van bouwstoffen (behalve schone grond) in oppervlaktewater zonder ervoor zorg te dragen dat geen vermenging met de waterbodem plaatsvindt. N.B. met name voor grond is dit belangrijk, aangezien grond redelijk eenvoudig waterbodem zou kunnen worden.	artikel 23 juncto artikel 10, lid 1 onder a Bsb	ja
43. Het gebruiken van bouwstoffen in oppervlaktewater zonder ervoor zorg te dragen dat deze kunnen worden verwijderd	artikel 23 juncto artikel 10, lid 1 onder b Bsb	ja
44. Er niet voor zorgdragen dat bouwstoffen worden verwijderd nadat het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt, wordt verwijderd N.B. let op uitzondering categorie 1-bouwstof indien verwijderen van de bouwstof leidt tot een grotere aantasting van de bodem	artikel 23 juncto artikel 10, lid 1 onder c en artikel 10, lid 2 Bsb	ja
DIVERSEN		
45. Het niet voldoen aan de voorschriften van de Wvo-vergunning		
46. Bouwbesluit: overtreding van artikel 403 waarin wordt gesteld dat het verboden is om een bouwstof in de handel te brengen dat niet zodanige eigenschappen bezit dat het bouwwerk waarin het is verwerkt, gemonteerd, toegepast of geïnstalleerd, kan voldoen aan het gestelde in artikel 3 van de richtlijn bouwproducten en dat niet tevens is voorzien van het bijbehorende EG-merkteken (tenzij voldaan is aan de uitzonderingen als bedoeld in artikel 4, vijfde lid van de richtlijn bouwproducten)	artikel 29 Bsb	onbekend

Legenda bij tabel 12.1:

Bsb = Bouwstoffenbesluit

WvS = Wetboek van Strafrecht

UR = Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit

Wvo = Wet verontreiniging oppervlaktewateren

13 Signaleren en vaststellen van overtredingen

13.1 Inleiding

Het Bouwstoffenbesluit gaat over de toepassing van bouwstoffen in werken. Overtredingen van het Bouwstoffenbesluit en de Uitvoeringsregeling doen zich onder meer voor als de toepassing van bouwstoffen niet conform de regels plaatsvindt. Om overtredingen te constateren zijn onder meer de volgende ingangen mogelijk, die hierna kort worden toegelicht:

- controle van de melding;
- administratieve controle;
- controle in het vrije veld.

Controle van de melding

Voor toepassingen van categorie 1-grond, categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemassen op of in de bodem is een melding vereist. Bij toepassing in oppervlaktewater zijn meldingen vereist voor het gebruik van schone grond of categorie 1-bouwstoffen (inclusief grond). De melding geeft informatie over de toe te passen bouwstoffen en kan daarom worden gebruikt voor het opsporen van overtredingen. Voor het doen van meldingen van gebruik van bouwstoffen op of in de bodem en voor het gebruik van bouwstoffen in oppervlaktewater zijn meldingsformulieren vastgesteld.

Administratieve controle

Als bouwstoffen worden toegepast in werken, dient dit te gebeuren volgens de regels van het Bouwstoffenbesluit. Veelal worden werken gepland door bepaalde afdelingen van een overheid (gemeente, provincie, waterschap, rijk). Andere werken kunnen door particulieren (bouwbedrijven, particulieren, projectontwikkelaars) worden aangelegd. De aanleg hiervan is vrijwel altijd bekend bij een overheidsorgaan. Door te controleren welke werken worden aangelegd, kan ook worden nagegaan in welke van deze werken mogelijk bouwstoffen in de zin van het Bouwstoffenbesluit worden gebruikt. Op deze wijze kan vervolgens een gerichte controle van de gebruikers van bouwstoffen plaatsvinden.

Controle in het vrije veld

Wanneer werken worden uitgevoerd waarop het Bouwstoffenbesluit van toepassing is, is het van belang dat ter plaatse wordt gecontroleerd of daadwerkelijk conform de melding wordt gehandeld. Daarnaast kan het voorkomen dat werken plaatsvinden waarbij niet is gemeld. Om deze situaties te ontdekken moeten controles in het vrije veld worden uitgevoerd.

Om met behulp van de drie bovengenoemde ingangen een overtreding te kunnen constateren, zijn checklists gemaakt. Met deze checklists kan worden bepaald:

- of er een overtreding is begaan van het Bouwstoffenbesluit,
- welke overtreding is begaan en
- als het geen overtreding van het Bouwstoffenbesluit betreft, welke andere regelgeving dan van toepassing kan zijn (de opsommingen zijn niet-limitatief).

Inrichtingsgebonden delicten en vrije veld-delicten

In de meeste handhavingsdocumenten wordt met betrekking tot de handhavingsprocedures een onderscheid gemaakt tussen het beleid voor inrichtingsgebonden delicten en het beleid voor vrije veld-delicten. Met vrije veld-delicten worden overtredingen bedoeld die buiten een inrichting worden gepleegd. Voor het handhavingsbeleid met betrekking tot het Bouwstoffenbesluit is dit onderscheid van ondergeschikt belang omdat het Bouwstoffenbesluit geen specifiek inrichtingsgebonden besluit is. De regels van het Bouwstoffenbesluit zijn van toepassing op het gebruiken van bouwstoffen in werken (zijnde grond -, wegebouwkundige -, waterbouwkundige werken of bouwwerken). Deze werken in de zin van het Bouwstoffenbesluit kunnen onderdeel uitmaken van een (grotere) inrichting in de zin van de Wet milieubeheer. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan een met grond opgehoogde weg naar een bedrijf toe.

In de meeste situaties zullen handelingen met bouwstoffen in de zin van het toepassen van bouwstoffen in een werk echter buiten een inrichting (dat wil zeggen “in het vrije veld“) plaatsvinden.

13.2 Checklist meldingen***Inhoudelijke controle meldingsformulier***

Per onderdeel wordt in de checklist aangegeven of er een overtreding kan plaatsvinden voor toepassing van bouwstoffen in oppervlaktewater of in of op de bodem. Vaak is er pas sprake van een overtreding als de bouwstof wordt toegepast. Echter, uit de melding kan reeds blijken dat er mogelijk een overtreding gaat plaatsvinden. Door vooroverleg en/of informatieverstrekking kunnen dergelijke (dreigende) overtredingen worden voorkomen.

De checklist is niet limitatief.

Handhaven indien noodzakelijk

Naar aanleiding van de checklist van de melding kunnen verschillende acties volgen. Deze staan beschreven in de checklist. Zie verder ook hoofdstuk 14.

Tabel 13.1: Checklist meldingen

Gebeurtenis	Toelichting	Ja	Nee	Actie
<i>Er komt een melding binnen bij het bevoegd gezag</i>				
1a. Is de melding ingediend bij het juiste bevoegde gezag?	Zie ook paragraaf 7.3 van de HUM.			Zo ja, zend zo snel mogelijk een ontvangstbevestiging aan de melder, ga verder met 1b. Zo nee, dan moet de melding onverwijld worden doorgezonden naar het bestuursorgaan dat wel bevoegd is. Hiervan moet gelijktijdig mededeling worden gedaan aan de melder. (artikel 2:3 Awb)
1b. Is gemeld d.m.v. het meldingsformulier?	Op grond van artikel 11, achtste lid Bsb moeten melders de gegevens leveren die staan op de door de minister van VROM (voor gebruik op of in de bodem) en de minister van Verkeer en Waterstaat (voor gebruik in oppervlaktewater) vastgestelde meldingsformulieren.			Zo ja, ga verder met 1c Zo nee, zend zo nodig de melder het meldingsformulier toe.
1c. Is op tijd gemeld?	Bij gebruik op of in bodem: categorie 1-grond: 2 werkdagen tevoren, categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas: 1 maand tevoren. (Let op: in bepaalde gevallen moet de melding van gebruik van bouwstoffen op of in de bodem tegelijk plaatsvinden met een melding of vergunningaanvraag in het kader van andere regelgeving bij hetzelfde bevoegd gezag). Zie hiervoor ook paragraaf 6.4 van de HUM. Bij gebruik in oppervlaktewater: schone grond, categorie 1-grond en categorie 1- bouwstof: 2 werkdagen tevoren.			Zo ja, ga verder met 1d. Zo nee, dan kan er sprake zijn van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit Mogelijke overtredingen: <i>overtreding 5 of 7 (bodem) of overtreding 27 of 29 (oppervlaktewater)</i>
1d. Is het meldingsformulier volledig ingevuld?				Zo ja, ga verder met 1e Zo nee, dan heeft de melder eventueel nog de mogelijkheid de melding te completeren. Verzoek de melder zo nodig de informatie aan te vullen. Mogelijke overtredingen: <i>overtreding 6 (bodem) of overtreding 28 of 30 (oppervlaktewater)</i>
1e. Zijn alle benodigde bijlagen bijgevoegd?				Zo ja, ga verder met 1f. Zo nee, vraag aanvullende informatie. Mogelijke overtredingen: <i>overtreding 6 (bodem) of overtreding 28 of 30 (oppervlaktewater)</i>

Gebeurtenis	Toelichting	Ja	Nee	Actie
1f. Is de melding op tijd gecompleteerd?	De melder heeft nog de mogelijkheid om de gegevens met betrekking tot de samenstelling van de bouwstof en de immissie van de bouwstof in de bodem uiterlijk twee werkdagen tevoren aan het bevoegd gezag te verstrekken.			Zo ja, ga verder met 2a. Zo nee, dan kan er sprake zijn van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 6 (bodem) of overtreding 28 of 30 (oppervlaktewater)
<i>Controle op papier: Voldoet de melding op papier aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit?</i>				
2a. Gaat het om het gebruik van een bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit?	Zie ook paragraaf 2.2 en 2.3 van de HUM.			Zo ja, ga verder met 2b. Zo nee, laat de melder weten dat hij niet meldingsplichtig is op grond van het Bouwstoffenbesluit en verwijs hem zo mogelijk door naar een andere afdeling of instantie.
2b. Gaat het om de toepassing van bouwstoffen buiten in een werk in de zin van het Bouwstoffenbesluit en wordt de bouwstof gebruikt op of in de bodem of in oppervlaktewater?	Grondwerk, wegenbouwkundig werk, waterbouwkundig werk of bouwwerk. Zie ook paragraaf 2.4 en 2.5 van de HUM.			Zo ja, ga verder met 2c Zo nee, dan is het Bouwstoffenbesluit niet van toepassing. Wellicht is andere regelgeving van toepassing.
2c. Is er inderdaad sprake van meldingsplicht?	Zie ook figuur 6.1 in deze HUM. Zo is er bijvoorbeeld geen meldingsplicht voor <u>gebruik op of in de bodem</u> van schone grond of categorie 1-bouwstof, niet zijnde grond. Voor <u>gebruik in oppervlaktewateren</u> van andere dan categorie 1-bouwstoffen of grond is er ook geen meldingsplicht, maar is de Wvo-vergunningplicht van toepassing.			Zo ja, ga verder met 2d. Zo nee, laat de melder weten dat hij niet meldingsplichtig op grond van het Bouwstoffenbesluit is en verwijs hem zo mogelijk door.
2d. Worden ten minste de voorgeschreven minimumhoeveelheden bouwstoffen gebruikt?	Categorie 1-grond: Minstens 50 m ³ Categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond), een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of AVI-bodemas: Minstens 10.000 ton aaneensluitend in een werk. (1.000 ton bij gebruik van categorie 2-bouwstoffen (inclusief categorie 2-grond) of een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat in een wegfundering). Zie ook paragraaf 4.4 van de HUM.			Zo ja, ga verder met 2e. Zo nee, dan wordt er niet aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit voldaan. Mogelijke overtredingen: overtreding 15 of 16 (bodem) of overtreding 39 of 41 (oppervlaktewater)

Gebeurtenis	Toelichting	Ja	Nee	Actie
2e. Wordt een categorie 2-bouwstof (inclusief categorie 2-grond), een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemmas op of in de bodem gebruikt en bevindt de bouwstof zich, na zetting in de bodem, minstens 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand?				Zo ja, ga verder met 2f Zo nee, dan wordt er niet aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit voldaan. Mogelijke overtredingen: overtreding 14 (bodem)
2f. Is het onderzoek naar de kwaliteit van de bouwstof volgens de geldende regels uitgevoerd?	bij de onderstaande "bolletjes" is deze vraag nader uitgewerkt.			Zo ja, ga verder met 2g. Zo nee, dan is er mogelijk sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 8, 9 of 12 (bodem) of overtreding 31, 33, 34 of 36 (oppervlaktewater)
<ul style="list-style-type: none"> Indien sprake is van een erkende kwaliteitsverklaring: staat deze op de lijst met erkende kwaliteitsverklaringen? 	Kijk hiervoor in de lijst met "Publiekrechtelijke erkende kwaliteitsverklaringen" die wordt uitgegeven door de Stichting Bouwkwaliteit te Rotterdam			Zo ja, ga dan verder met 2g, Zo nee, ga dan naar het volgende bolletje
<ul style="list-style-type: none"> Indien een partijkeuring heeft plaatsgevonden volgens de regels van bijlage F van de UR Bsb: Is het onderzoek uitgevoerd door een aangewezen instantie? 	Checken of de uitvoerende instantie(s) staan op de meest recente lijst die in de Staatscourant is gepubliceerd			Zo ja, ga dan naar het volgende bolletje, Zo nee, dan is er mogelijk sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 8, 9 of 12 (bodem) of overtreding 31, 33, 34 of 36 (oppervlaktewater)
<ul style="list-style-type: none"> Is in de rapportage over het onderzoek duidelijk aangegeven dat het onderzoek is uitgevoerd conform het accreditatie-programma Bouwstoffenbesluit (AP04)? 	Kijken of in de (voet)teksten van de rapportage duidelijk vermeld is dat het onderzoek conform het AP04 is uitgevoerd. Zie ook hoofdstuk 5 van deze HUM.			Zo ja, ga dan naar 2g, Zo nee, dan is er mogelijk sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 8, 9 of 12 (bodem) of overtreding 31, 33, 34 of 36 (oppervlaktewater)
2g. Worden de juiste IBC-maatregelen getroffen?	Zie ook paragraaf 4.2 en 4.3 van de HUM.			Zo ja, ga verder met 2h. Zo nee, dan is er mogelijk sprake van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 18 (bodem)
2h. Worden de bouwstoffen (met uitzondering van schone grond) terugneembaar toegepast?	Zie ook paragraaf 4.5 van de HUM.			Zo ja, ga verder met 2i. Zo nee, dan wordt niet voldaan aan de eisen uit het Bouwstoffenbesluit. Mogelijke overtredingen: overtreding 22 of 23 (bodem) of overtreding 42 of 43 (oppervlaktewater)

Gebeurtenis	Toelichting	Ja	Nee	Actie
2i. Komt het ontwerp van het werk (vergelijk met het bestek) overeen met de melding?				Zo ja, ga verder met 3a. Zo nee, vraag dan om nadere informatie (bijvoorbeeld via een vooroverleg). Er kan sprake zijn van een hele reeks van overtredingen.
<i>Bij een melding van gebruik in oppervlaktewater: Publiceer de melding in een of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen</i>				
<i>Nadere eisen stellen?</i>				
3a. Is het nodig om een nadere eis te stellen t.a.v. de minimumhoeveelheid categorie 1-grond?	Op grond van artikel 12, tweede lid Bsb kan het bevoegd gezag <u>bij gebruik op of in de bodem</u> een nadere eis stellen t.a.v. de minimumhoeveelheid van de te gebruiken categorie 1-grond. Deze hoeveelheid mag niet minder zijn dan 50 m ³ aaneensluitend in een werk.			Zo ja, stel een nadere eis aan de minimumhoeveelheid. Ga verder met 3b. Zo nee, ga verder met 3b.
3b. Is het nodig om nadere eisen te stellen t.a.v. het aanbrengen, het onderhoud en de controle van een isolerende bovenafdichting?	Op grond van artikel 15 Bsb kan het bevoegde gezag nadere eisen stellen aan het aanbrengen, het onderhoud en de controle van een isolerende bovenafdichting. Dit kan echter alleen in gevallen waarin de gebruiker een andere maatregel treft dan in: artikel 9.3.1 Uitv.reg. voor categorie 2-bouwstoffen artikel 10.1.1 Uitv.reg. voor bijzondere categorie AVI-bodemas artikel 10.2.1 Uitv.reg. voor TAG.			Zo ja, stel nadere eisen. Zo nee, ga verder met 4a.
<i>Controle van de gegevens: Zijn de gemelde gegevens in overeenstemming met de werkelijkheid?</i>				
4a. Is de melding afkomstig van een melder die eerder milieu-overtredingen of daarmee samenhangende delicten heeft gepleegd? (recidive-gevaar)				Zo ja, besteed extra aandacht aan de controle van de juistheid van de gegevens. Ga verder met 4b.
4b. Om te weten te komen of de melding overeenstemt met de werkelijkheid zal een check moeten worden uitgevoerd in de praktijk. Doe dit op een moment dat de bouwstof wordt toegepast, liefst vlak na de aanvang van het werk. Gebruik voor de check de checklist uit paragraaf 13.4.				Ga verder met tabel 13.3 uit paragraaf 13.4: checklist voor waarnemingen in het veld.

13.3 Checklist administratieve controle

Tabel 13.2: Administratieve controle

Gebeurtenis	Toelichting	Actie	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)
1. Er komt een aanvraag binnen voor een bouwvergunning (artikel 40, eerste lid, Woningwet)	Indien een bouwvergunning wordt aangevraagd voor een situatie waarvoor bij gebruik op of in de bodem bij hetzelfde bevoegd gezag ook een melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit nodig is, moet deze melding gelijktijdig met de vergunningaanvraag worden gedaan. (artikel 11, eerste lid onder a Bsb). Zie ook paragraaf 6.4 van deze HUM	Zorg er zo mogelijk voor dat het zo wordt georganiseerd dat aanvragen van bouwvergunningen binnen de overheidsinstantie standaard worden gecontroleerd op toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit. Indien het gaat om een aanvraag voor een bouwvergunning waarbij een andere overheidsinstantie bevoegd gezag is voor het Bouwstoffenbesluit, stel dat andere bevoegd gezag daar dan van op de hoogte.	
2. Er komt een melding binnen op grond van artikel 42, eerste lid, onder a van de Woningwet.	Indien een melding moet worden gedaan op grond van de Woningwet voor een situatie waarvoor bij gebruik op of in de bodem bij hetzelfde bevoegd gezag ook een melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit nodig is, moeten deze meldingen gelijktijdig worden gedaan. (artikel 11, eerste lid onder b Bsb). Zie ook paragraaf 6.4 van deze HUM	Zorg er zo mogelijk voor dat het zo wordt georganiseerd dat meldingen op grond van artikel 42, eerste lid, onder a van de Woningwet binnen de overheidsinstantie standaard worden gecontroleerd op toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit. Indien het gaat om een melding op grond van artikel 42, eerste lid, onder a van de Woningwet, waarbij een andere overheidsinstantie bevoegd gezag is voor het Bouwstoffenbesluit, stel dat andere bevoegd gezag daar dan van op de hoogte.	
3. Er komt een aanvraag binnen voor een vergunning op grond van de Wet milieubeheer	Indien een aanvraag wordt ingediend voor een Wm-vergunning voor een situatie waarvoor bij gebruik op of in de bodem bij hetzelfde bevoegd gezag ook een melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit nodig is, moet deze melding gelijktijdig met de vergunningaanvraag worden gedaan. (artikel 11, eerste lid onder c Bsb). Zie ook paragraaf 6.4 van deze HUM	Zorg er zo mogelijk voor dat het zo wordt georganiseerd dat aanvragen voor een vergunning van in het kader van de Wet milieubeheer binnen de overheidsinstantie standaard worden gecontroleerd op toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit. Indien het gaat om een aanvraag voor een Wm-vergunning waarbij een andere overheidsinstantie bevoegd gezag is voor het Bouwstoffenbesluit, stel dat andere bevoegd gezag daar dan van op de hoogte.	

Gebeurtenis	Toelichting	Actie	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)
4. Er komt een melding binnen als bedoeld in artikel 8.41 van de Wet milieubeheer (het oprichten of veranderen van een amvb-inrichting)	Indien een melding wordt gedaan op grond van artikel 8.41 Wm voor een situatie waarvoor bij gebruik op of in de bodem bij hetzelfde bevoegd gezag ook een melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit nodig is, moeten deze meldingen gelijktijdig worden gedaan. (artikel 11, eerste lid onder d Bsb). Zie ook paragraaf 6.4 van deze HUM	Zorg er zo mogelijk voor dat het zo wordt georganiseerd dat meldingen op het grond van artikel 8.41 van de Wet milieubeheer binnen de overheidsinstantie standaard worden gecontroleerd op toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit. Indien het gaat om een melding op grond van artikel 8.41 Wm waarbij een andere overheidsinstantie bevoegd gezag is voor het Bouwstoffenbesluit, stel dat andere bevoegd gezag daar dan van op de hoogte.	
5. Er komt een aanvraag binnen voor een vergunning op grond van artikel 14 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening	Indien een aanvraag wordt ingediend voor een vergunning op grond van artikel 14 Wet RO voor een situatie waarvoor bij gebruik op of in de bodem bij hetzelfde bevoegd gezag ook een melding in het kader van het Bouwstoffenbesluit nodig is, moet deze melding gelijktijdig met de vergunningaanvraag worden gedaan. (artikel 11, eerste lid onder e Bsb). Zie ook paragraaf 6.4 van deze HUM	Zorg er zo mogelijk voor dat het zo wordt georganiseerd dat aanvragen voor een vergunning op grond van artikel 14 Wet RO binnen de overheidsinstantie standaard worden gecontroleerd op toepasselijkheid van het Bouwstoffenbesluit. Indien het gaat om een aanvraag voor een vergunning op grond van artikel 14 Wet RO waarbij een andere overheidsinstantie bevoegd gezag is voor het Bouwstoffenbesluit, stel dat andere bevoegd gezag daar dan van op de hoogte.	
6. Er komt een aanvraag binnen voor een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren voor het gebruiken van bouwstoffen in een werk in oppervlaktewater.	Voor het gebruik van schone grond of categorie 1-bouwstoffen in oppervlaktewater geldt een meldingsplicht, in plaats van een vergunningplicht op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.	Controleer of de aanvraag in overeenstemming is met de eisen van het Bouwstoffenbesluit. Neem in de Wvo-vergunning de instructievoorschriften op die het Bouwstoffenbesluit voorschrijft.	
7. Er wordt een aanvraag gedaan voor een sloopvergunning op grond van de Woningwet, voor een werk waarin bouwstoffen zijn toegepast.	De verwijderingsplicht is hierbij van belang: Als een werk niet meer wordt gebruikt en niet meer wordt onderhouden moet een gebruikte categorie 1-bouwstof, categorie 2-bouwstof, een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas worden verwijderd. Een categorie 1-bouwstof hoeft echter niet te worden verwijderd, als deze verwijdering een grotere aantasting van de bodem tot gevolg zou hebben dan het niet verwijderen van de bouwstof.	Ga na of de eigenaar van het werk voldoet aan de verwijderingsplicht	Niet voldoen aan verwijderingsplicht: overtreding 22 of 23 (bodem) of overtreding 42 of 43 (water)

Gebeurtenis	Toelichting	Actie	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)
8. Binnen het beheersgebied van het overheidsorgaan worden door diverse instanties regelmatig waterbouwkundige werken, wegebouwkundige werken, bouwwerken of grondwerken gepland.	In de werken worden mogelijk bouwstoffen gebruikt waarop het Bouwstoffenbesluit van toepassing is.	<p>Neem contact op met de relevante instanties binnen het beheersgebied (afdelingen van overheidsorganen die betrokken zijn bij het uitvoeren van werken en bijvoorbeeld grote aannemebedrijven). Geef zo nodig informatie of voorlichting over de vereisten van het Bouwstoffenbesluit.</p> <p>Stel zo mogelijk een lijst op met geplande werken waarbij bouwstoffen worden gebruikt, alsmede de plaats en de periode waarin de werken zullen worden uitgevoerd.</p> <p>N.B. Stel de lijst ook ter beschikking aan andere handhavende overheden, zoals bijvoorbeeld de politie.</p>	

13.4 Checklist controle in het vrije veld

In de onderstaande tabel is een checklist opgenomen waarmee een toezichthouder, opsporingsambtenaar etc. mogelijke overtredingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit op kan sporen. Hierbij wordt benadrukt dat de genoemde overtredingen als eventueel mogelijke overtredingen zijn aangegeven (en dat er dus geen sprake is van een limitatieve opsomming van alle mogelijke overtredingen) en dat de checklist zeker niet volledig is. Uit de feiten en omstandigheden ter plaatse moet blijken of er ook daadwerkelijk sprake is van een overtreding van het Bsb en zo ja van welke overtreding.

Tabel 13.3: Waarnemingen in het veld en overzicht van mogelijke overtredingen

Waarneming	Toelichting	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)	Andere regelgeving
1. Er vindt transport van bouwstoffen/afvalstoffen plaats.	Door een gemeente rijdt een vrachtauto met bouwstoffen/afvalstoffen. Herkomst en bestemming van de materialen is onbekend. Voor het vervoer van afvalstoffen moet men over papieren met een afvalstroomnummer beschikken op grond van de PMV.	Het Bouwstoffenbesluit (Bsb) stelt voorwaarden aan het gebruiken van bouwstoffen in een werk. Het Bsb ziet niet op het hele traject daarvoor (bijvoorbeeld transport van bouwstoffen). Dus geen sprake van een overtreding van het Bsb.	<ul style="list-style-type: none"> artikel 10.32 Wet milieubeheer artikel 4.3.3.15 PMV (provinciale milieuverordening)
2. Er worden ergens bouwstoffen in het veld toegepast	a. Het gaat om steenachtige bouwstoffen als bedoeld in artikel 1, lid 1, onder b van het Bsb die zijn toegepast in een werk als bedoeld in het Bsb (grond-, wegebouwkundig werk of bouwwerk)	Is het gebruik van de bouwstoffen gemeld? Melding is vereist bij het gebruik van categorie 1-grond, categorie 2 bouwstoffen (inclusief grond) en bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat en de bijzondere categorie AVI-bodemas. (zie voor mogelijke overtredingen de checklist meldingen) Indien de bouwstoffen niet hoeven te worden gemeld is de vraag: Kunnen gegevens met betrekking tot de kwaliteit van de bouwstoffen worden verstrekt? Zo nee onder andere overtreding 1, 2, (bodem) of 25 of 26 (water)	

Waarneming	Toelichting	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)	Andere regelgeving
	b. Het gaat niet om het toepassen van steenachtige bouwstoffen in een werk als bedoeld in het Bsb	Het Bsb is niet van toepassing	Verbod op het toepassen van afvalstoffen buiten een inrichting op grond van artikel 10.2 Wet milieubeheer
3. Er liggen ergens steenachtige bouwstoffen als bedoeld in het Bsb opgeslagen	Voorafgaand aan het realiseren van een werk liggen ergens bouwstoffen opgeslagen	Het Bsb stelt voorwaarden aan het gebruiken van bouwstoffen in een werk. Het Bsb ziet niet op het hele traject daarvoor.	De activiteit is veelal aan te merken als een eenmalige, tijdelijke aangelegenheid van beperkte duur. Mogelijk moet hiervoor een Wm-vergunning worden aangevraagd.
4. Er staat een werk met steenachtige bouwstoffen (als bedoeld in het Bsb)			
<ul style="list-style-type: none"> er worden andere steenachtige bouwstoffen gebruikt dan in melding is aangegeven 	In het veld is duidelijk dat de bouwstoffen afwijken van wat in de melding is opgesteld. Bijvoorbeeld het blijken categorie 2-bouwstoffen in plaats van categorie 1-bouwstoffen te zijn. Niet voldaan aan bijvoorbeeld het treffen van IBC-maatregelen.	Onder andere <i>overtreding 6 en 18</i> (bodem)	
<ul style="list-style-type: none"> minimumhoeveelheid steenachtige bouwstoffen die worden gebruikt in een werk 	Bijvoorbeeld er zijn categorie 2-bouwstoffen gebruikt (niet in funderingen in de wegenbouw) en er is niet voldaan aan de vereiste minimum hoeveelheid van 10.000 ton.	<i>Onder andere Overtreding 16 (bodem) of overtreding 41 (water)</i>	
<ul style="list-style-type: none"> maximumhoeveelheid steenachtige bouwstoffen die worden gebruikt in een werk 	Er zijn meer bouwstoffen in het werk gebruikt dan strikt noodzakelijk is.	Het Bsb stelt bij het gebruik van bouwstoffen op de bodem geen eisen aan de maximumhoeveelheid te gebruiken bouwstoffen. Geen sprake van een overtreding van het Bsb. Bij gebruik in oppervlaktewater wordt door de waterkwaliteitsbeheerder, indien er een Wvo-vergunning wordt verleend, wel een maximum hoeveelheid toe te passen bouwstoffen voorgeschreven. <i>Overtreding 45 (water)</i>	Er is niet sprake van het storten van afvalstoffen

Waarneming	Toelichting	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)	Andere regelgeving
<ul style="list-style-type: none"> de steenachtige bouwstoffen zijn niet terugneembaar in het werk aangebracht 	<p>Bouwstoffen moeten terugneembaar worden aangebracht en moeten worden verwijderd indien het deel van het werk waarvan de bouwstof deel uitmaakt wordt verwijderd. Dit geldt niet voor schone grond. Een uitzondering geldt ook voor categorie 1-bouwstoffen waarbij verwijderen grotere aantasting van de bodem oplevert dan niet verwijderen.</p> <p>Op grond van de Vrijstellingsregeling grondverzet ex artikel 64 van de Wet bodembescherming zal in het kader van actief bodembeheer licht verontreinigde grond onder een aantal randvoorwaarden (zie par. 9.1) in een grondwerk kunnen worden gebruikt en geldt o.a. niet meer de verplichting dat de grond niet met de bodem mag worden vermengd en geldt ook niet de verwijderingsplicht.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>overtreding 22, 23 (bodem) en 42 en 43 (water)</i> <p>De Vrijstellingsregeling zal het gebruik van licht verontreinigde grond in grondwerken vrijstellen van enkele voorschriften van het Bsb. In plaats daarvan moet dan wel aan de voorschriften van de Vrijstellingsregeling worden voldaan. Indien niet aan die voorschriften wordt voldaan geldt het Bsb en kan er sprake zijn van een overtreding van het Bsb.</p> <p>Onder andere <i>overtreding 22 en 23 (bodem) en 42 en 43 (water)</i>.</p>	<p>Er is niet sprake van het storten van afvalstoffen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> GHG anders 	<p>Het grondwaterregime is anders dan is gemeld (alleen hoger is relevant)</p>	<p>Aan de eis ten aanzien van de vereiste afstand tussen de onderzijde van de bouwstoffen en de GHG wordt (mogelijk) niet voldaan</p> <p><i>overtreding 14 (bodem)</i></p>	
5. Isolatie van bouwstoffen			
<ul style="list-style-type: none"> geen isolatie 	<p>Isolatie ontbreekt ofschoon wel gemeld</p>	<p>Categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas moeten voorzien zijn van isolatie aangezien anders de immissiewaarde wordt overschreden. <i>Overtreding 18 (alleen bodem)</i></p>	

Waarneming	Toelichting	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)	Andere regelgeving
<ul style="list-style-type: none"> geen "standaard" isolatie 	De isolatie is niet conform bijlage H van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit (UR) c.q. conform het "onderbouwend rapport"	Er moet bij niet-standaard toepassingen een onderbouwend rapport zijn toegevoegd waarin is aangegeven de verwachte isolerende werking van de concrete maatregelen m.b.t. de bovenafdichting. Als dat rapport ontbreekt is niet aan te geven of de isolatie voldoet. Overtreding 19 (bodem)	
6. de ondergrond is anders dan gedacht/vermeld	De ondergrond is anders. Dit kan leiden tot meer zetting waardoor de GHG in het geding komt of de isolatie kan scheuren.	Het Bouwstoffenbesluit stelt niet direct eisen aan de ondergrond. Wel worden in paragraaf 3.3 en hoofdstuk 4 van bijlage H van de Uitvoeringsregeling algemene eisen gesteld aan de zetting. De zetting mag niet zodanig zijn dat de isolatie daardoor beschadigd kan raken. Overtreding 14 of 18 (bodem)	
7. polderpeil wijzigt	Het grondwater komt hoger te staan waardoor de vereiste afstand tussen de gemiddeld hoogste grondwaterstand en de onderkant van de bouwstof niet is gewaarborgd.	De vereiste minimum afstand tot de GHG is niet alleen bij de aanleg van een werk relevant, maar moet in stand worden gehouden gedurende de levensduur van het werk. Overtreding 14 (bodem)	
8. er vindt aanleg plaats van kabels, leidingen, putten, riolen, ...			
<ul style="list-style-type: none"> er komt bouwstof vrij 	Bij aanleg komen bouwstoffen vrij en deze worden niet ter plekke weer toegepast (zie ook volgende punt)	Het Bouwstoffenbesluit ziet niet toe op het ontgraven van bouwstoffen	
<ul style="list-style-type: none"> er wordt bouwstof in het ontstane gat of sleuf toegepast 	In de ontstane sleuf worden bouwstoffen toegepast	Tijdelijke uitname van een bouwstof leidt niet tot (nieuwe) verplichtingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit indien: <ul style="list-style-type: none"> de bouwstof in dezelfde functie wordt hergebruikt én de bouwstof op of nabij dezelfde plaats wordt hergebruikt én de bouwstof niet is bewerkt. In alle andere gevallen is het Bouwstoffenbesluit wél van toepassing .	

Waarneming	Toelichting	Mogelijke overtreding(en) Bouwstoffenbesluit (zie tabel 12.1)	Andere regelgeving
<ul style="list-style-type: none"> isolatie wordt doorgraven 	Bij het aanleggen van een leiding of een kabel wordt de isolerende constructie doorgraven. Volgens bijlage H van de Uitvoeringsregeling dient deze weer hersteld te worden.	Het Bouwstoffenbesluit kent geen bepalingen die op dit geval ingaan. Wel is in paragraaf 4.6 van de Uitvoeringsregeling voor een vergelijkbaar geval aangegeven hoe te handelen. Indien een isolatie niet wordt hersteld, is de bouwstof niet meer geïsoleerd. Overtreding 20 (bodem)	
9. afschuiving/verzakking van een werk	Geconstateerd wordt dat bij een werk sprake is van afschuiving of instabiliteit. Hiermee kan de terugneembaarheid of de isolerende constructie geschaad worden.	Door instabiliteit kan: <ul style="list-style-type: none"> de terugname van bouwstoffen in het geding zijn omdat menging of verspreiding optreden Overtreding 22 (bodem) of overtreding 42 (water), de eventuele isolatie beschadigd raakt en niet wordt hersteld. Overtreding 20 (bodem) 	
10. Onderhoud aan bestrating vindt plaats (vervanging, reparatie, ...)	Onderhoud wordt uitgevoerd.. Daarbij moet gedacht worden aan het vervangen van asfalt- of betonverharding. Hierbij moet een eventueel beschadigde isolerende constructie worden hersteld.	Onderhoud aan de bestrating mag niet leiden tot beschadiging van de isolatie (par. 4.3.5 van bijlage H van de Uitvoeringsregeling). Overtreding 20 (bodem) .	
11. Veranderingen aan het werk aanbrengen zonder het bevoegd gezag daarover te rapporteren (werk uitbreiden, verkleinen, doorsnijden, ...	Als er veranderingen worden aangebracht, dan dient het bevoegd gezag hierover geïnformeerd te worden. Dit kan door middel van het indienen van een aangepaste melding.	Mogelijk overtreding 5 tot en met 24 (bodem) of overtreding 27 tot en met 44 (water)	

Beschrijven van de veldsituatie

Als een overtreding wordt vermoed, dan wordt de veldsituatie zo objectief mogelijk vastgelegd. Deze informatie wordt later gebruikt. Onder dit bewijsmateriaal valt het nemen van monsters (zie paragraaf 5.5) maar ook zaken zoals het vastleggen van:

- ligging van het werk,
- ligging en hoeveelheden bouwstoffen,
- fysische verschijningsvorm van de bouwstoffen (kleur, textuur, geur),
- het nemen van foto's of het maken van video-opnames of
- beschrijving van het werk (aard van het werk, type verharding, etc.).

Herkennen van bouwstoffen

In het meldingsformulier staat informatie die in het veld kan worden gecontroleerd. In het veld moet zo goed mogelijk worden vastgelegd welke bouwstoffen worden toegepast. Daarbij is het herkennen van bouwstoffen lastig. Sommige soorten zand lijken sterk op elkaar. Ervaring met het herkennen van bouwstoffen is noodzakelijk. Bij onbekende bouwstoffen, kan het desbetreffende deel van bijlage 2 worden ingevuld.

In documenten zoals Leidraad Afvalstoffen Rijkswaterstaat Praktijkboek afvalstoffenkaarten (Rijkswaterstaat/DWW, 1997), "Zo goed als nieuw" (CROW, 1994) en Afzetdocumenten Actieprogramma afzet secundaire grondstoffen (Min. VROM, 1995) zijn beschrijvingen en foto's van bouwstoffen opgenomen. Het Gerechtelijk Laboratorium is eind 1998 begonnen met de voorbereidingen voor het project "Forensisch onderzoek bouwstoffen". De doelstelling van dit project is het ontwikkelen van methoden en procedures om bouwstoffen te herkennen en te onderscheiden van andere bouwstoffen. De resultaten van dit project worden te zijner tijd verwerkt in bijlage 2 van deze HUM.

Hulpmiddelen bij handhaving in het veld

Het Gerechtelijk Laboratorium gaat ervan uit dat er een samenloop kan zijn met overtredingen van de afvalstoffenwetgeving. Voor de afvalstoffenwetgeving wordt voor de monsterneming de NVN 5860 gehanteerd en voor het Bouwstoffenbesluit de daarbij behorende handhavingsprotocollen.

Handhavingsprotocollen

In bijlage F (hoofdstuk 2 en 3) van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit zijn de handhavingsprotocollen beschreven. Deze protocollen dienen te worden gehanteerd als een handhaver besluit om onderzoek te (laten) doen naar de kwaliteit van de bouwstof. Door middel van de handhavingsprotocollen kan worden aangetoond dat een partij niet voldoet aan de eisen van het Bouwstoffenbesluit. Dit in tegenstelling tot de gebruikersprotocollen, waarmee een gebruiker kan aantonen dat een partij voldoet aan het Bouwstoffenbesluit. Bij de handhavingsprotocollen wordt een maximale partijgrootte gehanteerd van 2.000 ton.

- Indien de gebruiker aangeeft dat een partij grond uit "schone grond" bestaat, dan dient de *handhaver* het handhavingsprotocol *schone grond* (hoofdstuk 2 van bijlage F UR) te (laten) gebruiken. Hiervoor dienen aselect 100 grepen te worden genomen uit de van tevoren gedefinieerde partij. Uit deze grepen worden vervolgens twee mengmonsters samengesteld van elk vijftig grepen. Deze twee mengmonsters worden geanalyseerd met inachtneming van de gestelde voorschriften. Het resultaat van dat onderzoek geeft dan aan of het daadwerkelijk *schone grond* betreft.

- Indien de partij bouwstof niet als schone grond wordt aangemerkt door de gebruiker, dient de handhaver het handhavingsprotocol bouwstoffen (hoofdstuk 3 van bijlage F UR) te (laten) gebruiken. Hiervoor dienen ten minste twaalf aselechte grepen te worden genomen uit de van te voren gedefinieerde partij. Vervolgens worden hieruit ten minste drie mengmonsters van elk vier grepen samengesteld. Deze mengmonsters worden geanalyseerd met inachtneming van de gestelde voorschriften. Het resultaat van dat onderzoek geeft dan aan welke categorie bouwstof het betreft.

Voor meer informatie over de protocollen wordt verwezen naar de protocollen zelf en naar de voorlichtingsbrochure over de protocollen. In de voorlichtingsbrochure is bondig uitgelegd welke protocollen wanneer moeten worden gebruikt.

Bij twijfel over in welk geval het handhavingsprotocol Bouwstoffenbesluit moet worden gehanteerd of in welk geval monsterneming van afvalstoffen volgens de NVN 5860 dient te geschieden, kan contact worden opgenomen met het Informatiepunt Richtlijn Monsterneming en Analyse (iRMA) te Rijswijk (tel. (070) 413 53 13).

De uitvoering van monsterneming -voorbehandeling, -opslag en -analyses tot en met rapportage dient te geschieden door een instelling die daartoe is aangewezen door de ministers van VROM en Verkeer en Waterstaat in het kader van het accreditatieprogramma 04 (afgekort tot AP04). Het AP04 is in zijn geheel gepubliceerd in 1998. Een aangewezen instantie is volledig toegerust om en op de hoogte van de wijze waarop de monsterneming, -voorbehandeling, - opslag en -analyses en rapportage dienen te worden uitgevoerd conform bijlage F van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit. Het is mogelijk dat een afdeling handhaving van bijvoorbeeld een gemeente zich voor monsterneming laat accrediteren, door zich te laten aanwijzen door de ministers. De afdeling mag dan zelf monsters nemen.

Wanneer handhavingsprotocol gebruiken

Voor de beslissing wanneer wel of niet volgens het handhavingsprotocol een onderzoek te laten uitvoeren, zijn geen harde criteria te geven. Wel kunnen enkele aanbevelingen worden gegeven, zoals:

- hoewel de geleverde bewijsmiddelen voldoen, zijn er aanwijzingen dat de bouwstof niet overeenkomt met de gegevens die bij de melding zijn verstrekt,
- hoewel de geleverde bewijsmiddelen voldoen, verstrekt de gebruiker dubieuze gegevens,
- de gebruiker verstrekt in het geheel geen gegevens en weigert ten enenmale deze te verstrekken of
- de gebruiker heeft reeds eerder één of meerdere overtredingen begaan en de handhaver heeft grote twijfel over de geleverde gegevens.

Uit bovenstaande aanbevelingen blijkt dat ook subjectieve zaken een rol kunnen spelen bij de beslissing om al dan niet zelf monsters te (laten) nemen en analyseren. De handhaver zal bij het nemen van een dergelijke beslissing de voor- en nadelen van geval tot geval moeten afwegen.

14 Optreden na geconstateerde overtredingen

14.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze kan worden opgetreden na het constateren van een overtreding in het kader van het Bouwstoffenbesluit, de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit of enkele artikelen in het Wetboek van Strafrecht). Dit hoofdstuk heeft dus betrekking op de repressieve handhaving. Voor achtergrondinformatie over de middelen voor de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving wordt verwezen naar hoofdstuk 8 van deze HUM.

Aangegeven wordt in welke situaties bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk optreden het meest voor de hand ligt en welke handhavingsmiddelen dan kunnen worden ingezet. Hiermee wordt getracht te voorkomen dat er onduidelijkheden ontstaan met betrekking tot taken en verantwoordelijkheden waardoor de uitvoering en handhaving van het Bouwstoffenbesluit zou kunnen stagneren. Bij de aanbevelingen in dit hoofdstuk is zoveel mogelijk rekening gehouden met handhavingsafspraken die reeds eerder in andere kaders tot stand zijn gekomen. Zo kunnen bijvoorbeeld regionale afspraken in het kader van de handhaving zeer relevant zijn voor de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. In paragraaf 14.2 wordt hier nader op ingegaan. Relevante andere documenten zijn in ieder geval: de herziene nota Handhaven is Doen van Rijkswaterstaat, het Plan van Aanpak de Pioniersfase voorbij van het Openbaar Ministerie, de regionale handhavingsstrategie voor het Rijnmondgebied en de in het najaar 1998 uitgebrachte handhavingsstrategie van het Openbaar Ministerie.

Tenslotte wordt nog aandacht besteed aan samenwerking, overleg en informatie-uitwisseling tussen handhavende instanties bij repressieve handhaving.

De acties te nemen naast het voorkomen van overtredingen zijn:

- het beëindigen van overtredingen,
- het ongedaan maken van de gevolgen van de overtreding,
- het bevorderen van de naleving van de regels na een overtreding,
- het eisen van vergoeding van de veroorzaakte schade of
- de bestraffing van de overtreding.

14.2 Verhouding tussen bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving

Na het constateren van een overtreding moet worden bepaald of bestuursrechtelijk en/of strafrechtelijk moet worden opgetreden. Hoewel de bestuursrechtelijke handhaving in beginsel losstaat van de strafrechtelijke handhaving, kunnen beide wel naast elkaar bestaan en elkaar aanvullen. De bestuursrechtelijke handhaving is in de eerste plaats gericht op de zaak, zoals het herstellen van de legale situatie of het voorkomen van nieuwe overtredingen. De strafrechtelijke handhaving daarentegen, is in beginsel gericht op de persoon (de overtreder). Maar door toepassing van de Wet op de economische delicten kan het strafrecht nu ook worden ingezet voor herstel en compensatie van de aan het milieu (i.c. aan de bodem en/of het oppervlaktewater) toegebrachte schade. Omdat

met deze twee sporen (bestuurs- en strafrechtelijk) niet hetzelfde doel wordt gediend, is het mogelijk om voor een overtreding beide sporen naast elkaar te bewandelen. Het kan echter voorkomen dat om wat voor reden dan ook, één van de paden niet mogelijk of niet wenselijk is. Dan kan er alleen bestuursrechtelijk of alleen strafrechtelijk worden opgetreden. Hierover dienen heldere afspraken te worden gemaakt.

De wijze waarop bestuursrechtelijk en strafrechtelijk wordt gehandhaafd, beïnvloeden elkaar. Deze twee typen handhaving dienen bij een concrete zaak op elkaar afgestemd te zijn. Zo zal het vaak noodzakelijk zijn, dat bestuursrechtelijke en strafrechtelijke reacties met elkaar in evenwicht zijn. Het is immers voor de betrokkene/verdachte moeilijk te begrijpen, indien het bestuur een zaak bijzonder serieus opneemt, maar een Officier van Justitie of een rechter een zaak afdoet met een te verwaarlozen transactie of boete. Andersom is ook een Officier van Justitie niet erg geloofwaardig als hij tijdens een terechtzitting een verhaal houdt over hoe erg het wel niet was wat een verdachte heeft gedaan en dat hij daarom een hoge boete eist, terwijl het bestuur de betrokkene/verdachte een niet al te dwingende waarschuwing stuurt met een uitgebreide termijn of de situatie achteraf legaliseert.

Er kunnen echter ook redenen zijn om het strafrechtelijk en bestuursrechtelijk traject van elkaar te laten verschillen, bijvoorbeeld omdat het niet mogelijk is om bestuursrechtelijk op te treden, of omdat een strafrechtelijk traject – gelet op de omstandigheden van het geval - niet gewenst is. Het al dan niet volgen van een bepaald traject dient altijd weloverwogen te gebeuren.

14.3 Wijze van optreden bij overtreding van een kernvoorschrift of andere voorschriften van het Bouwstoffenbesluit

In deze HUM wordt als *uitgangspunt* genomen dat de *bevoegde gezagen* in de zin van het Bouwstoffenbesluit (dat wil zeggen meestal de waterkwaliteitsbeheerders en de gemeenten) het *voortouw* hebben *bij het toezicht* en dat zij in de regel in ieder geval zullen optreden bij het constateren van een overtreding. Uitgangspunt is dat er altijd een schriftelijke reactie van het bestuur volgt op geconstateerde overtredingen in het kader van het Bouwstoffenbesluit. Indien het bestuur een overtreding constateert, wordt in principe ook altijd het Openbaar Ministerie hierover geïnformeerd. Omgekeerd zorgt het Openbaar Ministerie ervoor dat het bestuur op de hoogte blijft van de strafrechtelijke handhavingsactiviteiten.

Afhankelijk van de aard en de ernst van de overtreding, zal deze bestuursrechtelijke actie in samenhang plaatsvinden met een strafrechtelijke actie, tenzij de situatie (uitzonderingsgeval) vraagt om een uitsluitend strafrechtelijk of bestuursrechtelijk traject, hetgeen natuurlijk in onderlinge afstemming moet plaatsvinden. De strafrechtelijke actie zal meestal plaatsvinden in de vorm van een proces-verbaal, opgemaakt door een (buitengewoon) opsporingsambtenaar, eventueel gecombineerd met (voorlopige) maatregelen op basis van de Wet op de economische delicten. Naast het opleggen van een straf kan dan bijvoorbeeld ook wederrechtelijk verkregen economisch voordeel (gedeelte) teniet worden gedaan. Het strafrechtelijke spoor wordt dan bewandeld naast het bestuursrechtelijk spoor. Bij

handelingen met bouwstoffen die een onmiddellijk gevaar voor verontreiniging van de (water)bodem en/of het oppervlaktewater opleveren, wordt direct zonder verder uitstel zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk opgetreden.

In overleg tussen bestuur en Openbaar Ministerie, kan ervoor worden gekozen om in plaats van bestuursrechtelijk, alleen strafrechtelijk op te treden, omdat dit in de gegeven omstandigheden effectiever is of meer voor de hand ligt. Ook kunnen in het kader van de handhaving andere middelen worden ingezet. Bijvoorbeeld:

- lik-op-stuk-aanpak;
- transactiemogelijkheid voor het bestuur op grond van artikel 37 Wed;
- het in de publiciteit brengen van overtredingen en handhavingsacties;
- het in daarvoor geschikte gevallen gebruik maken van privaatrecht.

Het bestuur zal in beginsel in ieder geval actie ondernemen als een overtreding van het Bouwstoffenbesluit wordt geconstateerd.

Voor het optreden bij constatering van een overtreding van het Bouwstoffenbesluit zijn twee verschillende situaties te onderscheiden:

1. Er is sprake van een overtreding van een kernbepaling van het Bouwstoffenbesluit. (zie paragraaf 12.2 van de HUM).

Na constatering wordt direct bestuursrechtelijk opgetreden in de vorm van een bestuursdwang- of dwangsombeschikking en direct strafrechtelijk opgetreden middels een proces-verbaal (en een transactie of dagvaarding), tenzij

- de overtreding niet doelbewust is begaan én
- een kennelijk incident betreft én
- gering van omvang is.

Voor welk bestuursrechtelijk handhavingsinstrument moet worden gekozen, dwangsom of bestuursdwang, hangt af van de omstandigheden van het geval. In paragraaf 8.3 van deze HUM staan aanwijzingen voor de keuze tussen dwangsom of bestuursdwang. In de sanctiebeschikking is in ieder geval altijd een hersteltermijn (begunstigingstermijn) opgenomen.

1. Er is sprake van een overtreding van een kernbepaling van het Bouwstoffenbesluit, maar deze is niet doelbewust begaan én er is geen sprake van recidive én de schade is gering van omvang. Of er is sprake van overtreding van een ander voorschrift dan een kernbepaling.

Bestuursrechtelijk optreden: In een dergelijk geval wordt in de regel gewerkt met twee stappen. Waterkwaliteitsbeheerders kunnen hier ook gebruik maken van de publicatie "Handhaven is doen" van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat van januari 1998. Na constatering van de overtreding wordt in het algemeen eerst een schriftelijke waarschuwing gezonden. In deze brief staat omschreven welke overtreding is geconstateerd en binnen welke termijn deze moet zijn beëindigd. Verder is in deze brief aangegeven dat bij voortdurende van de overtreding het bevoegd gezag sancties zal treffen. Indien aan deze waarschuwing geen gevolg wordt gegeven wordt alsnog een sanctiebeschikking opgelegd. Belangrijk om te vermelden is nog dat in de correspondentie tussen het bevoegd gezag en de overtreder altijd duidelijk moet worden aangegeven dat het Openbaar Ministerie een eigen verantwoordelijkheid heeft, waarin het bevoegd gezag niet kan treden.

Strafrechtelijk optreden: Geen proces-verbaal, tenzij sprake is van één of meer van de volgende omstandigheden:

- directe aantasting of bedreiging in betekenende mate van de volgende belangen: milieu en openbare gezondheid, geloofwaardigheid van de overheid, eerlijke concurrentie, overheidscontrole,
- de handelwijze van de overtreder duidt op een calculerende of malafide instelling of
- er is sprake van een aanmerkelijk “besmettingsgevaar” (multiplier-effect). Zo kan bijvoorbeeld een relatief lichte overtreding, die, als deze door anderen wordt nagevolgd, uitgroeien tot een groot probleem,

Als het Openbaar Ministerie door het optreden van een omstandigheid alsnog proces-verbaal laat opmaken, dient dit natuurlijk ook weer te worden afgestemd met het bestuursrechtelijke traject. Ook dan dient het evenwicht bewaard te blijven.

Uiteindelijk zal de handhavingsstrategie regionaal moeten worden afgestemd tussen alle betrokkenen. De strategie zal waarschijnlijk ook een onderdeel gaan uitmaken van de bestuursovereenkomsten en de daarbij behorende Annex.

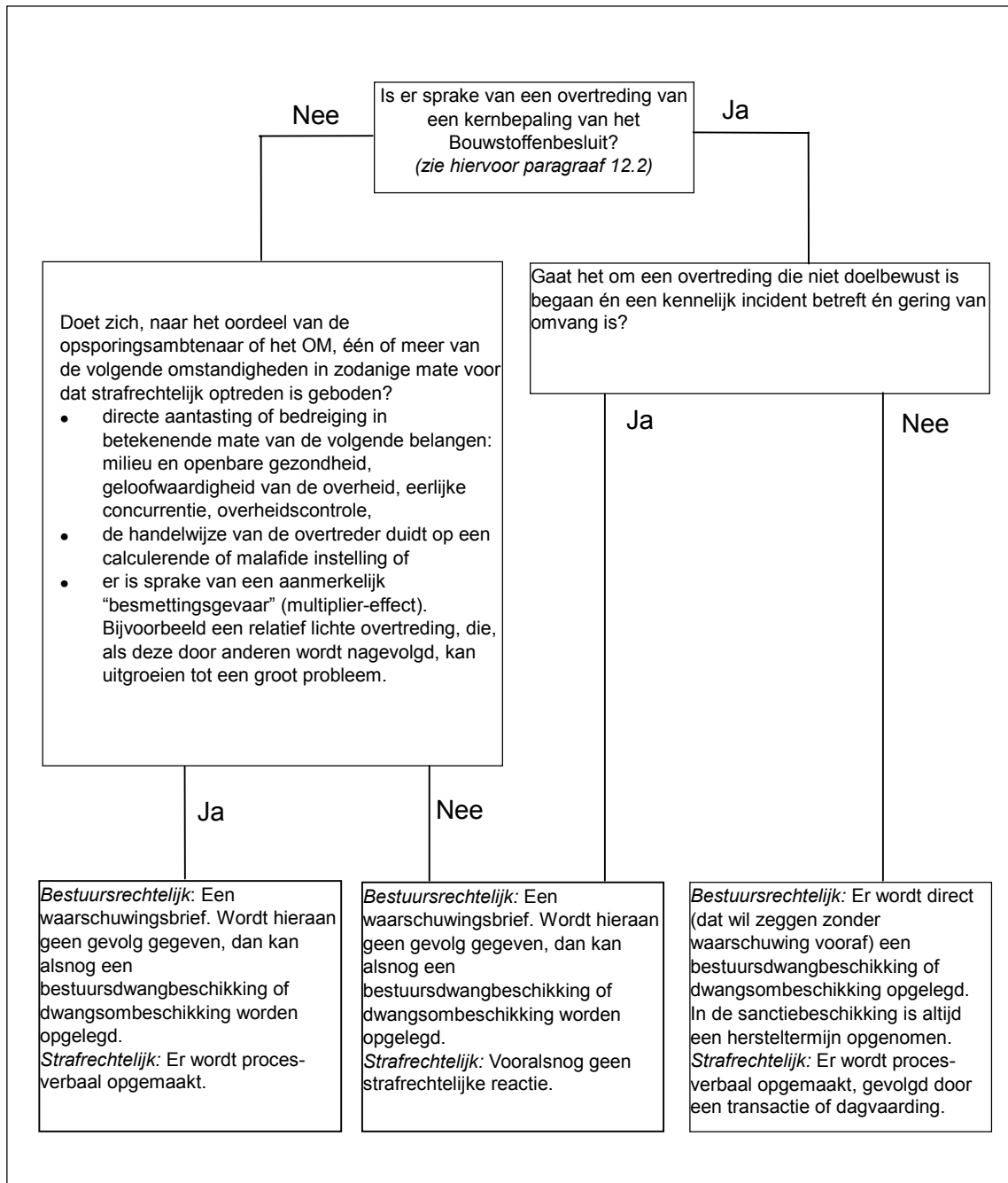
Het bovenstaande geldt als leidraad voor de strafrechtelijke handhaving in het kader van het Bouwstoffenbesluit. Indien zich één of meerdere overtredingen voordoen wordt in de hiervoor aangegeven gevallen direct door de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar proces-verbaal (gevolgd door een transactie of een dagvaarding) opgemaakt. Daarnaast kunnen op grond van artikel 28 Wed door de Officier van Justitie nog voorlopige maatregelen worden opgelegd. Ook kan op grond van artikel 29 Wed de Officier van Justitie van de rechtbank een aantal voorlopige maatregelen vorderen.

Criteria voor het opleggen van een voorlopige maatregel zijn:

- ernstige bezwaren/verdenking tegen de verdachte of
- spoedeisendheid: een onmiddellijk ingrijpen is vereist.

Als de specifieke omstandigheden van het concrete geval daartoe aanleiding geven, kan desnoods gemotiveerd en in overleg met de andere bij de handhaving van het Bouwstoffenbesluit betrokken instanties in de regio (in het lokaal milieuoverleg) worden besloten tot een andere dan de hierboven gegeven aanpak.

Reactie op overtredingen van het Bouwstoffenbesluit

14.4 Samenwerking, overleg en informatie-uitwisseling tussen handhavende instanties in het kader van repressieve handhaving

Samenwerking

De bevoegde gezagen in het kader van het Bouwstoffenbesluit (meestal burgemeester en wethouders van gemeenten en besturen van waterschappen) en het Openbaar Ministerie hebben ieder een eigen zelfstandige bevoegdheid en verantwoordelijkheid, maar kunnen elkaar ook aanvullen en dus versterken. Dit betekent dat de bevoegde gezagen en het Openbaar Ministerie niet alleen ieder voor zich, maar ook gezamenlijk invulling moeten geven aan de handhaving van het Bouwstoffenbesluit. Dit kan alleen door een goede samenwerking, afstemming en communicatie.

Het is belangrijk dat per arrondissement regelmatig overleg plaatsvindt tussen de milieuofficier en de betrokken gemeenten (bijvoorbeeld de afdelingen Handhaving) en de betrokken waterschappen en dat concrete afspraken worden gemaakt. Dit kan bijvoorbeeld in het regionale handhavingsoverleg of het regionale milieuoverleg. Verder kan nog worden vermeld dat er een start is gemaakt met het sluiten van bestuursovereenkomsten tussen het provinciaal bestuur en de andere overheden die verantwoordelijk zijn voor de bestuursrechtelijke handhaving van de milieuwetgeving (gemeenten, provincies, waterschappen en regionale vertegenwoordigers van de rijksoverheid). Het Openbaar Ministerie en de politie zijn geen partij bij de bestuursovereenkomsten. Wel wordt er bij de bestuursovereenkomsten een strafrechtelijk complement (de zogenoemde Annex) tot stand gebracht, waarbij het Openbaar Ministerie en de politie wel betrokken zijn. Het voortouw bij het voorbereiden van de afspraken en het bewaken van de uitvoering ligt bij het provinciaal bestuur. Het doel van de overeenkomsten is om de kwaliteit van de handhaving te verbeteren. Er zullen in ieder geval afspraken worden gemaakt over de onderlinge samenwerking van de handhavingpartners, over de gezamenlijke prioriteitstelling, informatie-uitwisseling en de verslaglegging.

Overleg

Er bestaat momenteel reeds een aantal overlegkaders waarin met de handhaving van de milieuwetgeving belaste instanties participeren en waar wordt gewerkt aan het bevorderen van de samenwerking, het coördineren en afstemmen van de handhaving van de milieuregelgeving. Op landelijk niveau kan worden genoemd de Landelijke Coördinatiecommissie Milieuwethandhaving (LCCM), waarin onder meer VROM, het Openbaar Ministerie, Rijkswaterstaat, de provincies, de gemeenten en de waterschappen zijn vertegenwoordigd.

In de provinciale en regionale milieu-overleggen (PMO's en RMO's) wordt op bestuurlijk en ambtelijk niveau door alle bij de handhaving betrokken instanties getracht de handhaving van de milieuregelgeving af te stemmen. In deze kaders zal dan ook de afstemming van de handhaving van het Bouwstoffenbesluit worden meegenomen.

Informatie-uitwisseling

Bij de uitwisseling van informatie worden afschriften van brieven en dergelijke aan elkaar verstrekt en zo nodig maken de instanties gebruik van het zogenoemde "meldingsformulier handhaving milieuregelgeving".

- Toezichthouders informeren direct mondeling of schriftelijk opsporingsambtenaren van de politie over door hen geconstateerde overtredingen, die proces-verbaalwaardig zijn;
- Het bestuur van het bevoegd gezag houdt het Openbaar Ministerie op de hoogte van de voortgang van het bestuurlijk optreden tegen geconstateerde overtredingen;
- Opsporingsambtenaren (van de politie) informeren direct mondeling of schriftelijk de toezichthouders van het bevoegd gezag over door hen geconstateerde overtredingen en over het al dan niet daartegen opgemaakte proces-verbaal;
- Het Openbaar Ministerie houdt het bestuurlijk bevoegd gezag op de hoogte van de voortgang bij het afdoen van een proces-verbaal.

Mogelijke activiteiten van de politie in het kader van de handhaving van het Bouwstoffenbesluit

- Het verwerken van aangiften,
- surveilleren en (mede)controleren op de naleving van een bestuurlijke aanschrijving (brief) of bestuurlijke handhavingsbeschikking (zoals de dwangsom),
- het surveilleren bij een gebruiker van bouwstoffen die is gewaarschuwd dat proces-verbaal zal worden opgemaakt bij de eerstvolgende constatering van een overtreding,
- het surveilleren in gebieden waar mogelijk bouwstoffen (illegaal) worden toegepast.
- het uitoefenen van de “sterke-arm”-functie bij niet-meewerkende gebruikers van bouwstoffen (bijvoorbeeld bij de tenuitvoerlegging van bestuurlijke handhavingsbeschikkingen zoals bestuursdwang),
- het in uitzonderlijke gevallen overhandigen van brieven en beschikkingen aan gebruikers van bouwstoffen of
- het melden bij het bestuur van (mogelijke) overtredingen die de politie constateert bij het gebruik van bouwstoffen waar zij aanwezig was of controleerde uit andere hoofde dan milieu (bijvoorbeeld bij brand of inbraak).

Nadere informatie over handhavingsmiddelen en –communicatie is te vinden in “Handhaven met effect” van Blomberg en Michiels (1997) en “Wetboek van Handhavingscommunicatie” van Heijke Marketing & Communicatie Consultants (1997). In de navolgende twee paragrafen wordt nader ingegaan op de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving.

15 Literatuur

ARCADIS Heidemij Advies, Leidraad Bouwstoffenbesluit, maart 1998 (uitgegeven door de provincie Noord-Brabant)

ARCADIS Heidemij Advies en IWACO, Workshops Bouwstoffenbesluit, 's-Hertogenbosch 1997 (geen rapportage, maar gebruikt tijdens de congressen "Bouwstoffenbesluit" van VROM/VNG in 1997/1998)

BLOMBERG, A.B. en F.C.M.A. MICHIELS, Handhaven met effect, Een empirisch-juridische studie naar de mogelijkheden voor een effectieve handhaving van het milieurecht, VUGA Uitgeverij B.V. Den Haag, 1997, ISBN 90 5250 799 6

CROW, Zo goed als nieuw (toepassingsmogelijkheden voor de wegenbouw), CROW publicatie 85, 1994

CROW, Uitloggen op karakter (deel 1 en 2), ISBN 90-6628-181-0 en ISBN 90-6628-181-2, 1994

CUR, RIZA, RIVM, Onderweg met het Bouwstoffenbesluit, CUR publicatie, ISBN 90 1208 2285

CUR/C.R.O.W./NNI, Definities voor toepassing van steenachtige materialen: stand van zaken, 1992

INTERPROVINCIAAL OVERLEG, Instrumentarium voor de handhaving van werken met secundaire grondstoffen, 1995

INTER PROVINCIAAL OVERLEG, Werken met secundaire grondstoffen, Den Haag, juni 1997

IWACO/HEIDEMIJ ADVIES, Financieel economische analyse van de effecten van de Richtlijn "Toepassing van categorie 2 bouwstoffen en de bijzondere categorieën bouwstoffen in werken volgens het Bouwstoffenbesluit", december 1994

IWACO/VROM/RWS, Bouwstoffen nader bekeken, Uitgeverij Eburon, 1998, ISBN 90 5166 620 9

HEIDEMIJ ADVIES/IWACO, Richtlijn voor toepassing van categorie 2 bouwstoffen en bijzondere categorie bouwstoffen volgens het Bouwstoffenbesluit, Den Haag, 1995 (bijlage H van de Uitvoeringsregeling i.o.v. het Ministerie van VROM)

HEIJKE MARKETING & COMMUNICATIE CONSULTANTS, Wetboek van Handhavingscommunicatie, Driebergen, 1997

MINISTERIE VAN VROM, Het Bouwstoffenbesluit met bijlagen en toelichting, Staatsblad 1995, 567.

MINISTERIE VAN VROM, Brochure “Gemeenten en het Bouwstoffenbesluit” , eind 1998.

MINISTERIE VAN VROM, Brochure “De toetsingsprotocollen van het Bouwstoffenbesluit”, september 1998, vrom 97600/h/9-98

MINISTERIE VAN VROM, Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit, Staatscourant 30 januari 1998

PROVINCIE NOORD-BRABANT, Werken met secundaire grondstoffen, ‘s-Hertogenbosch, 1995

RIJKSWATERSTAAT/DWW, Isolerende voorzieningen voor de toepassing van secundaire grondstoffen in de GWW-sector, 1997 (Publicatiereeks grondstoffen, 1997, 07)

RIJKSWATERSTAAT/DWW, Inventarisatie van grondbanken in Nederland, 1997 (Publicatiereeks grondstoffen, 1997/12)

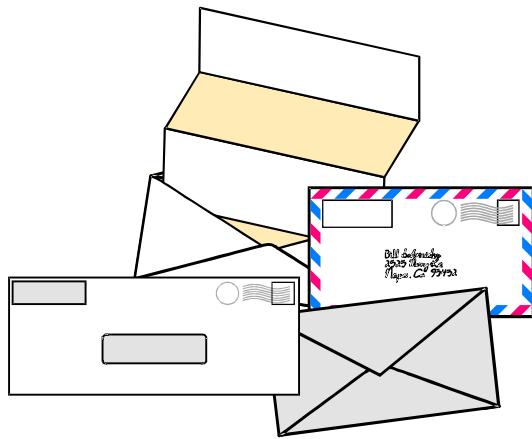
RIJKSWATERSTAAT, Herziene nota Handhaven is Doen, Den Haag, februari 1998

SPP UITGEVERIJ, Zakboek handhaving milieuwetgeving 1997 - 1998, Amsterdam, 1997

Brochures afkomstig van het Ministerie van VROM zijn te verkrijgen bij het Distributiecentrum VROM, telefoon (079) 3449 449

DEEL 4

BIJLAGEN

Bijlage 1 Verklarende woordenlijst

Term	Verklaring
anorganische verontreiniging	Verontreiniging die in het Bouwstoffenbesluit is aangemerkt als anorganische verontreiniging. Hieronder vallen onder meer de zware metalen.
BAGA	Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen.
bevoegd gezag	Overheidsinstantie die bevoegd is om, in dit geval voor het Bouwstoffenbesluit, onder meer meldingen en toepassingen in werken te beoordelen en het Bouwstoffenbesluit te handhaven.
bouwstof	Materiaal met meer dan 10% (m/m) silicium, aluminium of calcium. Te denken valt aan grond, bakstenen, asfalt, granulaten, slakken, beton, enz.
categorie 1-bouwstof	Bouwstof met een geringe uitloging. De uitloging is zo gering dat ook zonder isolerende maatregelen, de bodem door uitloging slechts marginaal wordt belast.
categorie 2-bouwstof	Bouwstof met een zodanige uitloging dat isolerende maatregelen (IBC-maatregelen) noodzakelijk zijn. Als de IBC-maatregelen zijn toegepast is de uitloging zo gering dat aan de marginale bodembelasting wordt voldaan.
emissiewaarde	Hoeveelheid verontreiniging die uit een bouwstof treedt, onafhankelijk van de toepassing. Emissiewaarden moeten worden gecorrigeerd voor toepassingshoogte en wel of geen isolatie om immissiewaarden te kunnen bepalen.
GHG	Gemiddeld hoogste grondwaterstand. Categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas moeten ten minste 50 cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand worden aangebracht. De methode voor het vaststellen van deze gemiddeld hoogste grondwaterstand is beschreven in de Uitvoeringsregeling.
grond	Materiaal dat van nature voorkomt in de Nederlandse bodem. Daaronder vallen baggerspecie en grind maar ook gereinigde grond. Hieronder vallen niet de materialen zoals slakken, granulaten, bakstenen, asfalt e.d. Deze materialen komen immers niet van nature voor in de Nederlandse bodem.

Term	Verklaring
IBC-maatregelen	Maatregelen uit bijlage H van de Uitvoeringsregeling. Hierin is beschreven hoe categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas moeten worden geïsoleerd.
immissiewaarde	Hoeveelheid verontreiniging die in de bodem of oppervlaktewater komt ten gevolge van uitloging
organische verontreiniging	Verontreinigingen die in het Bouwstoffenbesluit zijn aangemerkt als organisch. Daaronder vallen onder meer minerale olie, PAK's en bestrijdingsmiddelen.
schone grond	Grond waarvan alle concentraties beneden de samenstellingswaarden uit bijlage 1 van het Bouwstoffenbesluit liggen.
streefwaarde	Waarde die aangeeft wanneer sprake is van verwaarloosbare effecten op het milieu. In het kader van het Bsb: streefwaarden bodemkwaliteit. In het Bsb staan in bijlage 1 samenstellingswaarden, die overeenkomen met de streefwaarden voor bodemkwaliteit. Grond met een samenstelling beneden de streefwaarden is schone grond.
terugnameplicht	Zie "verwijderingsplicht"
tussengrenswaarde	Samenstellingswaarde tussen streefwaarde en grenswaarde die gehanteerd werd in het IPO-interimbeleid. In het Bouwstoffenbesluit bestaat deze waarde niet.
uitloggen	Transport van verontreinigingen uit een bouwstof naar de (water)bodem onder invloed van neerslag, grondwater of oppervlaktewater die in de bouwstof is gedrongen
Uitvoeringsregeling	Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit. Staatscourant 1995, 247. Nadere uitwerking van het Bouwstoffenbesluit. De Uitvoeringsregeling is evenals het Bouwstoffenbesluit wettelijk bindend.

Term	Verklaring
verwijderingsplicht	<p>Degene die een categorie 1-bouwstof, categorie 2-bouwstof, een bouwstof met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas gebruikt in een werk heeft tot taak ervoor te zorgen dat de bouwstoffen gedurende de levensduur van het werk niet met de (water)bodem worden vermengd, zodat ze te allen tijde kunnen worden verwijderd. Als het werk niet meer wordt gebruikt en niet meer wordt onderhouden moeten de bouwstoffen ook daadwerkelijk worden verwijderd. Een categorie 1-bouwstof hoeft echter niet te worden verwijderd, als deze verwijdering een grotere aantasting van de bodem tot gevolg zou hebben dan het niet verwijderen van de bouwstof. De eigenaar van de bouwstoffen die in het werk zijn gebruikt is verantwoordelijk voor het voldoen aan de verwijderingsplicht.</p>
werk	<p>Een werk is volgens het Bouwstoffenbesluit: grondwerk, wegebouwkundig werk, waterbouwkundig werk of bouwwerk.</p>

Bijlage 2 Informatie over bouwstoffen

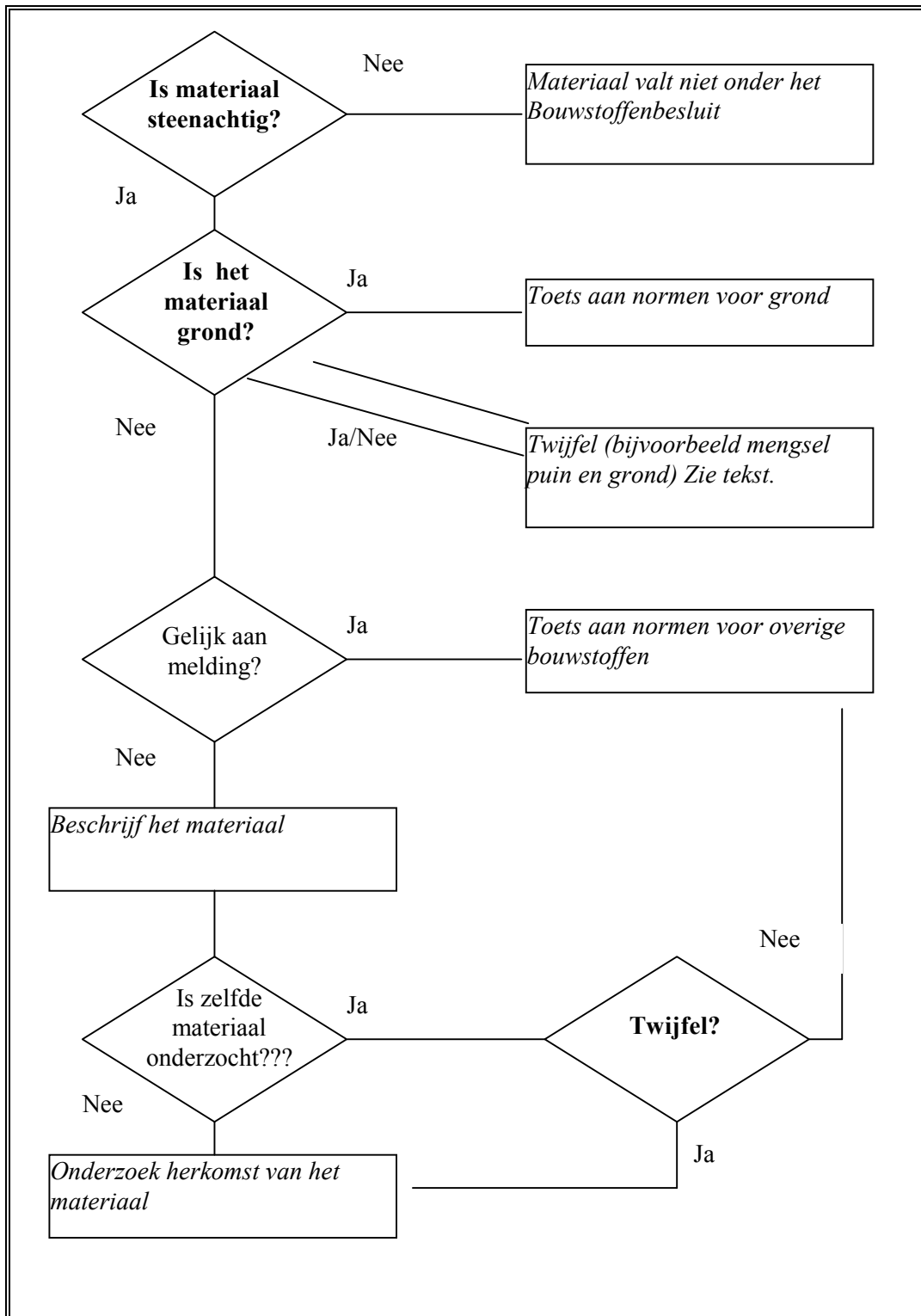
Er bestaat een grote hoeveelheid verschillende bouwstoffen. Een groot deel van deze bouwstoffen wordt in de praktijk goed herkend, omdat ze in grote hoeveelheden en in veel toepassingen voorkomen. Voorbeelden daarvan zijn beton, asfalt, zand en grind. Bouwstoffen die minder vaak voorkomen worden niet altijd direct herkend.

Voordat ingegaan wordt op de herkenning van bouwstoffen, moet de vraag gesteld worden welke beslispunten een handhaver in de praktijk kan toekomen. De volgende beslispunten of vragen komen in de praktijk voor.

- Valt een materiaal onder de werkingssfeer van het Bouwstoffenbesluit?
- Is het materiaal grond of een overige bouwstof?
- Voldoen dit materiaal aan de normen van het Bouwstoffenbesluit?
- Voldoet de toepassing aan de toepassingseisen van het Bouwstoffenbesluit?

De eerste drie vragen hebben betrekking op het materiaal. Daartoe is tot op zekere hoogte herkenning van de bouwstof nodig. De laatste vraag heeft betrekking op de wijze van toepassing ervan. Voor de beantwoording van deze laatste vraag wordt verwezen naar hoofdstuk 3.

In het schema op de volgende pagina is op hoofdlijnen aangegeven hoe aan de beantwoording van de eerste drie vragen invulling gegeven kan worden.

Toelichting op het schema

Valt een materiaal onder de werkingssfeer van het Bouwstoffenbesluit? Om deze vraag te beantwoorden moet de vraag gesteld worden of een materiaal steenachtig is of niet. In de

praktijk is deze vraag bijna altijd eenduidig te beantwoorden.

Volgens het Bouwstoffenbesluit valt een materiaal onder de werkingssfeer van dit besluit indien het *materiaal in de hoedanigheid waarin het is bestemd in een werk te worden gebruikt en waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10% (m/m) van dat materiaal bedragen* (artikel 1, lid 1, sub b).

In geval van twijfel kan het totaalgehalte aan silicium, calcium en aluminium bepaald worden conform hoofdstuk 2 van de Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit.

Is het materiaal grond?

Indien het materiaal onder de werkingssfeer van het Bouwstoffenbesluit valt is de volgende belangrijke vraag, die beantwoord moet worden, de volgende. Is het materiaal grond of een overige bouwstof? Deze vraag is relevant omdat de normen voor hergebruik van grond verschillen van die voor overige bouwstoffen. Op deze vraag zijn drie verschillende antwoorden denkbaar:

1. het materiaal is eenduidig als grond te karakteriseren. Grond in het Bouwstoffenbesluit is gedefinieerd als *niet-vormgegeven bouwstof met een vaste structuur, die van natuurlijke oorsprong is, niet door de mens is geproduceerd en onderdeel van de Nederlandse bodem kan uitmaken* (artikel 1, lid 1, sub g). In dit geval is het materiaal herkend en kan het vervolgtraject worden ingezet.
2. het materiaal is mengsel van grond met een andere bouwstof (bijvoorbeeld grond met bouw- en sloopafval). Het is dus niet eenduidig grond of een bouwstof, niet zijnde grond. In de concept notitie “Grond, grondig bekeken” is een voorstel gedaan voor grond de volgende definitie te hanteren:
“grond wordt beschouwd als grond als zich daarin maximaal 10% bodemvreemd materiaal bevindt”
 Mogelijk dat de huidige invulling van het begrip grond per provincie kan verschillen. Het verdient aanbeveling om de grond en het bodemvreemde materiaal zoveel mogelijk van elkaar te scheiden door bijvoorbeeld zeping.
3. het materiaal is eenduidig als een overige bouwstof te karakteriseren. Een overige bouwstof is een bouwstof die onder het Bouwstoffenbesluit valt en geen grond is.

Vergelijking met de melding

Het is goed voorstelbaar dat bij veldinspectie een overige bouwstof wordt aangetroffen die niet direct herkend wordt. Nu is herkenning van de bouwstof niet altijd strikt noodzakelijk, maar is een hulpmiddel om te bepalen of een materiaal al dan niet terecht en juist wordt toegepast.

Als het materiaal goed wordt herkend, kan het vervolgens worden beoordeeld als een overige bouwstof.

Komt materiaal in toepassing overeen met onderzochte materiaal

Bij niet directe herkenning van het materiaal, kan de volgende strategie worden gevolgd.

1. Komt het aangetroffen materiaal overeen met de melding?
 Om dit te verifiëren worden de volgende acties aanbevolen:
  - beschrijf het materiaal aan de hand van het onderstaande schema;
  - neem contact op met het onderzoeksbureau of laboratorium dat het materiaal heeft onderzocht en vraag of uw beschrijving overeen komt met het materiaal dat zij onderzocht hebben en of zij het materiaal herkennen zoals dat benoemd is in

de melding.

1. Indien bovenstaande blijkt dat het materiaal overeenkomt met het materiaal uit de melding, kan toetsing aan de normen voor overige bouwstoffen plaatsvinden (zie hoofdstuk 3).
2. Indien het materiaal niet het zelfde is, of er is nog steeds twijfel, dan kan de volgende actie worden uitgevoerd:
  - navragen bij de toepasser wat de herkomst van het materiaal is. De informatie dient helder en overtuigend te zijn.

Beschrijving materiaal

Ten behoeve van de herkenning van een materiaal kan een materiaal beschreven worden aan de hand van een aantal eigenschappen. Daarnaast wordt aanbevolen om één of meer kleurenfoto's of video-opnames van het materiaal in situ te maken.

Eigenschap	beschrijving
Textuur	grof, matig grof, fijn, zeer fijn, gemengd grof en fijn
kleur	
geur	
homogeniteit	
vochtgehalte	
bijmenging	zuiver materiaal, mengsel (grofweg de verhouding aangeven)
hoeveelheid (m3)	
hoe komt het materiaal voor	in opslag, in situ, op een hoop, reeds toegepast in een werk, of anders

Overige bronnen van informatie

Ter herkenning van de overige bouwstoffen kunnen de volgende documenten en rapporten geraadpleegd worden:

- Aalbers, Th.G. et al, Milieuhygiënische kwaliteit van primaire en secundaire bouwmaterialen in relatie tot hergebruik en bodem- en oppervlaktewateren-bescherming, RIVM rapportnr. 771402006, RIZA rapportnr. 93.042, december 1993.
- Stichting C.R.O.W., Zo goed als nieuw (toepassingsmogelijkheden secundaire bouwstoffen voor de wegenbouw), CROW-publicatie nr. 85, 1994.
- RIVM en IWACO B.V., Technische evaluatie Bouwstoffenbesluit (nog te publiceren), 1997.
- Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Checklist Materialen en Milieu (materiaalkeuze voor de wegenbouw, gericht op duurzaam bouwen), nr. 1996/09, RWS/DWW, 1996.
- CUR/CROW/NNI, Definities en toepassingen van steenachtige bouwstoffen (stand van zaken), CUR rapport 92-11, CROW-publicatie 62, NNI-publicatie SPE 80001, 1992.
- Ministerie van VROM/DGM, Afzetdocumenten Actieprogramma afzet Secundaire grondstoffen, Publicatiereeks afvalstoffen 1995/25.
- RIVM en IWACO BV, Afzet Afvalstoffen als Secundaire grondstoffen (milieuhygiënische kwaliteit van secundaire bouwstoffen), RIVM rapportnr. 771401005, 1996.
- IWACO/VROM/RWS, Bouwstoffen nader bekeken, Uitgeverij Eburon, 1998, ISBN 90 5166 620 9.

Bijlage 3 Voorbeeldbrieven

In deze bijlage staan voorbeelden van brieven en formulieren die kunnen worden gebruikt bij de handhaving van het Bouwstoffenbesluit.

De voorbeelden hebben betrekking op:

- een waarschuwingsbrief (als u dit zo gaat toepassen, begaat u een overtreding)
- een beschikking waarbij een last onder dwangsom wordt opgelegd
- een beschikking waarbij bestuursdwang wordt toegepast

Aan
Adres overtreder

Contactpersoon	Doorkiesnummer
Datum	Bijlage(n)
Ons kenmerk	-
-	Uw kenmerk
Onderwerp	-
Aanmaning	

1. INLEIDING

Hieronder kan worden beschreven welke actie heeft geleid tot het constateren van de overtreding. Toezicht, controle, projectmatig onderzoek o.i.d.

2. OVERTREDING

Op <datum> is door toezichthoudende ambtenaren als bedoeld artikel 18.4 Wet milieubeheer (Wm), belast met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de <Wvo/ Wbb> bepaalde,, geconstateerd dat u [eventueel: sinds <datum>] in overtreding bent op grond van <wettelijke bepaling>. De overtreding bestaat uit het navolgende: <omschrijving van de overtreding>.

3. AANMANING

Deze activiteit/lozing is niet toelaatbaar. Gelet op <milieuhygiënische consequenties, aard/omvang situatie> volsta ik thans met een waarschuwing. Ik verzoek u de nodige maatregelen te nemen om de overtreding c.q. de schadelijke gevolgen daarvan ongedaan te maken en mij hieromtrent te informeren binnen 4 weken na verzenddatum van deze brief.

Mocht u aan deze aanmaning geen gevolg geven, dan zal ik mij beraden over de mij ter beschikking staande mogelijkheden om op te treden.

Hierbij kunt u denken aan het gebruik maken van de mij ter beschikking staande bestuursrechtelijke (handhavings-) -middelen (opleggen dwangsom, toepassing bestuursdwang).

<evt.> Tevens zullen alsdan - gelet op het ter zake geformuleerde (vervolgings)beleid - de geconstateerde overtredingen middels een proces-verbaal aan de Officier van Justitie worden voorgelegd.

Hoogachtend,

<Ondertekening>

Aan
Adres overtreder

Contactpersoon	Doorkiesnummer
Datum	Bijlage(n)
Ons kenmerk	-
-	Uw kenmerk
Onderwerp	-
Dwangsombeschikking	

1. INLEIDING

Op <datum> heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen <aangeschrevene(n)> en <namen medewerkers> van de afdeling Handhaving van <naam bestuursorgaan>. Dit gesprek vond plaats naar aanleiding van een door u gepleegde overtreding van het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming (hierna: Bouwstoffenbesluit). In dit gesprek is de toepassing van een dwangsom ter sprake gekomen.

Van dit gesprek is een verslag gemaakt, waarin uw bedenkingen tegen de (eventuele) oplegging van de dwangsom zijn weergegeven, hetgeen is verzonden bij brief van <datum>, met kenmerk <kenmerk>.

In aansluiting op bovengenoemd gesprek bericht ik u als volgt.

2. GECONSTATEERDE OVERTREDING

Op <datum> is door toezichthoudende ambtenaren als bedoeld artikel 18.4 Wet milieubeheer (Wm), belast met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de <Wvo/ Wbb> bepaalde, geconstateerd dat door u <bouwstoffen> werden toegepast in <werk>, zich bevindend te <plaatsbeschrijving/naam oppervlaktewater>.

De aangetroffen situatie kan als volgt worden omschreven:

<beschrijving aangetroffen situatie>

Deze geconstateerde situatie is in strijd met artikel(en) <...> van het Bouwstoffenbesluit <en eventueel de Wbb of de Wvo>. In dit artikel wordt bepaald dat <omschrijving betreffende artikel(en)>. U bent derhalve in overtreding. Uit de analyseresultaten van de monsters, die op <datum> van de door u toegepaste bouwstoffen zijn genomen, blijkt dat hierin <gemiddeld> de volgende gehalten aan verontreinigende stoffen werden aangetroffen:

<stof>

<gehalte>

<stof> <gehalte>
Ter uwer informatie zijn de analyseresultaten bijgevoegd.

3. OVERWEGINGEN

- Milieubelang

<De activiteit> moet als sterk verontreinigend worden aangemerkt, omdat <...>. Tevens is duidelijk geworden dat de situatie niet kan worden gelegaliseerd.

- Reactie op ingebrachte bedenkingen
<...>

4. BESLUIT

Ondanks de herhaalde aanmaningen onzerzijds / de toezeggingen uwerzijds om de illegale activiteit/lozing te staken (zie brieven van... met kenmerk) is uit het op <datum> uitgevoerde controlebezoek gebleken dat u de illegale activiteit/lozing continueert.

Ik acht de kans zeer groot dat u opnieuw in strijd met het bepaalde van artikel <...> zult handelen en derhalve heb ik besloten u een last onder dwangsom op te leggen. Deze bevoegdheid heb ik op grond van artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht <juncto artikel waarop bestuursdwangbevoegdheid is gebaseerd>. Gezien de aard en omvang van de milieubelasting die door uw overtreding wordt veroorzaakt, is het toepassen van bestuursdwang in de onderhavige situatie niet opportuun.

5. BEGUNSTIGINGSTERMIJN

Vanaf het in werking treden van deze beschikking stel ik u gedurende <periode> in de gelegenheid om maatregelen te treffen om aan de met de wet strijdige situatie een einde te maken.

6. HOOGTE DWANGSOM

Met ingang van het in werking treden van deze beschikking leg ik u een dwangsom op van | .... <per overtreding/per tijdseenheid/bedrag ineens> van het bepaalde in <artikel> van het Bouwstoffenbesluit bepaalde ten aanzien van de activiteiten als boven vermeld.

Dit betekent dat de dwangsom wordt verbeurd ieder(e) <tijdseenheid> / keer dat door u <activiteit>.

Het gestelde bedrag en het daarbij gestelde maximum acht ik in redelijke verhouding tot de zwaarte van het gelaedeerde belang en de beoogde werking van de dwangsom.

7. MAXIMAAL TE VERBEUREN BEDRAG

Het maximaal totaal te verbeuren bedrag stel ik op | ....

8. BIJZONDERHEDEN

<eventueel in te vullen>

9. ONDERTEKENING

Hoogachtend,

<Ondertekening>

10. MEDEDELINGEN

Bezwaar

Ingevolge de Algemene wet bestuursrecht kan tegen deze beschikking door belanghebbenden binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift worden ingediend.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan <naam en adres bestuursorgaan>

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening van het bezwaar;
- de vermelding van het bestuursorgaan dat de beschikking heeft genomen en de datum en het kenmerk van deze beschikking;
- de gronden van het bezwaar (motivering).

Voorlopige voorziening

Indien een bezwaarschrift is ingediend is het mogelijk om daarnaast een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening in te dienen.

Een dergelijk verzoek dient te worden gericht aan de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (adres: Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage).

Het verzoek dient te zijn ondertekend en tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening van het bezwaar;
- de vermelding van de datum en het nummer van de beschikking waartegen het bezwaarschrift zich richt;
- een opgave van de redenen waarom men zich niet met de beschikking kan verenigen.

Bij het verzoek dient voorts een afschrift van het bezwaarschrift te worden overgelegd. Zo mogelijk wordt tevens een afschrift van de beschikking waarop het geschil betrekking heeft overgelegd.

Van de indiener van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening wordt een bedrag aan griffierecht geheven. Omtrent de hoogte hiervan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dit dient te betalen dient u zich in verbinding te stellen met de secretarie van de voornoemde afdeling (tel.: 070-3624871).

Inwerkingtreding van deze beschikking

Op grond van artikel 20.4 van de Wet milieubeheer juncto 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht, treedt deze beschikking in werking zodra deze aan de belanghebbenden is uitgereikt of verzonden.

Naleving

Op de naleving van het in de dwangsombeschikking gestelde zal worden toegezien.

Voor het geval mij tussentijds blijkt dat het met deze beschikking beoogde doel niet wordt bereikt, behoud ik mij het recht voor om nadere vervolgmaatregelen te treffen.

Vervolgmaatregelen

De dwangsbeschikking laat onverlet de strafbaarheid in verband met de overtreding van <het Bouwstoffenbesluit/de Wvo/de Wbb>. Hieruit volgt dat een proces-verbaal kan worden opgemaakt en door de Officier van Justitie een strafrechtelijke vervolging kan worden ingesteld. Bovenstaande geldt ook voor de periode tot dat de beschikking van kracht wordt en ook gedurende de begunstigingstermijn.

Afschriften

Een afschrift van deze beschikking wordt gezonden aan:

- de Officier van Justitie in het arrondissement <...>;
- de Inspecteur van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu in <...>;
- het college van burgemeester en wethouders van <...>;
- gedeputeerde staten van de provincie <...>;
- de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat in de regionale directie <....>
- <...>.

* Overige mededelingen <...>

Aan
Adres overtreder

Contactpersoon	Doorkiesnummer
Datum	Bijlage(n)
Ons kenmerk	-
-	Uw kenmerk
Onderwerp	-
Bestuursdwangbeschikking	

1. INLEIDING

Op <datum> heeft er een gesprek plaatsgevonden tussen <aangeschrevene(n)> en <namen medewerkers> van de afdeling Handhaving van <naam bestuursorgaan>. Dit gesprek vond plaats naar aanleiding van een door u gepleegde overtreding van het Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterenbescherming (hierna: Bouwstoffenbesluit). In dit gesprek is de toepassing van bestuursdwang ter sprake gekomen. Van dit gesprek is een verslag gemaakt, waarin uw bedenkingen, tegen de (eventuele) toepassing van bestuursdwang zijn weergegeven, hetgeen is verzonden bij brief van <datum> met kenmerk <...>. In aansluiting op bovengenoemd gesprek bericht ik u als volgt.

2. GECONSTATEERDE OVERTREDING

Op <datum> is door toezichthoudende ambtenaren als bedoeld artikel 18.4 Wet milieubeheer (Wm), belast met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens de <Wvo/ Wbb> bepaalde, geconstateerd dat door u <bouwstoffen> werden toegepast in <werk>, zich bevindend te <plaatsbeschrijving/naam oppervlaktewater>.

De aangetroffen situatie kan als volgt worden omschreven:

<beschrijving aangetroffen situatie>

Deze geconstateerde situatie is in strijd met artikel(en) <...> van het Bouwstoffenbesluit <en eventueel de Wbb of de Wvo>. In dit artikel wordt bepaald dat <omschrijving betreffende artikel(en)>. U bent derhalve in overtreding. Uit de analyseresultaten van de monsters, die op <datum> van de door u toegepaste bouwstoffen zijn genomen, blijkt dat hierin <gemiddeld> de volgende gehalten aan verontreinigende stoffen werden aangetroffen:

<stof>	<gehalte>
<stof>	<gehalte>

Ter uwer informatie zijn de analyseresultaten van de <materiaal> monsters bijgevoegd.

3. OVERWEGINGEN

-Milieubelang

<Omschrijving van het milieubelang>

Tevens is duidelijk dat de situatie niet kan worden gelegaliseerd.

-Reactie op ingebrachte bedenkingen

<....>

4. BESLUIT

Ondanks de herhaalde aanmaningen onzerzijds / de toezeggingen uwerzijds om de lozing te staken (zie brieven van ..... met kenmerk.....) is uit het op <datum> uitgevoerde controlebezoek gebleken dat u <de illegale activiteit> continueert.

Ik acht het continueren van de <situatie> in strijd met het bepaalde in <artikel> van <het Bouwstoffenbesluit/de Wvo/de Wbb> uit milieuhygiënisch oogpunt onaanvaardbaar. Derhalve besluit ik bestuursdwang toe te passen. Gezien de genoemde grote milieubezwaarlijkheid is het opleggen van een dwangsom in de onderhavige situatie niet opportuun.

Ingevolge <artikel > heb ik de bevoegdheid bestuursdwang toe te passen. Onder bestuursdwang wordt verstaan: het door feitelijk handelen door of vanwege een bestuursorgaan optreden tegen hetgeen in strijd met bij of krachtens enig wettelijk voorschrift gestelde verplichtingen is of wordt gedaan, gehouden of nagelaten.

5. LASTGEVING

U dient maatregelen te treffen om aan de met de wet strijdige situatie een einde te maken.

Deze maatregelen dienen te bestaan uit:

-

-

-

en dienen op <datum> te zijn uitgevoerd. Indien op <datum> de genoemde maatregelen niet zijn uitgevoerd, zal ik op uw kosten overgaan tot de toepassing van bestuursdwang.

Deze toepassing bestaat uit:

-

-

-

->

Bij het vaststellen van de begunstigingstermijn is gelet op de milieubezwaarlijkheid van de overtreding en de door u te nemen maatregelen <evt. specificeren>.

6. BIJZONDERHEDEN

<eventueel in te vullen>

7. KOSTEN

De overtreder is de kosten van de toepassing van bestuursdwang verschuldigd.

8. ONDERTEKENING

Hoogachtend,

<Ondertekening>

9. MEDEDELINGEN

Bezwaar

Ingevolge de Algemene wet bestuursrecht kan tegen deze beschikking door belanghebbenden binnen zes weken na de dag waarop dit is bekendgemaakt een bezwaarschrift worden ingediend.

Het bezwaarschrift moet worden gericht aan <naam en adres bestuursorgaan>

Het bezwaarschrift dient te zijn ondertekend en tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening van het bezwaar;
- de vermelding van het bestuursorgaan dat de beschikking heeft genomen en de datum en het kenmerk van deze beschikking;
- de gronden van het bezwaar (motivering).

Voorlopige voorziening

Indien een bezwaarschrift is ingediend is het mogelijk om daarnaast een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening in te dienen.

Een dergelijk verzoek dient te worden gericht aan de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (adres: Postbus 20019, 2500 EA 's-Gravenhage). Het verzoek dient te zijn ondertekend en tenminste het volgende te bevatten:

- de naam en het adres van de indiener;
- de dagtekening van het bezwaar;
- de vermelding van de datum en het nummer van de beschikking waartegen het bezwaarschrift zich richt;
- een opgave van de redenen waarom men zich niet met de beschikking kan verenigen.

Bij het verzoek dient voorts een afschrift van het bezwaarschrift te worden overgelegd. Zo mogelijk wordt tevens een afschrift van de beschikking waarop het geschil betrekking heeft overgelegd.

Van de indiener van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening wordt een bedrag aan griffierecht geheven. Omtrent de hoogte hiervan, de wijze waarop en de termijn waarbinnen u dit dient te betalen dient u zich in verbinding te stellen met de secretarie van de voornoemde afdeling (tel.: 070-3624871).

Inwerkingtreding van deze beschikking

Op grond van artikel 20.4 van de Wet milieubeheer juncto 3:40 en 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht, treedt deze beschikking in werking zodra deze aan de belanghebbenden is uitgereikt of verzonden.

Naleving

Op de naleving van het in de dwangsbeschikking gestelde zal worden toegezien.

Voor het geval mij tussentijds blijkt dat het met deze beschikking beoogde doel niet wordt bereikt, behoud ik mij het recht voor om nadere vervolgmaatregelen te treffen.

Vervolgmaatregelen

De dwangsbeschikking laat onverlet de strafbaarheid in verband met de overtreding van <het Bouwstoffenbesluit/de Wvo/de Wbb>. Hieruit volgt dat een proces-verbaal kan worden opgemaakt en door de Officier van Justitie een strafrechtelijke vervolging kan worden ingesteld. Bovenstaande geldt ook voor de periode tot dat de beschikking van kracht wordt en ook gedurende de begunstigingstermijn.

Afschriften

Een afschrift van deze beschikking wordt gezonden aan:

- de Officier van Justitie in het arrondissement <...>;
- de Inspecteur van de volksgezondheid voor de hygiëne van het milieu in <...>;
- het college van burgemeester en wethouders van <...>;
- gedeputeerde staten van de provincie <...>;
- de hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat in de regionale directie <....>
- <...>.

* Overige mededelingen

<...>

Bijlage 4 Meldingsformulier Bouwstoffenbesluit bodem

In deze bijlage is het meldingsformulier voor toepassing van bouwstoffen op of in de bodem opgenomen.

Bijlage 5 Meldingsformulier Bouwstoffenbesluit bodem oppervlaktewater

In deze bijlage is het meldingsformulier voor toepassing van bouwstoffen in oppervlaktewater opgenomen. (Regeling meldingen Bouwstoffenbesluit oppervlaktewater, Staatscourant 1998, 203, pagina 10).

Bijlage 6 Procedureschema Awb bij handhavingsbesluiten en stappenplan dwangsom

Procedureschema Awb bij handhavingsbesluiten

Aanleiding tot inzetten van de bestuursrechtelijk instrumenten bestuursdwang of dwangsom.

De overtreder wordt ingevolge artikel 4:8 Awb "gehoord", dat wil zeggen, de overtreder wordt de mogelijkheid geboden zijn/haar zienswijze (mondeling of schriftelijk) naar voren te brengen over het voornemen van het bevoegde gezag om een handhavingsinstrument in te zetten.

Van het "horen" wordt een verslag gemaakt en aan de overtreder opgestuurd. Naar aanleiding van het gesprek in het kader van artikel 4:8 Awb wordt besloten of er daadwerkelijk een besluit wordt genomen tot het opleggen van een dwangsom of het toepassen van bestuursdwang.

Nemen besluit, met begunstigingstermijn.

In spoedeisende situaties zonder begunstigingstermijn; Indien de situatie dermate spoedeisend is dat het bestuursorgaan de beslissing tot toepassing van bestuursdwang niet tevoren op schrift kan stellen, zorgt het alsnog zo spoedig mogelijk voor de opschriftstelling en de bekendmaking.

6 weken bezwaartermijn conform artikel 6:8 Awb

In die periode mogelijkheid tot indienen bezwaar conform artikel 7:1 Awb bij bevoegd gezag, bezwaarschrift heeft geen schorsende werking, wel mogelijkheid tot vragen voorlopige voorziening bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Behandeling bezwaar in een hoorzitting door een door het bevoegd gezag samengestelde Awb-commissie, artikel 7:2 Awb.

Nemen besluit op bezwaar binnen 6 weken na ontvangst bezwaarschrift, artikel 7:10 Awb.

Mogelijkheid tot instellen beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Stappenplan dwangsom

In het navolgende worden meer in detail de stappen beschreven die moeten leiden tot het al dan niet ambtshalve toepassen van de dwangsom als bestuursrechtelijk handhavingsmiddel.

STAP 1

De eerste stap die leidt tot het opleggen van een dwangsom is steeds het *constateren* van een *overtreding*, dan wel (wellicht ook) een klaarblijkelijke dreiging van een (hernieuwde) overtreiding. De constatering van een overtreiding wordt op een of andere manier gemeld bij, of geconstateerd door de afdeling handhaving van het bestuur. De constatering(en) moet(en), met het oog op de bewijsvoering, worden neergelegd in één of meer *inspectierapporten*.

STAP 2

De tweede stap moet een onderzoek zijn naar de *bevoegdheid* van het bestuur om op te treden.

STAP 3

Is het bestuur bevoegd, dan wordt de overtreder *aangeschreven* en *gesommeerd* de overtreiding binnen een nader te bepalen termijn te beëindigen of te voorkomen dat de overtreiding zich zal herhalen. Daarbij wordt gewaarschuwd voor handhaving, die bijvoorbeeld kan bestaan uit de oplegging van een last onder dwangsom. In spoedeisende gevallen kan deze stap worden overgeslagen.

STAP 4

De vierde stap is een beoordeling van de vraag of een *dwangsom* bij de geconstateerde overtreiding het meest geëigend is, aan de hand van de overwegingen in paragraaf 14.5. Strafrechtelijke middelen kunnen naast de bestuurlijke instrumenten worden ingezet. Civielrechtelijke middelen in principe niet. Naast de dwangsom kan evenmin een ander bestuurlijk handhavingsinstrument worden ingezet.

In eerste instantie zal moeten worden nagegaan of er een dwangsom kan worden opgelegd dan wel dat direct (ander) optreden van de overheid geboden is. Verzet het belang van het milieu zich *niet* tegen het opleggen van een dwangsom dan moet worden beoordeeld of snel handelen geboden is. De termijn om te komen tot het geven van de dwangsombeschikking moet in dat geval heel kort zijn. Soms zo kort dat andere instrumenten wellicht geschikter zijn om een einde te maken aan de overtreiding, zoals de voorlopige maatregel op grond van artikel 28 en 29 van de Wet op de economische delicten.

STAP 5

Stap 5 is het *horen* van de overtreder, overeenkomstig artikel 4:8 eerste lid Awb, al dan niet aan de hand van een *concept dwangsombeschikking*. De overtreder heeft de keus of hij mondeling of schriftelijk zijn zienswijze wil geven.

In voorkomende gevallen kan worden overwogen het horen in het kader van stap 3 te laten plaatsvinden, zodat eventuele informatie die daarbij naar voren wordt gebracht kan worden betrokken bij de beoordeling van de vraag welk handhavingsinstrument voor de betreffende situatie het meest geëigend is. Deze combinatie heeft als voordeel dat de aanschrijving kan worden gecombineerd met de uitnodiging voor het horen. Na het horen

mag echter niet te veel tijd verstrijken alvorens een handhavingsbesluit wordt genomen, omdat tijdsverloop het risico met zich meebrengt van veranderde feiten en omstandigheden.

STAP 6

Stap 6 bestaat uit het uitwerken van de dwangsombeschikking.

STAP 7

Stap 7 is het versturen (aangetekend) van de dwangsombeschikking. Het versturen gaat gepaard met administratieve handelingen als paraferen, registreren en archiveren. De eisen die aan de dossiervorming moeten worden gesteld, zijn mede afgeleid van de eisen die een zaak in beroep stelt.

STAP 8

Als de overtreder na het maken van bezwaar of het instellen van beroep tegen de dwangsombeschikking en, voorafgaand aan de afwikkeling daarvan, de zaak herstelt, kan het besluit eventueel worden ingetrokken. Vooraf zal moeten worden beschikt over een rapportage op grond van een inspectie, waaruit blijkt dat daadwerkelijk hersteld is.

STAP 9

Tegen het opleggen van een dwangsombeschikking kan de overtreder bezwaar maken en vervolgens beroep instellen. ook kan een voorlopige voorziening worden gevraagd. Doet zich dat voor, dan bestaat stap 9 uit de behandeling van deze procedures.

STAP 10

Stap 10 heeft betrekking op het in werking treden van de beschikking. Zodra de overtreding na het van kracht worden van de dwangsombeschikking en het verstrijken van een eventueel verleende begunstigingstermijn voortduurt of zich opnieuw voordoet, wordt de *dwangsom verbeurd*. Vanaf dat moment zal door middel van inspecties, eventueel door (deskundige) derden, moeten worden geconstateerd of de overtreding nog voortduurt en dus de dwangsommen worden verbeurd. Van die inspecties moeten rapporten worden opgemaakt met het oog op de bewijsvoering. Als uit de inspecties blijkt dat niet aan de voorwaarden is voldaan, volgt stap 11.

STAP 11

Stap 11 bestaat uit het innen van de verbeurde dwangsom. Allereerst wordt daartoe schriftelijk een betalingsverzoek gedaan. Blijft betaling achterwege, dan volgt een schriftelijke aanmaning. Indien niet binnen de *gestelde termijn* is betaald, dient de deurwaarder te worden ingeschakeld om via een *dwangbevel* betaling af te dwingen. Als een dwangbevel wordt uitgevaardigd, zal de deurwaarder een procedure van aanmanen, dwangbevel, etc. in gang zetten. Tegen het dwangbevel kan de overtreder binnen dertig dagen in *verzet* komen. Hierdoor wordt de tenuitvoerlegging van het dwangbevel *geschorst*.

Mocht blijken dat ook het innen van de dwangsom niet leidt tot herstel, dan moet bovendien worden beoordeeld of de inzet van de dwangsom wel aan de bedoelingen heeft beantwoord. Wellicht kan dan worden besloten de beschikking in te trekken. Eventueel kan een ander handhavingsinstrument worden ingezet.

STAP 12

Zodra het maximumbedrag is verbeurd en de overtredingen voortduren of er bestaat gegronde vrees voor herhaling van de overtreding, kan er een *hogere dwangsom* worden opgelegd of een *ander handhavingsmiddel* worden toegepast. Want ook als de dwangsom geheel verbeurd is, dient de overtreder nog steeds na te komen. Voordat een ander handhavingsmiddel of een hogere dwangsom kan worden opgelegd, moet de oude dwangsombeschikking worden ingetrokken.

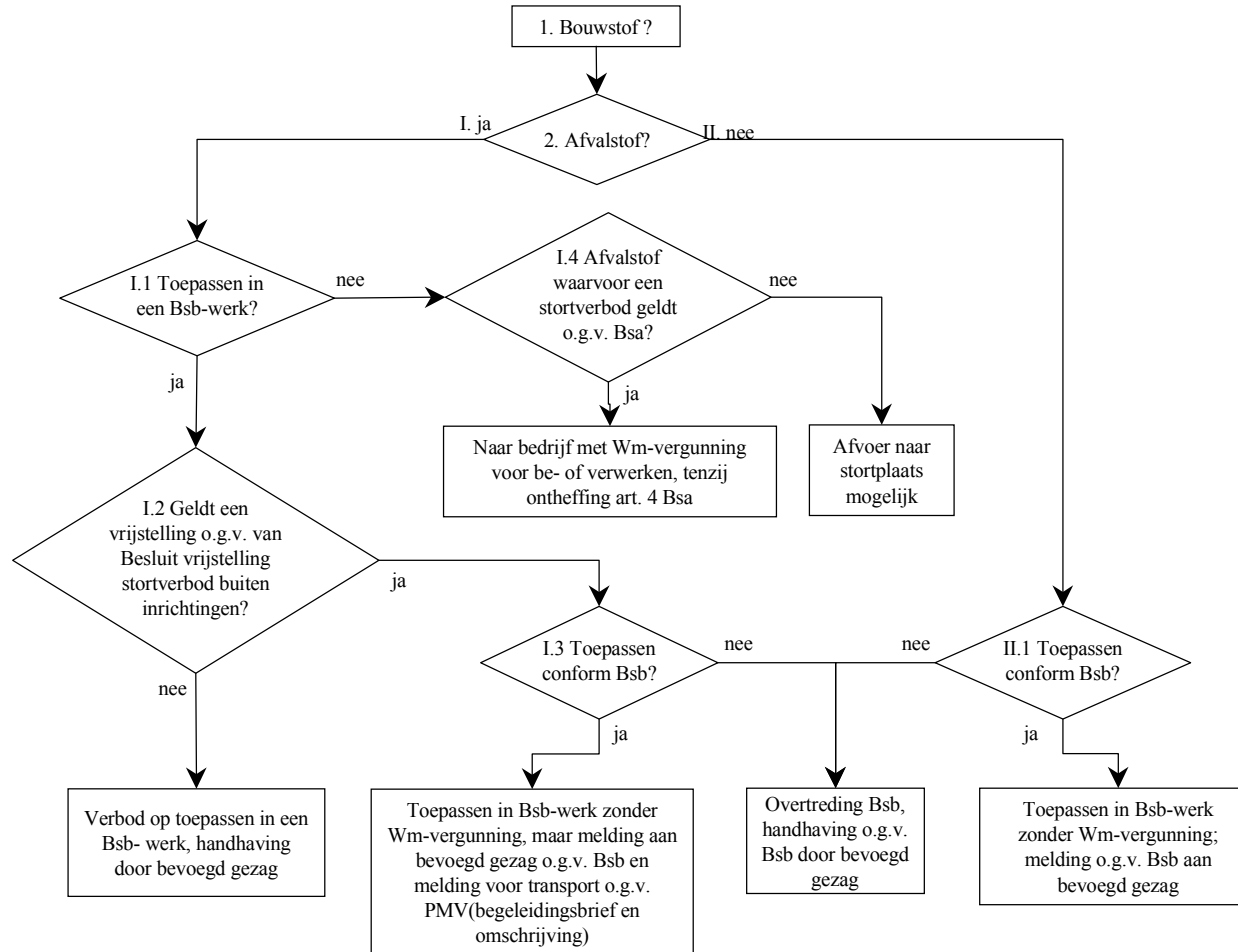
STAP 13

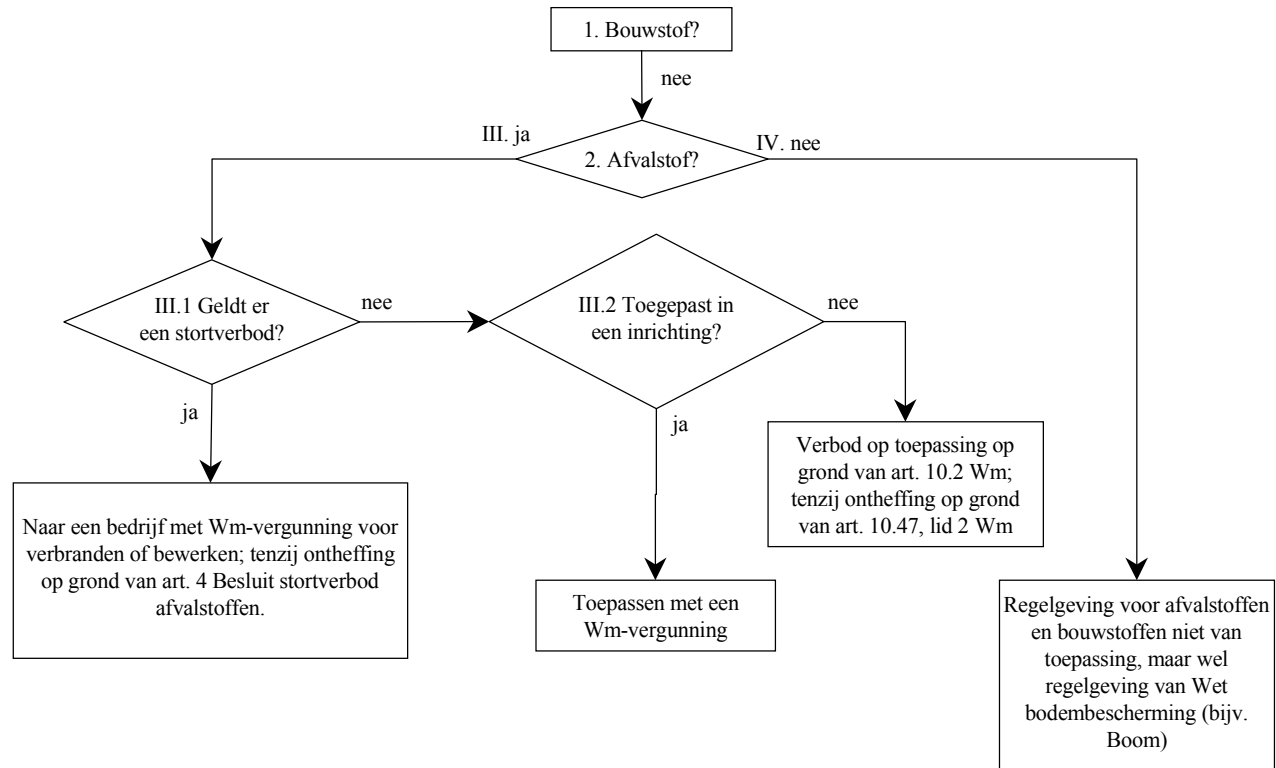
Voorts kan de overtreder het bevoegd gezag om *intrekking* van de dwangsombeschikking verzoeken (artikel 18.11 Wm). Dit kan niet eerder dan nadat er één jaar is verstreken zonder overtredingen. Binnen vier weken na de dag waarop dit verzoek is ontvangen, dient het bevoegd gezag een besluit te nemen. Gebeurt dit niet, dan is er sprake van een fictieve weigering. Het is overigens wel mogelijk dat het bestuursorgaan *ambtshalve* het dwangsombesluit intrekt, voordat de jaartermijn is verstreken. Zowel tegen de expliciete weigering, als tegen de fictieve weigering op het verzoek om intrekking, kan de overtreder bezwaar maken en (vervolgens) beroep instellen.

Bijlage 7 Relatie afvalstoffenregelgeving en Bouwstoffenbesluit

Relatie afvalstoffenregelgeving-Bouwstoffenbesluit na 1-7-1999

Toelichting bij de schema's

De status van het schema en de toelichting is informatief en is bedoeld in het kader van voorlichting. Er wordt, op basis van bestaande regelgeving en jurisprudentie, een beeld gegeven over de wijze waarop met bouwmaterialen moet worden omgegaan. In onderstaande toelichting zijn de diverse vragen in het schema uitgewerkt. Tevens wordt stilgestaan bij het begrip afvalstof en bij de vraag of voor het tijdelijk in opslag nemen en houden van bouwmaterialen/afvalstoffen een vergunningplicht geldt. In de bijlage 1 worden de verplichtingen en procedures die gelden op basis van de afvalstoffenregelgeving vermeld. De verplichtingen en procedures op basis van het Bouwstoffenbesluit (hierna Bsb) zijn in de HUM duidelijk aangegeven. Het schema en de toelichting hebben geen wettelijke status.

♣ **1** ♣ De eerste vraag die wordt gesteld is of er sprake is van een bouwstof in de zin van het Bouwstoffenbesluit (hierna Bsb), dat wil zeggen is er sprake van een steenachtig materiaal of van grond. De definitie wat een bouwstof is, is te vinden in artikel 1, eerste lid, onder b van het Bsb. Een bouwstof is een materiaal in de hoedanigheid waarin het is bestemd in een werk te worden gebruikt en waarin de totaalgehalten aan silicium, calcium of aluminium tezamen meer dan 10% (m/m) van het materiaal bedragen. Bouwstoffen die binnen een gebouw als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Woningwet worden toegepast, alsmede vlakglas en metallisch aluminium worden niet aangemerkt als een bouwstof in de zin van het Bsb. Deze vraag wordt positief dan wel negatief beantwoord.

Een positief antwoord op de eerste vraag betekent dat als een materiaal als een bouwstof is aan te merken. Er dient nog wel te worden nagegaan of het materiaal is te kwalificeren als een categorie 1-bouwstof, categorie 2-bouwstof of een bouwstof behorend tot een bijzondere categorie. Later in het schema komt aan de orde of het materiaal ook conform de eisen voor de diverse categorieën wordt toegepast.

♣ **2** ♣ De volgende vraag is, is er sprake van een afvalstof. Deze vraag is niet eenvoudig te beantwoorden, maar gelet op de jurisprudentie van het Hof van Justitie, zie onderstaand, wordt er verstandig aangedaan materialen die als afvalstof zijn vrijgekomen en welke direct of na een geringe bewerking worden toegepast, als zodanig te blijven aanmerken. Slechts primaire bouwstoffen en materialen waarin weliswaar afvalstoffen zijn verwerkt, maar die niet meer herkenbaar zijn, dragen niet het etiket afvalstoffen. De vraag of iets een afvalstof is, is positief of negatief te beantwoorden en levert in combinatie met de eerste vraag vier oplossingsrichtingen. Deze oplossingsrichtingen, in het schema en onderstaand aangegeven met I, II, III en IV, worden achtereenvolgens behandeld.

Ter informatie wordt over afvalstof nog het volgende opgemerkt.

De jurisprudentie over het begrip afvalstof is nog steeds in beweging. Hoewel de situatie van eind 1998 is weergegeven, is de tendens dat het etiket afvalstof niet eenvoudig van een materiaal is af te nemen. Nieuwe jurisprudentie zal hierover duidelijkheid moeten geven. In de uitspraken in de zaak Tombesi e.a. (HvJ EG d.d. 25-6-1997, nrs. C-304/94; C-330/94; C-342/94 en C-224/95; vindplaats M&R 1997/100)) en de zaak tussen Inter-Environnement Wallonie ASBL en het Waalse Gewest (HvJ EG d.d. 18-12-1997, nr. C-129/96; M&R 1998/90) gaat het al wel die kant op. In deze uitspraken is aangegeven dat "het gegeven dat een afvalstof een commerciële waarde heeft en voor handelsdoeleinden

wordt opgehaald met het oog op terugwinning, recycling of hergebruik niet maakt dat er geen sprake is van een afvalstof”, “voor de vermaling van een afvalstof geldt eveneens dat het niet relevant is dat de stof in de categorie voor hergebruik bestemde residuen is ingedeeld”, en dat in beginsel geen enkel product of restproduct van het begrip afval kan worden uitgesloten.

In Nederland kennen we van uit het verleden de zogenaamde niet-van-toepassing criteria om aan te geven dat een materiaal gelet op herkomst, bewerking en toepassing in een ad hoc situatie niet als een afvalstof hoeft te worden gezien. Over het toepassen van deze criteria zijn inmiddels ook prejudiciële vragen gesteld. (AbRvS d.d. 25-11-1997 E.03.96.894 (houtresten); vindplaats M&R 1998/30-31; AB 1998/2) (AbRvS d.d. 25-11-1997 E.03.95.1446 (luwabottoms); vindplaats AB 1998/1; BR 1998/222)

I: er is sprake van een bouwstof én van een afvalstof.

In het onderstaande zal zo veel mogelijk worden gesproken over materiaal.

♣ I.1 ♣ De eerste vraag die vervolgens aan de orde is, is of het materiaal wordt toegepast in een werk als bedoeld in het Bsb. Of er van een dergelijk werk sprake is, zal voor de betrokkenen veelal zonder meer duidelijk zijn. Gelet op de wijziging van bijlage I, onder 28.3, onder c, van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer, die per 1 juli 1999 zal plaatsvinden, is een dergelijk werk niet als een inrichting aan te merken (Stb. 1998, 406).

Als het antwoord op deze vraag positief is dan luidt de volgende vraag:

♣ I.2 ♣ Geldt er een vrijstelling op grond van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen (Stb. 1997, 664)? Omdat een werk op grond van het Bsb geen inrichting is, is artikel 10.2 van de Wet milieubeheer (hierna Wm) van toepassing. Dit artikel geeft een verbod voor het op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten een inrichting tenzij daarvoor een vrijstelling is verleend. In het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen zijn deze vrijstellingen voor het zich ontdoen van afvalstoffen door deze op de bodem te brengen, aangegeven. In artikel 2, eerste lid, van dit besluit is aangegeven dat er een vrijstelling geldt indien “het werken, niet zijnde inrichtingen betreft, als aangegeven in bijlage I, onder 28.3, onder c, van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer.” In het derde lid is aangegeven dat de vrijstelling niet geldt indien afvalstoffen worden gebruikt welke behoren tot een categorie vermeld in artikel 1 van het Besluit stortverbod afvalstoffen, en waarvoor derhalve een stortverbod geldt. In relatie tot het Bsb gaat het met name om bouw- en sloopafval (categorie 19), zeefzand (categorie 20) en straalgrit (categorie 21). Het vierde lid geeft vervolgens aan dat het derde lid niet geldt voor asfalt- en betongranulaat, afkomstig van het breken of frezen van werken als in het Bsb bedoeld, voor zeefzand en voor straalgrit.

Als er **geen** vrijstelling geldt dan betekent dit een verbod op het toepassen van het materiaal in een werk. Burgemeester en wethouders zien toe op de handhaving hiervan. De enige mogelijkheid die er is om het materiaal toch toegepast te krijgen is door aan Gedeputeerde Staten ontheffing te vragen van het stortverbod buiten inrichtingen op grond van artikel 10.47, tweede lid, Wm.

Als er **wel** een vrijstelling geldt, dan is de volgende vraag:

♣ I.3 ♣ Wordt het materiaal conform de eisen van het Bouwstoffenbesluit toegepast? Zo **ja**, dan is toepassen in een werk mogelijk. Op grond van het Bsb dient dit wel te worden gemeld aan het bevoegd gezag. Op grond van de provinciale milieuverordening (PMV) dient er ook een melding te worden gedaan voor transport. Men dient dan ook te beschikken over een begeleidingsbrief en een omschrijving van het materiaal.

Zo **nee**, dan is men in overtreding van het Bsb. Toezicht en handhaving berusten in handen van het bevoegd gezag op grond van het Bsb.

Verplichtingen bij opslag voorafgaand aan uitvoeren werk

Op het moment dat voorafgaand aan het realiseren van een werk de bouwstof/afvalstof in opslag wordt genomen, doet zich de vraag voor of voor deze activiteit een Wm-vergunning zou moeten worden aangevraagd. De voorgenomen activiteit is veelal aan te merken als een eenmalige, tijdelijke aangelegenheid van beperkte duur. In de jurisprudentie is vermeld dat voor een eenmalige, tijdelijke activiteit welke korter dan zes maanden duurt in principe geen vergunningplicht geldt. Er dient overigens bij het realiseren van de tijdelijke activiteit wel aan de gebruikelijke eisen voor zo'n activiteit te worden voldaan. Deze jurisprudentie heeft met name betrekking op activiteiten als vermeld in categorie 1, voor elektromotoren, verbrandingsmotoren en installaties voor het verstoken van brandstoffen die tijdelijk in een bepaalde omgeving aanwezig zijn. Met betrekking tot een activiteit als de tijdelijke opslag van afvalstoffen die zullen worden toegepast als bouwstof, is er echter geen jurisprudentie bekend die dit kan bevestigen.

In de praktijk, zo is vernomen, wil de provincie, zijnde het bevoegd gezag voor de opslag van afvalstoffen afkomstig van buiten de inrichting, hier nog wel eens verschillend oordelen over de noodzaak voor een Wm-vergunning voor deze opslag. Vooraf contact opnemen met de provincie kan derhalve nuttig zijn.

Als bij vraag **♣ I.1 ♣**, wordt het materiaal toegepast in een werk als bedoeld in het Bsb, **nee** is geantwoord, dan is de volgende vraag:

♣ I.4 ♣ Geldt er voor dit materiaal een stortverbod op grond van het Besluit stortverbod afvalstoffen (Stb. 1997, 665; hierna Bsa).

Zo **ja**, dan moet het materiaal worden afgevoerd naar een inrichting met Wm-vergunning voor het bewerken of verwerken ervan. Een andere mogelijkheid is dat het materiaal wordt toegepast in een inrichting als bedoeld in bijlage I, onder 28.1, onder d, van het Ivb. Artikel 3, eerste lid van het Bsa verbiedt het op of in de bodem brengen van afvalstoffen, waarvoor een stortverbod geldt, in inrichtingen als bedoeld in categorie 28.1.d. van het Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer (hierna IVB) anders dan voor het opslaan. In artikel 3, tweede lid, van het Bsa is aangegeven dat dit verbod voor toepassing in werken niet geldt voor asfalt- of betongranulaat afkomstig van het breken of frezen van werken in de grond-, weg- of waterbouw als bedoeld in bijlage I, categorie 28.3. onder c., van het IVB, en voor zeefzand en straalgrit. Een laatste mogelijk kan zijn, dat het materiaal met een ontheffing op grond van artikel 4 Bsa naar een stortplaats wordt afgevoerd.

Zo **nee**, dan is afvoer naar een stortplaats mogelijk.

II: er is sprake van een bouwstof maar geen afvalstof

In dit geval is er sprake van primaire materialen of van materialen, waarin weliswaar afvalstoffen kunne zijn verwerkt maar die thans als product op de markt worden gebracht.

♣ **II.1** ♣ De eerste vraag die wordt gesteld is of de bouwstof wordt toegepast conform het Bsb. Dit is dezelfde vraag als bij ♣ **I.3** ♣.

Als het antwoord **ja** is, dan is toepassen in een werk mogelijk. Op grond van het Bsb dient dit wel te worden gemeld aan het bevoegd gezag. Op grond van de PMV dient er ook een melding te worden gedaan voor transport. Men dient dan ook te beschikken over een begeleidingsbrief en een omschrijving van het materiaal.

Zo **nee**, dan is men in overtreding van het Bsb. Toezicht en handhaving berusten in handen van het bevoegd gezag op grond van het Bsb.

III: er is geen sprake van een bouwstof maar wel van een afvalstof

Omdat er geen sprake is van een bouwstof, behoeft niet verder te worden gekeken naar het Bouwstoffenbesluit. Alleen de afvalstoffenregelgeving is van toepassing.

♣ **III.1** ♣ Op het moment dat er sprake is van een afvalstof is de eerste vraag of voor de afvalstof een stortverbod geldt. Zo **ja**, dan dient de afvalstof te worden afgevoerd naar een bedrijf welke beschikt over een Wm-vergunning voor het bewerken, verwerken of verbranden van deze afvalstof.

Zo **nee**, dan is de volgende vraag:

♣ **III.2** ♣ Wordt de afvalstof toegepast in een inrichting?
Zo **ja**, dan is daarvoor een Wm-vergunning ex hoofdstuk 8 Wm vereist.

Zo **nee**, hiervan is sprake indien er minder dan 50 m³ afvalstoffen worden toegepast of indien ze buiten een inrichting worden toegepast, dan geldt het verbod op grond van artikel 10.2 Wm. Toepassing is slechts mogelijk indien toepassing op grond van het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen is toegestaan of indien van dit verbod ontheffing is gekregen van Gedeputeerde Staten op grond van artikel 10.47, lid 2, Wm. Indien geen ontheffing wordt afgegeven en het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen de toepassing niet toestaat, dan zal het materiaal moeten worden afgevoerd naar een bedrijf dat beschikt over een Wm-vergunning voor bewerking of voor eindverwerking ervan.

IV: er is geen sprake van een bouwstof en evenmin van een afvalstof

Als er noch sprake is van een bouwstof, noch van een afvalstof dan zijn Bouwstoffenbesluit en afvalstoffenregelgeving niet van toepassing op het materiaal dat voorhanden is. Dit betekent niet dat er geen andere regelgeving van toepassing kan zijn, zoals het Besluit kwaliteit en gebruik van overige organische meststoffen (BOOM: Stb. 1991, 613).

Deze optie is in dit kader niet verder uitgewerkt.

Bijlage 7.1: verplichtingen en procedures indien er sprake is van een afvalstof

In situaties waarbij de bouwstof tevens als afvalstof is gekwalificeerd, is het nodig onderscheid te maken in een situatie waarin sprake is van een gevaarlijke afvalstof of van een bedrijfsafvalstof. Dit onderscheid is met name van belang voor de te volgen procedure en de verplichtingen.

Voor een gevaarlijke afvalstof geldt dat moet worden voldaan aan de eisen vermeld in par. 10.5.2. Wm. Voor een bedrijfsafvalstof geldt dat bij provinciale milieuverordening (hierna PMV) voor aangewezen categorieën kan zijn bepaald, dat de bepalingen met betrekking tot de melding inzake de afgifte en ontvangst, zoals vermeld in paragraaf 10.5.2. Wm, van toepassing zijn verklaard.

Voor een bouwstof tevens gevaarlijke afvalstof betekent dit in ieder geval voor de *ontdoener*:

1. verplichte melding bij een door de provincie aan te wijzen instantie van:
  - datum van afgifte;
  - naam en adres van degene aan wie wordt afgegeven;
  - de gebruikelijke benaming en de hoeveelheid afvalstoffen;
  - de plaats waar en de wijze waarop de afvalstoffen worden afgegeven;
  - de voorgenomen wijze van verwijderen van de afvalstoffen;
  - eventueel de gegevens van een bij de verwijdering ingezette transporteur;
2. verplichting tot het verstrekken van een omschrijving van aard, eigenschappen en samenstelling van de afvalstoffen;
3. dat aan de transporteur een begeleidingsbrief wordt verstrekt, welke wordt afgegeven op het moment dat de partij afvalstoffen in ontvangst worden genomen door de geadresseerde;

en voor de *ontvanger*:

1. verplichte melding bij een door de provincie aan te wijzen instantie van:
  - datum van afgifte;
  - naam en adres van degene aan wie de afvalstoffen zijn ontvangen;
  - de gebruikelijke benaming en de hoeveelheid afvalstoffen;
  - de plaats waar en de wijze waarop de afvalstoffen zijn afgegeven;
  - de wijze de afvalstoffen worden verwijderd;
  - eventueel de gegevens van een bij de verwijdering ingezette transporteur;
2. afvalstoffen mogen niet in ontvangst worden genomen zonder dat een omschrijving en een begeleidingsbrief, waarop de ingezette transporteur is vermeld, aanwezig zijn en worden verstrekt.

Voorts heeft de PMV in par 4.3.4. nog aanvullende verplichtingen gesteld, voor zowel ontdoener als voor ontvanger:

- gebruik te maken van standaardformulieren;
- een registratieverplichting in de eigen boekhouding en daarbij gebruik te maken van de afvalstoffencodelijst;
- een bewaarplicht van de eigen boekhouding gedurende ten minste drie jaar.

Voor bedrijfsafvalstoffen zijn er alleen in de PMV, in par. 4.3.3., verplichtingen voorgeschreven. Deze verplichtingen zijn voor de *ontdoener*:

- plicht tot gescheiden houden van de afvalstoffen;
- verplichting tot het verstrekken van een omschrijving van aard, eigenschappen en samenstelling van de afvalstoffen;
- dat aan de transporteur een begeleidingsbrief wordt verstrekt, welke wordt afgegeven op het moment dat de partij afvalstoffen in ontvangst worden genomen door de geadresseerde;
- meldingsplicht voor afgifte van afvalstoffen in bijlage 4,B;
- omschrijvingsformulier en begeleidingsformulier bij transport;

Voor de *ontvanger*:

- plicht tot gescheiden houden van de afvalstoffen;
- kwartaalmelding ontvangst achteraf.
- verplichte melding bij een door de provincie aan te wijzen instantie van:
  - datum van afgifte;
  - naam en adres van degene aan wie de afvalstoffen zijn ontvangen;
  - de gebruikelijke benaming en de hoeveelheid afvalstoffen;
  - de plaats waar en de wijze waarop de afvalstoffen zijn afgegeven;
  - de wijze de afvalstoffen worden verwijderd;
  - eventueel de gegevens van een bij de verwijdering ingezette transporteur;
- afvalstoffen mogen niet in ontvangst worden genomen zonder dat een omschrijving en een begeleidingsbrief, waarop de ingezette transporteur is vermeld, aanwezig zijn en worden verstrekt.

Voorts heeft de PMV in par 4.3.4. nog aanvullende verplichtingen gesteld, voor zowel ontdoener als voor ontvanger:

- gebruik te maken van standaardformulieren;
- een registratieverplichting in de eigen boekhouding en daarbij gebruik te maken van de afvalstoffencodelijst;
- een bewaarplicht van de eigen boekhouding gedurende ten minste drie jaar.

In de situatie dat een bouwstof/afvalstof wordt toegepast in een werk en een Wm-vergunning niet vereist is, dan gelden overigens zowel de in het Bouwstoffenbesluit voorgeschreven procedures en verplichtingen, die in bijlage 2 zijn vermeld, als de eisen die in de PMV.

Bijlage 8 Asbest in puingranulaat

Bijlage 9 Fases in een project: Checklist voor initiatiefnemer en ontwerper

Het Bouwstoffenbesluit heeft betrekking op het aanleggen van werken. Werken worden in een aantal stappen voorbereid en uitgevoerd. In onderstaande figuur is de samenhang tussen het aanleggen van werken in fasen, betrokkenen en producten per fase geschematiseerd. In de figuur is aangegeven dat:

- een project bestaat uit fasen,
- elke fase kent een of meerdere betrokkenen,
- in elke fase wordt een product gemaakt door de betreffende betrokkene.

In het kader van het Bouwstoffenbesluit zijn meerdere taken te onderscheiden. Door deze taken te verdelen naar fasen, wordt duidelijk wat wanneer moet worden gedaan en ook door wie dat moet worden gedaan.

Fasen

We onderscheiden de volgende fasen:

1. *Initiatiefase*: in deze fase ontstaat het idee dat er een werk moet worden gebouwd, aangepast of gesloopt.
2. *Ontwerpfase*: in deze fase wordt het idee van “er moet een werk komen” (bijvoorbeeld een weg) omgezet in een ontwerp. Dat wil zeggen dat er tekeningen en beschrijvingen worden gemaakt.
3. *Informatie over de bouwstof*: als het ontwerp is gemaakt dan is informatie gewenst over eventueel vrijkomende bouwstoffen en over bouwstoffen die noodzakelijk zijn om het werk te bouwen.
4. *Bestek*: de informatie van het ontwerp en de informatie over de bouwstof wordt verwerkt tot het bestek.
5. *Melding*: de toepassing van de bouwstoffen in een werk wordt gemeld aan het bevoegd gezag.
6. *Aanleg/uitvoering*: het werk wordt conform bestek aangelegd door een aannemer
7. *Inspectie en onderhoud*: als het werk gereed is, wordt het werk gebruikt. Tijdens deze gebruiksfase kunnen inspectie en onderhoud noodzakelijk zijn.
8. *Slopen/verwijderen bouwstof*: als het werk wordt gesloopt, worden de aanwezige bouwstoffen verwijderd.

Bij de verschillende fasen kunnen verschillende afdelingen van gemeenten of waterkwaliteitsbeheerders betrokken zijn. Enkele voorbeelden staan vermeld in de cirkel ‘Betrokkenen’ en worden door middel van een lijntje verbonden met een projectfase.

Figuur B8.1: Betrokkenen, fasen van een project en producten per fase

Checklist voor preventieve handhaving t.a.v. initiatiefnemer en ontwerper

In de onderstaande checklist wordt een aantal vragen gesteld waar de initiatiefnemer/ontwerper over na moet denken in de ontwerp- en bestekfase. Deze checklist is bedoeld als hulpmiddel voor de voorlichting of bij vooroverleg. Door deze lijst te gebruiken, kunnen als het goed is repressieve handhavingsacties worden beperkt. De checklist is niet limitatief maar moet als een praktisch eerste handvat worden gezien. Werk de checklist vraag voor vraag door. Alleen als dat in de toelichting staat, kan een vraag worden overgeslagen.

Tabel B8.2: Checklist voor initiatiefnemer en ontwerper

Vraag	ja	nee	Toelichting
1. Gebruikt u schone grond?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan moet u beschikken over samenstellingsgegevens van de toegepaste partij schone grond conform het "Gebruikersprotocol schone grond". Indien u schone grond in oppervlaktewater wilt toepassen, moet u dat melden aan de waterkwaliteitsbeheerder. Ga verder naar vraag 5. • Zo nee, zie dan vraag 2.
2. Gebruikt u categorie 1-bouwstoffen?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan moeten deze bouwstoffen terugneembaar worden aangebracht. Menging met de onderliggende (water)bodem moet zowel bij aanleg, gebruik als verwijdering van het werk niet plaatsvinden. Categorie 1-grond moet u melden aan het bevoegd gezag en er moet minimaal 50 m³ aaneengesloten worden toegepast. Zie punt 4 en verder. Categorie 1- bouwstoffen, niet zijnde grond moet u melden aan de waterkwaliteitsbeheerder als u het wilt toepassen in oppervlaktewater. Ga verder naar vraag 4. • Zo nee, zie dan vraag 3.
3. Gebruikt u categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemmas?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan moet de bouwstof terugneembaar worden toegepast, er moet minimaal 10.000 ton aaneengesloten worden toegepast (in een wegfundering mag dat 1.000 ton zijn) én de bouwstof moet voorzien worden van IBC-maatregelen conform bijlage H van de Uitvoeringsregeling (Richtlijn IBC-maatregelen). Ga verder naar vraag 4. • Zo nee, dan mag u de bouwstof niet zonder Wm-vergunning toepassen.
4. Zijn in het ontwerp voorzieningen of maatregelen getroffen om de terugneembaarheid te waarborgen?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan is de bouwstof terugneembaar toegepast. • Zo nee, dan overtreedt u het Bouwstoffenbesluit. Overleg bij twijfel vooraf met het bevoegd gezag.
5. Gebruikt u bouwstoffen die een erkende kwaliteitsverklaring hebben?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan is daarmee voor het bevoegd gezag de kwaliteit van de bouwstof voldoende aangetoond. Indien u een melding moet indienen, voeg dan de kwaliteitsverklaring bij. Ga verder met vraag 8. • Zo nee, zie dan vraag 6.
6. Gebruikt u bouwstoffen die door een geaccrediteerde instelling zijn onderzocht volgens een partijkeuring conform de regels van het Bouwstoffenbesluit?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, voeg dan de onderzoeksresultaten bij de melding. Controleer of de partijkeuring is uitgevoerd conform de voorwaarden van het Bouwstoffenbesluit. Indien u een melding moet indienen, voeg dan het onderzoeksrapport bij. Ga verder met vraag 8 • Zo nee, zie dan punt 7.
7. Gebruikt u bouwstoffen die zijn onderzocht volgens een overig bewijsmiddel?			<p>Overleg vooraf met het bevoegd gezag of het overig bewijsmiddel dat u wilt gebruiken, voldoende informatie over de bouwstof geeft. Bij een overig bewijsmiddel moet er altijd een relatie zijn met een partijkeuring, uitgevoerd conform de protocollen (bijlage F UR).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan kan het bevoegd gezag, indien gewenst, om meer informatie vragen. Indien u een melding moet indienen, voeg dan het bewijsmiddel bij. • Zo nee, dan heeft u onvoldoende informatie over de bouwstof en bent u bij toepassing in overtreding.

Vraag	ja	nee	Toelichting
8. Heeft u in de planning van het project tijd gereserveerd voor het opstellen en tijdig indienen van de melding?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan heeft u geen probleem. Een melding moet worden ingediend voor categorie 1-grond, categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond) en de bijzondere categorieën bouwstoffen bij toepassing op of in de bodem. Voor toepassing in oppervlaktewater moeten alle bouwstoffen worden gemeld dan wel moet een Wvo-vergunning worden aangevraagd. Voor toepassing van schone grond en categorie 1-bouwstoffen, niet zijnde grond, in oppervlaktewater en van categorie 1-grond (bodem en oppervlaktewater) geldt dat u een melding ten minste 2 werkdagen voor aanvang van het werk moet indienen. Voor categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas is deze termijn 1 maand. De bewijsmiddelen met betrekking tot de kwaliteit van de bouwstoffen kunt u twee werkdagen voor toepassing leveren aan het bevoegd gezag. • Zo nee, dan bent u, bij het toepassen van de bouwstof en het niet of te laat melden ervan, in overtreding.
9. Heeft u in het bestek vermeld aan welke categorieën volgens het Bouwstoffenbesluit, de toe te passen bouwstoffen moeten voldoen?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan kunt u het bestek meesturen met de melding. Dit geeft het bevoegd gezag een goed inzicht in hoe het werk wordt aangelegd. • Zo nee, ook dan kan het zinvol zijn om het bestek mee te sturen, maar is niet noodzakelijk.
10. Heeft u in het bestek vermeld volgens welke methode bouwstoffen onderzocht worden c.q. zijn op hun milieuhygiënische samenstelling?			<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, dan is het zinvol om het bestek bij de melding op te sturen. Dan heeft het bevoegd gezag een goed inzicht in hoe onderzoek van de bouwstoffen plaatsvindt of plaats heeft gevonden. • Zo nee, dan is de melding voldoende.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderstaande vragen: alleen voor categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas op of in de bodem 			
11. Als u categorie 2-bouwstoffen (inclusief grond), bouwstoffen met teerhoudend asfaltgranulaat of de bijzondere categorie AVI-bodemas toepast op of in de bodem, bevindt deze bouwstof zich, na zetting, minstens 50cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand?			<p>Het Bouwstoffenbesluit eist dat deze bouwstoffen zich, na zetting, minstens 50cm boven de gemiddeld hoogste grondwaterstand bevinden. De onderzoeksmethode voor het vaststellen van de gemiddeld hoogste grondwaterstand is beschreven in de Uitvoeringsregeling in hoofdstuk 9.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan voldoet u aan deze eis van het Bouwstoffenbesluit, ▪ Zo nee, dan bent u, bij toepassing van de bouwstof in overtreding.
12. Beschikt u over een onderzoeksrapport waarin de GHG is vastgesteld?			<p>Het Bouwstoffenbesluit eist dat u een dergelijk rapport bij de melding voegt. In hoofdstuk 9 van de Uitvoeringsregeling is beschreven hoe de GHG moet worden vastgesteld.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan voldoet u aan deze eis van het Bouwstoffenbesluit, ▪ Zo nee, dan bent, bij toepassing van de bouwstof in overtreding.
13. Gebruikt u een standaard toepassing voor de isolatie van de bouwstoffen?			<p>In bijlage H van de UR (Richtlijn IBC-maatregelen) is beschreven wat een standaard toepassing is. U moet een ingevulde checklist uit de richtlijn IBC-maatregelen meesturen met de melding.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan hoeft u geen nader onderzoek uit te voeren. ▪ Zo nee, zie dan punt 14.

Vraag	ja	nee	Toelichting
14. Als u geen standaard toepassing toepast, heeft u door een deskundig bedrijf onderzoek laten doen naar de gelijkwaardigheid van de IBC-maatregelen?			Als u geen standaard toepassing aanlegt, dan eist het Bouwstoffenbesluit dat u de gelijkwaardigheid van de door u voorgenomen maatregelen aantoont. Dit aantonen moet door een deskundig bedrijf worden gedaan en schriftelijk worden vastgelegd in een rapport. Dit is beschreven in paragraaf 9.3 en 9.4 van de Uitvoeringsregeling (zie ook paragraaf 4.2 en 4.3 van de HUM). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan stuurt u het rapport van het deskundig bedrijf mee met de melding. ▪ Zo nee, dan bent, bij toepassing van de bouwstof, in overtreding.
15. Heeft u een onderhouds- en inspectieplan opgesteld voor het aan te leggen werk?			Het uitvoeren van onderhoud en inspectie is noodzakelijk. In de richtlijn IBC-maatregelen is beschreven waaruit onderhoud en inspectie bestaan. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan voldoet u aan deze eis van het Bouwstoffenbesluit, ▪ Zo nee, dan bent, bij toepassing van de bouwstof in overtreding.
16. Heeft de eigenaar van het werk middelen gereserveerd voor onderhoud en inspectie van de afdichting tijdens het gebruik van het werk?			Onderhoud en inspectie zullen moeten worden bekostigd. Een reservering of een voorziening op een andere wijze, is noodzakelijk. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan is in de financiering van het onderhoud en de inspectie voorzien. ▪ Zo nee, dan zult de kosten voor onderhoud en inspectie alsnog moeten maken. Als u geen onderhoud en inspectie uitvoert bent u in overtreding.
17. Heeft de eigenaar van het werk de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van onderhoud en inspectie geregeld?			Uiteindelijk zal een afdeling of een persoon verantwoordelijk zijn voor onderhoud en inspectie. Meestal kan daarbij worden aangesloten bij bestaande taken van een afdeling of een persoon. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan is dit geregeld. ▪ Zo nee, dan zult u dit moeten regelen, anders bent u bij het niet uitvoeren van onderhoud en inspectie in overtreding.
• Alleen voor teerhoudend asfaltgranulaat (TAG)			
18. Past u teerhoudend asfaltgranulaat gebonden toe?			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan moet het teerhoudend asfaltgranulaat, conform de Richtlijn IBC-maatregelen, gebonden met cement of bitumen worden toegepast. ▪ Zo nee, dan heeft u niet te maken met dit voorschrift.
19. Past u teerhoudend asfaltgranulaat koud toe?			Conform de Richtlijn IBC-maatregelen mag teerhoudend asfaltgranulaat alleen maar koud worden toegepast. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan voldoet u aan dit voorschrift. ▪ Zo nee, dan bent u bij warm toepassen in overtreding.
20. Past u teerhoudend asfaltgranulaat toe met concentraties PAK groter dan 2.500 mg/kg?			Ofschoon niet verboden, wordt het toepassen van TAG met dergelijke concentraties om arbo-redenen afgeraden.
• Alleen voor bijzondere categorie AVI-bodemas			
21. Heeft u in het ontwerp meegenomen dat peilbuizen rondom het werk moeten worden geplaatst?			De richtlijn IBC-maatregelen eist dat u een voorgeschreven aantal peilbuizen rondom het werk plaatst. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan voldoet u aan dit voorschrift ▪ Zo nee, dan bent u bij toepassing in overtreding.
22. Heeft u de verantwoordelijkheid voor onderhoud, inspectie en monsterneming van de peilbuizen geregeld?			Het instandhouden en bemonsteren van peilbuizen moet vooraf goed geregeld zijn. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zo ja, dan heeft u dit geregeld. ▪ Zo nee, dan zult u dit moeten regelen. Als u de inspectie en monsterneming niet uitvoert, bent u in overtreding

Index

Accreditatieprogramma ‘Bouwstoffenbesluit AP04’	50; 102
Actief bodembeheer	60
Anorganische verontreiniging	113
Arbidsomstandighedenwet	64
Asbestbesluit	64
AVI-bodemas	27
Beschikbaarheidsproef	23
Besluit aanwijzing gevaarlijke afvalstoffen (BAGA)	62; 113
Besluit stortverbod afvalstoffen	62; 63
Bestuursrechtelijke handhaving	52
bestuursdwang	54; 55; 57
bezwaar en beroep	57
dwangsom	12; 55; 56; 57; 58; 105; 109; 120; 131; 132; 133; 134; 135
inwerkingtreding van handhavingsbeschikkingen	57
wettelijke basis	52
Bestuursrechtelijkehandhaving	
dwangsom	133
Bevoegd gezag	47; 113
burgemeester en wethouders	48
Gedeputeerde Staten	48
minister van VROM	49
Openbaar Ministerie	50
politie	50
waterkwaliteitsbeheerders	48
Bewijsmiddelen	34
Bouwbesluit	64; 86
Bouwstoffen	113
categorie 1-bouwstof	26; 27; 113
categorie 2-bouwstof	27; 113
definitie	19
hergebruik	16
niet-vormgegeven	22
primaire	16
secundaire	17; 101; 110; 111
vormgegeven	22; 23
Bouwstoffenbesluit	
kernvoorschriften	81
Checklist voor initiatiefnemer en ontwerper	150
Communicatie	
extern	71
intern	70
Controle	
administratieve	87; 93
in het vrije veld	87; 96
van de melding	87
Deskundig bedrijf	30
Diffusieproef	23
Emissiewaarde	113
Erkende kwaliteitsverklaring	34
Geaccrediteerde laboratoria	50
Gemiddeld hoogste grondwaterstand (GHG)	113
Grond	113
categorie 1-grond	25
categorie 2-grond	27
schone grond	25; 114
Handhaving	

preventieve	67
repressieve	67
Handhavingsdoel	68
Handhavingsmiddelen	68
Handhavingsstrategie	67
Helpdesk	
Infomil	69
Rijkswaterstaat	69
IBC-maatregelen	9; 27; 28; 29; 30; 32; 33; 69; 72; 91; 99; 110; 111; 113; 114; 150; 151; 152
Immissiewaarde	22; 114
Informatie-uitwisseling	108
IPO-interimbeleid	17
Isolatie ten opzichte van het grondwater	29
Isolatie ten opzichte van regenwater	29
Kernvoorschriften	81
Kolomproef	23
Melding	118; 119
meldingsformulier	30; 40; 42; 68; 83; 87; 88; 89; 96; 101; 108; 130; 131
meldingsplichtige	40; 41
publicatie	43
registratie	42
status van de melding	43
stroomschema meldingen	45
tijdstip van de melding	41
Minimumhoeveelheden	30
Monsterneming	102
Nadere eisen	40; 45; 84; 92
NEN 5740	36
NEN 7345	23
Opsporingsambtenaren	58; 59; 109
Organische verontreiniging	114
overige bouwstof	116; 118; 119
Overzicht van overtredingen Bouwstoffenbesluit	82
Overzicht van toepassingsvoorwaarden	31
Partijkeuring	35
Productcertificaat	34
Raad voor Accreditatie	34; 50
Samenwerking	70; 108
Standtest	Zie Diffusieproef
Stichting Bouwkwiteit	35
Stortbesluit bodembescherming	63
Strafrechtelijke handhaving	58
commune delicten	59
straffen en maatregelen	59
Streefwaarde	114
Teerhoudend asfaltgranulaat (TAG)	27
Terugnameplicht	114
Toetsingsprotocollen	34; 36
gebruikersprotocol	36; 37; 150
handhavingsprotocol	36; 37; 67; 101; 102
Toezicht	52
Toezichthoudende ambtenaren	52
bevoegdheden	53
plichten	54
uitbesteding van toezicht	54
Tussengrenswaarde	114
Uitloggen	114
Uitvoeringsregeling Bouwstoffenbesluit	16; 17; 23; 29; 30; 32; 33; 34; 35; 36; 81; 82; 83; 86; 101; 102; 103; 110; 113; 114; 150; 151; 152

Verwijderingsplicht	31; 115
Voorlichting	43; 67; 68; 69; 70; 71; 72; 77; 78; 102; 149
Vooroverleg	70
Werk	115; 118; 119
begrip	20
bouwwerk	16; 20; 48; 49; 63; 64; 71; 86; 88; 90; 115
grondwerk	20; 71; 115
wegenbouwkundig werk	20
Wet bodembescherming	8; 16; 52; 63; 96; 97; 99
Wet milieubeheer	41; 49; 52; 57; 61; 96; 97
Wet op de Ruimtelijke Ordening	63
Wet verontreiniging oppervlaktewateren	8; 16; 40; 43; 48; 52; 63; 86; 97
Wet verontreiniging zeewater	63
Woningwet	8; 16; 20; 41; 48; 52; 53; 64